

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

В.Ф.МАКСІМОВА

**Навчально-практичний посібник
з курсу
«Особливості обліку в інших галузях»:
Розділ «Облік діяльності автотранспортних підприємств»**

Рекомендовано вченою радою ОДЕУ
як практичний посібник для студентів,
що навчаються за освітньо-професійною програмою
підготовки бакалавра з економіки
зі спеціальності «Облік і аудит»

ОДЕСА ОДЕУ 2011

Навчально-практичний посібник з курсу «Особливості обліку в інших галузях»: Розділ «Облік діяльності автотранспортних підприємств».

(Уклад. В.Ф. Максимова. – Одеса: ОДЕУ ротاپринт, 2010 р. – 170 с.)

Укладач: В.Ф. Максимова, д-р екон. наук, проф.

Рецензенти: Н.А. Волкова, канд. екон. наук, доцент

(зовнішній рецензент)

Л.М. Крамаровський, д-р екон. наук, професор

Т.Г. Степова, канд. екон. наук, доцент

Коректор О.П. Колесова

ЗМІСТ

ЧАСТИНА III. ОБЛІК ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	382
Вступ.....	382
Глосарій.....	383
<u>РОЗДІЛ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....</u>	385
<u>1.1. Законодавче підґрунтя обліку діяльності автотранспортних підприємств.....</u>	385
<u>1.2. Права, обов'язки та відповідальність суб'єкта автотранспортного підприємництва</u>	388
<u>1.3. Документальне оформлення автотранспортних перевезень</u>	397
<u>РОЗДІЛ 2. ОБЛІК АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ</u>	409
<u>2.1. Організація обліку автотранспортних засобів</u>	409
<u>2.2. Облік надходження об'єктів основних засобів</u>	412
<u>2.3. Облік витрат на технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів.....</u>	419
<u>2.4. Облік операцій з оренди транспортних засобів</u>	425
<u>2.5. Облік операцій з вибуття транспортних засобів</u>	432
<u>РОЗДІЛ 3. ОБЛІК ЗАПАСІВ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....</u>	437
<u>3.1. Облік придбання паливно-мастильних матеріалів</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>3.2. Облік використання паливно-мастильних матеріалів.....</u>	450
<u>3.4. Облік запасних частин.....</u>	456
<u>РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОСЛУГ</u>	466
<u>4.1. Документальне оформлення та облік реалізації послуг з вантажних перевезень ..</u>	466
<u>4.2. Облік надання послуг з пасажирських перевезень</u>	476
<u>4.3. Облік доходів і витрат діяльності автотранспортних підприємств.....</u>	489
<u>Питання для контролю знань.....</u>	498

ЧАСТИНА III. ОБЛІК ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вступ

До транспортних належать підприємства, у яких основний вид діяльності – перевезення вантажів, пасажирів і багажу, пошти та надання інших транспортних послуг. Діяльність автотранспортних підприємств – одна із складових системи транспортних перевезень України. Автомобільний транспорт

задовольняє потреби підприємств і організацій, міського й сільського населення у перевезеннях, виконуючи переважну більшість обсягів вантажних і пасажирських перевезень. Автомобільний транспорт є також учасником процесу діяльності всіх інших видів транспорту – залізничного, морського, річкового, повітряного, котрий забезпечує процес доставки і вивезення вантажів та пасажирів за пунктами відправлення і призначення (аеро-, морські та річкові порти, залізничні станції).

На будь-якому підприємстві – транспортному, торговельному чи промисловому, – автомобіль є особливим об'єктом обліку. З ним пов'язана безліч облікових питань, які вимагають постійної уваги. Усі їх можна розділити за двома групами:

1. Особливості обліку придбання автомобіля;
2. Особливості обліку господарських операцій, пов'язаних з експлуатацією автомобіля.

Автомобілі з'являються на підприємстві різними шляхами – це може бути внесок до статутного фонду, придбання за кошти у юридичної чи фізичної особи, придбання на умовах банківського кредиту чи фінансового лізингу, оренда. Вже один перелік шляхів придбання автомобіля вказує на те, наскільки клопіткою є ця справа, у тому числі, для бухгалтерів при організації та веденні процесу документального оформлення об'єкта обліку та відображення розрахунків за нього у бухгалтерських реєстрах.

Однак справжні організаційно-облікові труднощі настають після придбання автомобіля, з початком його функціонування, як автотранспортного засобу – повинна бути проведена його реєстрація, страхування як самого автомобіля, так і громадянської відповідальності водіїв. З початком експлуатації автомобіля виникає сукупність господарських операцій: з використання і обліку паливно-змащувальних матеріалів; проведення різних ремонтів, у тому числі, – після аварій; заміни шин і акумуляторів; плати податків із власників транспортних засобів; плати збору за забруднення навколишнього середовища; вибуття автомобіля та його списання; інші

господарські операції, що підлягають відображенню в бухгалтерському та податковому обліку.

Окремого облікового підходу вимагають орендовані автомобілі, права власності на які належить стороннім юридичним чи фізичним особам. Маючи орендовані об'єкти у своєму автомобільному парку, обліковці повинні правильно організувати відображення витрат на утримання таких автомобілів, їх обслуговування, експлуатацію.

Глосарій

Вид автомобіля – легковий чи вантажний.

Власник транспортного засобу – фізична чи юридична особа, котра володіє правами власності на транспортний засіб і має на це відповідні документи.

Виробник транспортного засобу – фізична чи юридична особа, діяльність якої пов'язана з виготовленням транспортних засобів і супутніх комплектуючих виробів, складових і запасних частин до них, а також з переобладнанням транспортних засобів.

Виробничий рік випуску (виготовлення) автомобіля – спеціальний термін, який застосовується виробниками транспортних засобів і означає певний період виробничого процесу, котрий може не співпадати з календарним роком.

Внутрішня автотранспортна діяльність – діяльність автотранспортного підприємства, котра охоплює перевезення між пунктами відправлення та призначення, розташованими на території України, а також комплекс допоміжних операцій, пов'язаних з цими перевезеннями.

Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом – документ, який укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у простій письмовій формі.

Звичайна ціна – звичайна ціна згадується у Законі про прибуток та у Законі про ПДВ і виступає як критерій не перевищення витрат і податкового кредиту по ПДВ.

Міжнародна автотранспортна діяльність – діяльність автотранспортного підприємства, котра охоплює міжнародні перевезення пасажирів і вантажів відповідно до укладених державою міжнародних договорів.

Придбання автомобіля за грошові кошти – придбання автомобіля по договору купівлі-продажу (поставки).

Призначення автомобіля – використання автомобіля у виробничій діяльності чи для інших потреб.

Регулярні спеціальні пасажирські перевезення – пасажирські перевезення, що здійснюються для певних категорій пасажирів (працівників підприємств, студентів, школярів, туристів, екскурсантів тощо).

Реєстраційні дані – інформація про транспортний засіб і його власника.

Реєстраційні документи – свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу (технічний паспорт), тимчасовий реєстраційний талон транспортного засобу, облікова карточка транспортного засобу.

Рік виготовлення – календарний рік, в якому вироблено автомобіль.

Статус продавця – юридична чи фізична особа, резидент чи нерезидент.

Суб'єкти автотранспортного підприємництва – суб'єкти підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень.

Транспортно-експлуатаційне обслуговування – комплекс робіт, пов'язаних із підготовкою, відправленням і одержанням вантажів, а також послуги з транспортного обслуговування населення.

РОЗДІЛ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Законодавче підґрунтя обліку діяльності автотранспортних підприємств

Нормативно-правове регулювання обліку діяльності автотранспортних підприємств передбачено в багатьох законодавчих і нормативних актах. Так, гарантом здійснення будь-якої підприємницької діяльності, що не вступає у протиріччя із законодавством України є її Конституція [1], Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-ІУ [2], Цивільний Кодекс України 16.01.2003 г. № 435-ІV [3].

На законодавчому рівні автотранспортна діяльність, як різновид передбачена та регулюється Законом України «Про автомобільний транспорт», прийнятим Верховною Радою України від 5 квітня 2001 р., № 2344-Ш (зі змінами і доповненнями) в редакції Закону України від 23.02.06 р. № 3492-ІУ [5], а також інші закони [6-19], постанови Кабінету Міністрів України, документи міністерств і відомств України [20-85].

Зокрема, на підприємства автомобільного транспорту, як і на всю підприємницьку діяльність в Україні, розповсюджується закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», прийнятий Верховною Радою України 16 липня 1999 р. № 996-14 (зі змінами і доповненнями) [6], закон «Про оподаткування прибутку підприємств», прийнятий Верховною Радою України 22 травня 1997 р. № 283/97 (зі змінами і доповненнями) [15], «Про податок на додану вартість», прийнятий Верховною Радою України 3 квітня 1997 р., № 167/97-ВР (зі змінами та доповненнями) [17].

Окрім того, транспортно-експедиторська діяльність регулюється відповідним законом «Про транспортно-експедиторську діяльність», що прийнятий Верховною Радою України 1 липня 2004 р., № 1955-ІV [18]. Умови патентування підприємницької діяльності передбачено законом України «Про

патентування деяких видів підприємницької діяльності», що прийнятий Верховною Радою України від 23 березня 1996р. № 98/96-ВР (з наступними змінами та доповненнями) [16].

Для урегулювання відносин по міжнародному перевезенню вантажів Верховною Радою України прийнято 15 липня 1994 р. за № 117/94 закон «Про участь України в Митній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП» [19]. Закон передбачував положення стосовно митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародних дорожніх перевезень від 14 листопада 1975 р.

Оновлена конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу, підписана 9 жовтня 1997 р. і ратифікована 8 квітня 1999 р. Законом України від 8 квітня 1999 р. № 581-XIV [19]. На її основі наказом Державної митної служби України від 21 липня 1999 р. № 455 затверджено Положення, котрим передбачено порядок допуску авто-перевізників України до виконання міжнародних перевезень вантажів із використанням книжки МДП [73].

Положення про технічне обслуговування й ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, умови організації перевезень пасажирів і багажу автомобільним транспортом затверджені відповідними наказами Міністерства транспорту України від 30 березня 1998 р. № 102 [74] і від 21 січня 1998 р. № 21 [75].

Нормативними чинниками здійснення обліку на автотранспорті забезпечує Міністерство фінансів України. Так, підприємства автотранспорту керуються при здійсненні облікової діяльності Планом рахунків та інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який затверджено наказом Міністерство фінансів України від 30 листопада 1999р. № 291 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 грудня 1999 р., № 892/4185 [37; 38; 39], а також низкою положень (стандартів) бухгалтерського обліку [40-70].

Виданням інструкцій для підприємств автотранспорту переймаються в

основному два міністерства – Міністерство фінансів та Міністерство автомобільного транспорту України. Міністерство фінансів України наказом від 29 грудня 2000 р. № 356 затвердило Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку [34]; від 11 серпня 1994 р., № 69 (з наступними змінами і доповненнями) видало Інструкцію по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків [28]; наказом від 24 травня 1995 р. № 88 (з наступними змінами і доповненнями) – Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [72] та ін. [73-83].

Міністерство автомобільного транспорту своїми наказами затвердило форми квитково-облікових листів (від 24 квітня 1996 р.) [84; 89], правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту (від 18 лютого 1997 р. № 176 зі змінами та доповненнями), правила перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні (від 14 липня 1997 р. № 363 (зі змінами і доповненнями) [79-80].

Окрім того, Міністерство транспорту затвердило Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті (від 5 лютого 2001 р. № 65) [33], Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку (29 грудня 2000 р. № 356) [34], Інструкцію про порядок постачання, зберігання, видачі та обліку всіх видів квитків на проїзд в автобусах і таксомоторах, контролю й обліку виручки від перевезення пасажирів [30].

До нормативного забезпечення обліку діяльності автотранспортних підприємств долучився також Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики України, котрий наказом від 11 травня 1999 р. № 116 затвердив Інструкцію про порядок обліку разових квитків на проїзд у міському електротранспорті та абонементних квитків на проїзд у міському громадському транспорті України і форм облікових документів № 1 (разові квитки), № 2 (абонементні квитки), № 3 (шляховий лист) [29].

У результаті колективної творчості кількох міністерств і відомств стала Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти та нафтопродуктів на підприємствах і в організаціях країни, затверджена спільним наказом Держнафтогазпрому, Мінекономіки, Мінтрансу, Держстандарту, Держкомстату України від 2 квітня 1998р. № 81/38/101/235/122 [31].

Основним регулюючим нормативно-правовим чинником щодо діяльності автотранспортних підприємств в Україні є Закон України «Про автомобільний транспорт» в редакції Закону України від 23.02.06 р. № 3492-ІУ, введений в дію 07.04.2006 р. [5]. Цим законом регламентовано відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, а також відносини з юридичними та фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень. Його положення є тим підґрунтям, на якому розбудовується вказана господарська діяльність і створюються системи управління з функціональною розгалуженістю, адекватною певним організаційним утворенням – суб'єктам автотранспортного підприємництва.

1.2. Права, обов'язки та відповідальність суб'єкта автотранспортного підприємництва

Згідно із Законом України «Про автомобільний транспорт» [5] виділяються внутрішні та міжнародні перевезення пасажирів і вантажів.

Внутрішня автотранспортна діяльність охоплює перевезення між пунктами відправлення та призначення, розташованими на території України, та комплекс допоміжних операцій, пов'язаних з цими перевезеннями (завантаження та розвантаження, перевантаження на інший вид транспорту чи транспортний засіб, сортування, пакування, обмірювання та маркування вантажу, накопичення, формування або дроблення партій вантажу, його зберігання, транспортно-

експедиційні послуги), а також технологічне перевезення, що здійснюється в межах одного виробничого об'єкта без виїзду на автомобільні дороги загального користування.

Міжнародні перевезення пасажирів і вантажів здійснюються відповідно до укладених державою міжнародних договорів. Додержання умов цих договорів забезпечує центральний орган виконавчої влади України з питань автомобільного транспорту. У межах своїх повноважень цей виконавчий орган повинен забезпечити:

- видачу дозвільних документів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів;
- розробку пропозиції щодо розвитку міжнародного співробітництва у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;
- участь у проведенні заходів щодо укладання міжнародних договорів з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;
- контроль за виконанням міжнародних договорів України з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів.

Здійснення виробничої діяльності підприємствами автомобільного транспорту загального користування відбувається шляхом надання послуг у сфері внутрішньо-міських, внутрішньо-обласних, міжміських та міжнародних перевезень.

За належністю підприємства автомобільного транспорту поділяють на відомчі й загального користування. Перші обслуговують конкретну галузь економіки і є власністю підприємств цієї галузі.

За формою власності автотранспортні підприємства (АТП) поділяються на державні, зі змішаною формою власності та приватні.

За цих умов важливе значення на підприємствах автотранспорту має належна організація обліку. Якщо в Плані рахунків для обліку основних засобів, запасів, заробітної плати, відрахувань на соціальні заходи, грошових коштів та інших об'єктів обліку наводиться майже однакова, характерна для всіх галузей

України методика, то в обліку витрат і доходів, пов'язаних з автомобільними перевезеннями, є певна специфіка.

Автомобільний транспорт України як державного, так і приватного сектору, поділяється на вантажний, пасажирський та транспортно-експедиційний. Звідси й автоперевезення поділяють на вантажні та пасажирські.

Для надання послуг у сфері перевезень вантажним автотранспортом авто-перевізники організаційно об'єднуються в автотранспортні підприємства. Основу виробничої бази автотранспортного підприємства складають автомашини, причепи й напівпричепи, тобто рухомий склад, на якому здійснюються автомобільні перевезення. Автомобільні перевезення за місцем їх здійснення поділяють на внутрішньо-міські, внутрішньорайонні і міжміські. Облік перевезень в автотранспортному підприємстві повинен бути організований окремо, за кожним видом.

Основним показником діяльності автотранспортних підприємств є кількість перевезеного вантажу. Окрім того, особливістю вантажних перевезень є вантажопідйомність автотранспорту за його моделями – тонни перевезеного вантажу. Отже, в автотранспортних підприємствах слід організувати облік рухомого складу за моделями автотранспорту з різною вантажопідйомністю.

Послуги пасажирського автомобільного транспорту поділяють на послуги з перевезення пасажирів автобусами, в таксі та легкових автомобілях на замовлення.

Автобус – транспортний засіб, який за своєю конструкцією та обладнанням призначено для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння більше ніж дев'ять з місцем водія включно.

Таксі – легковий автомобіль, обладнаний розпізнавальним ліхтарем оранжевого кольору, який встановлюється на даху автомобіля, діючим таксометром, сигнальним ліхтарем із зеленим та червоним світлом, розташованим у верхньому правому кутку лобового скла, і який має нанесені композиції з квадратів, розташованих у шаховому порядку на дверцятах

автомобіля з лівого та правого боків, призначений для надання послуг з перевезення пасажирів та їх багажу в індивідуальному порядку.

Послуги з перевезення пасажирів автобусами можуть надаватися за видами режимів організації: регулярні, регулярні спеціальні, нерегулярні.

Регулярні пасажирські – перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування за умовами, визначеними паспортом маршруту (схема маршруту, розклад руху, таблиця вартості проїзду, графіки режимів праці та відпочинку водіїв), який затверджується у встановленому порядку органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування або уповноваженими органами договірних сторін у разі міжнародних перевезень.

Регулярні спеціальні пасажирські перевезення відрізняються від регулярних пасажирських тим, що вони здійснюються для певних категорій пасажирів (працівників підприємств, студентів, школярів, туристів, екскурсантів тощо). Нерегулярні пасажирські перевезення здійснюються за замовленням юридичної або фізичної особи з укладанням договору у письмовій формі на надання послуг.

Автобусні маршрути за видами сполучень поділяються на: міські (не виходять за межі території населеного пункту), приміські (з'єднують населені пункти, протяжність маршруту не перевищує 50 км), міжміські (з'єднують населені пункти, протяжність маршруту перевищує 50 км), міжнародні (перетинається кордон України).

На приміських та міських маршрутах дозволяється перевозити стоячих пасажирів автобусами, які за своєю конструкцією мають відповідні місця у кількості, передбаченій технічною характеристикою транспортного засобу та визначеній у реєстраційних документах на цей транспортний засіб.

На міжнародних та міжміських маршрутах дозволяється перевозити пасажирів з обов'язковим наданням їм місць для сидіння. На маршрутах понад 500 км у рейс повинно їхати два водії. Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування можуть здійснюватися у режимах: звичайному, експресному, маршрутному таксі.

При звичайному режимі перевезення пасажирів здійснюється з дотриманням усіх зупинок, передбачених розкладом руху. При експресному режимі перевезення пасажирів здійснюється за звичайним режимом руху, але кількість зупинок складає не більше 25% кількості зупинок за розкладом руху.

У режимі маршрутного таксі перевезення пасажирів здійснюється за розкладом руху, в якому визначається час відправлення автобусів з початкового та кінцевого пунктів маршруту з висадкою та посадкою пасажирів на їх вимогу на шляху прямування автобуса в місцях, де це не заборонено правилами дорожнього руху. Послуги з перевезення на таксі надаються громадянам у порядку черги на стоянках таксі та на шляху прямування, а також на замовлення (звичайне, термінове, нічне) усне, письмове чи з використанням електронного зв'язку.

Для забезпечення перевезень організованих груп дітей (понад 10 осіб) необхідно: призначити керівника, відповідального за супроводження дітей під час поїздки; мати на групу з 30 і більше осіб медпрацівника; узгодити маршрут та розклад руху з державною автомобільною інспекцією; запросити водія зі стажем керування автобусом не менше 5 років. Суб'єктом господарювання в автотранспортній галузі є автомобільний перевізник, який відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надає послугу за договором перевезення пасажирів транспортним засобом, за умови використання останнього на законних підставах. Згідно з Законом «Про автотранспорт» автомобільний перевізник пасажирів на договірних умовах має право [5]:

- відмінити рейси своїх транспортних засобів за обставин, які він не міг передбачити і яким не міг запобігти, повернувши пасажиром кошти, сплачені за перевезення; обмежувати або припиняти перевезення в разі стихійного лиха, епідемії або іншої надзвичайної ситуації;

- відмінити рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю пасажирів чи безпеці вантажів;

- зазначати в багажній квитанції стан багажу, який має зовнішні пошкодження, або відмовлятися від його перевезення в разі заперечення пасажиром щодо такого зазначення.

У процесі діяльності автоперевізник зобов'язаний [5]:

- забезпечувати дотримання персоналом вимог законодавства про автомобільний транспорт;
- забезпечувати контроль технічного та санітарного стану автобусів чи таксі перед початком роботи;
- забезпечувати проведення щозмінного передрейсового та післярейсового медичного огляду водіїв транспортних засобів;
- забезпечувати водія необхідною документацією;
- утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані, забезпечувати їх своєчасне подання для посадки пасажирів та відправлення;
- забезпечувати проїзд пасажирів до зупинок чи місця призначення за маршрутом без додаткових витрат у разі припинення поїздки через технічну несправність транспортного засобу.

Окрім того, автомобільний перевізник повинен [5]:

- виконувати вимоги законодавчих і нормативно-правових актів України у сфері перевезень;
- утримувати транспортні засоби в належному технічному і санітарному стані та забезпечувати їх зберігання;
- забезпечувати контроль технічного і санітарного стану транспортних засобів перед виїздом на маршрут;
- забезпечувати проведення медичного контролю стану здоров'я водіїв;
- забезпечувати умови праці та відпочинку водіїв згідно з вимогами законодавства;
- забезпечувати проведення стажування та інструктажу водіїв у визначеному порядку;
- забезпечувати безпеку дорожнього руху;
- забезпечувати водіїв відповідною документацією на перевезення пасажирів;

- організувати підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів – один раз на п'ять років; з питань безпеки перевезень, охорони праці та пожежної безпеки – один раз на три роки (якщо авто-перевізник має десять і більше транспортних засобів).

За порушення транспортного законодавства [5] передбачена система штрафних санкцій (табл. 1.1). Встановлення кількох порушень одночасно не зменшує суму штрафу: авто-перевізник штрафується за кожне з наявних порушень.

Таблиця 1.1

Перелік штрафних санкцій за порушення транспортного законодавства

Зміст порушення	Штраф, грн.
01	02
Безпідставна відмова від пільгового перевезення пасажирів	170 - на авто-перевізника або водія
Надання послуг з перевезень без оформлення належних документів	1700 - на авто-перевізника
Експлуатація легкового автомобіля, облаштованого як таксі, без ліцензійної картки	510 - на авто-перевізника
Стоянка легкового автомобіля, який не облаштований як таксі та не має ліцензійної картки, та посадка пасажирів на стоянці таксі	510 - на авто-перевізника
Порушення особливих правил, зазначених у ліцензії на здійснення міжнародних перевезень пасажирів і вантажів	340-1700 - на авто-перевізника
Виконання нерезидентами України міжнародних перевезень пасажирів чи вантажів без визначених документів	850 - на авто-перевізника
Порушення режимів праці та відпочинку водіями	340 - на авто-перевізника
Перевезення пасажирів одним водієм понад 500 км	510 - на авто-перевізника
Відсутність списку пасажирів при міжнародних перевезеннях	170 - на авто-перевізника
Управління транспортним засобом при міжнародних перевезеннях без тахографів чи з вимкненими тахографами, або без щоденних реєстраційних листків режимів праці та відпочинку	680-на авто-перевізника

Здійснення водіями міжнародних перевезень без розпізнавальних знаків держави реєстрації транспортного засобу	340-на авто-перевізника
Невиконання перевізниками приписів органів державного контролю щодо усунення порушень транспортного законодавства	680 – на авто-перевізника
Випуск на лінійну транспортних засобів, технічний стан і обладнання яких не відповідає вимогам стандартів, правилам дорожнього руху і технічної експлуатації, переобладнаних без відповідного дозволу, не зареєстрованих у встановленому порядку або таких, що не пройшли державного технічного огляду	34 – 68 – на авто-перевізника
Порушення правил перевезення небезпечних, великогабаритних та великовагових вантажів	51-119-нааетроперевізни-ка, 8,50-34-на водія
Здійснення регулярних перевезень пасажирів на постійних маршрутах без укладання договору на перевезення пасажирів автомобільним транспортом або без паспорта маршруту	340 - на авто-перевізника
Порушення правил надання послуг з перевезення організованих груп дітей або туристів	85-170 – на авто-перевізника, 17 -51 – на водія
Відхилення від визначеного маршруту руху автобуса або маршрутного таксомотора, не заїзд на автостанцію (автовокзал), якщо заїзд передбачено розкладом руху автобуса або маршрутного таксомотора	34 – на водія
Здійснення перевезень пасажирів в таксі, в яких не встановлено таксометр або він не працює	51 – на авто-перевізника
Відсутність візуальної або гучномовної інформації для пасажирів про відправлення, прибуття автобусів, вартість проїзду, правила надання послуг та пільги на пасажирському автотранспорті, відсутність візуальної інформації для пасажирів в автобусах і маршрутних таксомоторах, передбаченої Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту	17-51 – на авто-перевізника
Надання послуг з автоперевезень без отримання ліцензії [5] - Закон України «Про автомобільний транспорт» в редакції Закону України від 23.02.06 р. № 34924У // Все про бухгалтерський облік. – 2006. – № 45. – С. 27-44. [4] - Кодекс про адміністративні правопорушення.	1700 грн. [5], 340-680 – на авто-перевізника з можливою конфіскацією автомобіля [5]
При повторному порушенні протягом року	510-1020 – на авто перевізника з можливою конфіскацією автомобіля

Транспортно-експлуатаційне обслуговування включає в себе комплекс робіт, пов'язаних із підготовкою, відправленням і одержанням вантажів, а також послуги з транспортного обслуговування населення (підготовку вантажів до перевезень, організацію перевезень, навантажувально-розвантажувальні роботи, складські операції з короткотермінового зберігання вантажів, експедирування за зовнішньоторговими операціями, операції з обслуговування населення – приймання вантажів, їх пакування, доставка квитків додому тощо). Виконання всіх цих робіт організовується на договірній основі. Договори, що складаються між окремими замовниками і автотранспортним підприємством, зводять у єдиний пакет замовлень. Формуванням замовлень може займатись окремий транспортно-експедиційний пункт (транспортно-експедиційне підприємство).

Облік замовлень на виконання автотранспортних послуг ведеться у спеціальній книзі приймання замовлень. На основі даних про замовлення, які надійшли протягом доби, складається заявка на необхідну кількість автомобілів за типами й марками. Потім диспетчер складає зведену заявку, яку направляє до автотранспортного підприємства. Прийомні пункти, приймаючи замовлення від населення, одержують готівку й оформляють квитанції про оплату вартості транспортно-експедиційних послуг.

Облік роботи автомобілів на транспортно-експедиційному обслуговуванні ведеться працівниками у картці обліку роботи автомобілів. Картка заповнюється у двох примірниках на основі добових звітів відділень (диспетчерських пунктів) і договору із замовником.

Найпоширенішою формою обліку в автотранспортних підприємствах є журнально-ордерна форма обліку. Вона застосовується здебільшого у великих автогосподарствах. У приватних автогосподарствах застосовуються спрощена та проста форми обліку із застосуванням певного набору відомостей залежно від кількості облікових операцій, а також Журналу-Головної. При цьому широко застосовуються ПЕОМ та типові завдання з АРМБ. Нині впроваджуються нові реєстри журнально-ордерної форми обліку.

У структурних підрозділах транспортних підприємств, виділених в окремі виробничі одиниці, які належать до інших галузей народного господарства (промисловість, будівництво та ін.), облік витрат і доходів здійснюється відповідно до особливостей цих галузей з урахуванням специфіки автоперевезень.

1.3. Документальне оформлення автотранспортних перевезень

У ст. 16 Закону України «Про дорожній рух» від 30.06.93 р. № 3353-ХІІ [8] наведено перелік документів, якими повинна супроводжуватись діяльність перевізника-водія (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Перелік обов'язкових (правових) документів для здійснення автотранспортних перевезень перевізником-водієм

№ п/п	Документ	Підгрунття
01	02	03
1	Посвідчення на право керування транспортним засобом відповідної категорії	Для кожного водія-перевізника без винятку
2	Талон, що додається до посвідчення	Для кожного водія-перевізника без винятку
3	Дозвіл, виданий ДАІ Міністерства внутрішніх справ (МВС)	У разі встановлення на транспортних засобах пробліскових маячків або спеціальних звукових сигнальних пристроїв
4	Поліс (сертифікат)	У разі обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
5	Ліцензійна картка на автомобіль	У випадку надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів

Зрозуміло, що посвідчення на право керування транспортним засобом відповідної категорії і талон, що додається до посвідчення, реєстраційні документи на транспортний засіб, а у разі відсутності в автотранспортного засобу власника, крім того, свідоцтво про право спільної власності або тимчасовий реєстраційний талон повинні бути у кожного пересічного водія. Інші документи, як от:

- дозвіл, виданий ДАІ Міністерства внутрішніх справ;
- поліс (сертифікат) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- ліцензійна картка на автомобіль – у певних, передбачених чинним законодавством, випадках.

Окремо у Законі «Про автотранспорт» визначено перелік документів, що дають дозвіл перевізнику-юридичній особі для здійснення її діяльності (табл. 1.3) [5; 95].

Таблиця 1.3

Законодавчі документи-дозволи
для здійснення діяльності підприємством-авто-перевізником

Вид перевезень	Документ-дозвіл
01	02
Пасажирські перевезення	
Регулярні пасажирські перевезення	ліцензія; договір із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування або їх дозвіл; паспорт маршруту; документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах; інші документи, передбачені законодавством
Спеціальні пасажирські перевезення	ліцензія; договір із замовником транспортних послуг; паспорт маршруту; документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах; інші документи, передбачені законодавством
Перевезення на таксі	ліцензія; інші документи, передбачені законодавством

Перевезення пасажирів легковими авто на замовлення	ліцензія; договір із замовником транспортних послуг; інші документи, передбачені законодавством
Перевезення пасажирів автобусами для власних потреб	документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах; список пасажирів, яких перевозять, завірений підписом перевізника та печаткою; інші документи, передбачені законодавством
Вантажні перевезення	
Вантажні перевезення на договірних умовах	ліцензія; документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах; інші документи, передбачені законодавством
Вантажні перевезення для власних потреб	документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством

Для перевізника, що представляє юридичну особу, крім зазначених у таблиці 1.3 документів для перевізника-водія, відповідно до Закону «Про автотранспорт» та Закону «Про дорожній рух» при наданні послуг різних видів перевезень необхідно мати також документи, наведені у табл. 1.4 [5; 8; 96].

Таблиця 1.4

Документальне оформлення
регулярних і спеціальних пасажирських перевезень

Вид перевезень	Документ	Підґрунтя
1	2	3
Регулярні пасажирські перевезення	Подорожній лист	Для всіх регулярних пасажирських перевезень
	Квитково-касовий лист	- « -
	Схема маршруту	- « -
	Розклад руху	- « -
	Таблиця вартості проїзду	Крім міських перевезень
Спеціальні пасажирські перевезення	Подорожній лист	Для всіх спеціальних пасажирських перевезень
	Схема маршруту	- « -
	Розклад руху	- « -

Перевезення на таксі	Подорожній лист	У разі, якщо перевізник – юридична особа
Перевезення пасажирів легковими авто на замовлення	Подорожній лист	У разі, якщо перевізник – юридична особа
	Копія договору із замовником послуг	Для всіх перевезень на замовлення
	Документ, що засвідчує оплату послуг	- « -
Перевезення пасажирів автобусами для власних потреб	Подорожній лист	Для всіх перевезень за власними потребами
	Список пасажирів	Список пасажирів, яких перевозять, повинен бути завірений підписом перевізника та печаткою
	Договір	Вважається укладеним з моменту його підписання

Окремі пояснення у Законі «Про автотранспорт» надано стосовно укладання договору між пасажиром і перевізником [5]. Так, договір перевезення пасажирів автобусом на маршруті загального користування вважається укладеним з моменту придбання пасажиром квитка на право проїзду. Для осіб, які користуються правом пільгового проїзду договір вважається укладеним з моменту посадки в автобус.

Договір про нерегулярні пасажирські перевезення автобусом або легковим автомобілем на замовлення укладається замовником та авто-перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання (табл. 1.5) [5].

Таблиця 1.5

Документальне оформлення вантажних перевезень

Вид перевезень	Документ	Підґрунтя
1	2	3
Вантажні перевезення на договірних умовах	Подорожній лист	У разі, якщо перевізник – юридична особа
	Товарно-транспортна накладна	Для всіх вантажних перевезень

	Інший визначений законодавством документ на вантаж	Для всіх вантажних перевезень
Вантажні перевезення для власних потреб	Подорожній лист	У разі, якщо перевізник – юридична особа
	Товарно-транспортна накладна	Для всіх вантажних перевезень
	Інший визначений законодавством документ на вантаж	Для всіх вантажних перевезень
Перевезення небезпечних вантажів	Свідоцтво про допущення транспортного засобу до перевезення вказаних небезпечних вантажів	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Письмові інструкції на випадок аварії або надзвичайних ситуацій	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Технічні умови на перевезення	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Дозвіл на дорожнє перевезення	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Дозвіл, який дає право на рух автомобільними дорогами України	Для всіх перевезень вантажів з перевищенням габаритних або вагових обмежень

Документальне оформлення вантажних перевезень дещо відрізняється від документування діяльності пасажирських перевізників, що обумовлено наявністю матеріальної складової – вантажів з їх габаритами, небезпечністю тощо (табл. 1.5) [5].

Договір перевезення пасажирів на таксі набирає чинності з моменту посадки пасажирів і діє до моменту його висадки у пункті призначення.

Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у простій письмовій формі. У ньому обов'язково зазначаються наступні реквізити: найменування та місцезнаходження сторін; найменування та кількість вантажу, його пакування; умови та термін перевезення; місце та час завантаження і розвантаження; вартість перевезення; інші умови, узгоджені сторонами. Предметом договору перевезення вантажу є платні послуги перевізника з доставки довіреного йому відправником вантажу до пункту призначення та видачі його одержувачу.

До міжнародних перевезень пасажирів та вантажів допускаються резиденти України, які мають досвід роботи на внутрішніх перевезеннях на договірних умовах не менше трьох років, склали обов'язковий письмовий екзамен на професійну придатність. Право на керування автобусами на міжнародних маршрутах мають водії, які останні три роки працюють водіями автобусів.

При виконанні міжнародних перевезень пасажирів необхідно мати такі документи: дозволи іноземних країн, на території яких буде здійснюватися перевезення; ліцензійну карту на транспортний засіб; свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу; сертифікат відповідності вимогам країн з безпеки руху, екологічної безпеки та енергозбереження, на території яких буде здійснюватися перевезення; список пасажирів (при нерегулярних та маятникових перевезеннях); квитково-облікову документацію; схему маршруту.

При здійсненні міжнародних перевезень вантажу замість списку пасажирів та схеми маршруту необхідно мати дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень.

Для надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування і таксі необхідно мати ліцензію. Строк дії ліцензії – 5 років, її вартість – 340 грн. Ліцензію видають на господарську діяльність з надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів на такі види робіт:

- внутрішні перевезення пасажирів автобусами;
- внутрішні перевезення пасажирів на таксі;
- внутрішні перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення;
- внутрішні перевезення вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами;
- міжнародні перевезення пасажирів автобусами;
- міжнародні перевезення пасажирів на таксі;
- міжнародні перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення;
- міжнародні перевезення вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами.

Ліцензія на надання послуг з міжнародних перевезень дає можливість займатися таким же видом діяльності і в Україні. Якщо перевезення здійснюються суб'єктом підприємницької діяльності для забезпечення власних потреб, то ліцензія на автомобільні перевезення не потрібна.

Для одержання ліцензії суб'єкту підприємницької діяльності необхідно подати заяву в Державний департамент автомобільного транспорту із зазначенням найменування підприємства (для юридичної особи) або прізвища, ім'я та по батькові (для фізичної особи), його місцезнаходження, банківських реквізитів, виду господарської діяльності, на який видається ліцензія.

До заяви додаються: копія свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності або копія довідки про внесення його до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України, завірена нотаріально чи органом, який видав оригінал документа; відомості про наявність матеріально-технічної бази, необхідної для підтримки належного технічного стану транспортних засобів і проходження технічного огляду автомобілів, або копії договорів на проведення цих робіт при відсутності власної бази і фахівців.

Юридичні особи, які мають на балансі не менше 10 автомобілів, крім зазначених вище документів, додатково подають:

- копію документа, що підтверджує необхідний рівень освіти посадової особи, яка відповідає за експлуатацію і технічний стан транспортних засобів, завірену нотаріально у встановленому порядку;

- список власних чи орендованих транспортних засобів із зазначенням типу, марки, моделі, державного номера, пасажиро-місткості, року випуску, номера свідоцтва про реєстрацію в ДАІ, а також його копії, завірені заявником;

- копії документів водіїв, які працюють за наймом, про наявність необхідної кваліфікації і своєчасного проходження медичного обстеження, завірені суб'єктом підприємницької діяльності;

- копії страхових документів, завірені нотаріально у встановленому порядку, що підтверджують наявність у перевізника обов'язкових видів страхування.

Орган ліцензування приймає рішення про видачу ліцензії або про відмову в її видачі у строк не пізніше 30 календарних днів з дати надходження заяви про видачу ліцензії та документів, що додаються до заяви.

Ліцензійна картка на таксі надається за умови підтвердження у встановленому порядку відповідності його облаштування вимогам визначення «таксі». Відображення в обліку автотранспортного підприємства придбання ліцензії наведено у табл. 1.6.

Діяльність пасажирського автотранспортного підприємства має свої особливості, котрі впливають на організацію обліку, а саме: кожному автобусному автотранспортному підприємству затверджується маршрутна схема. Звідси – облікові та аналізу підлягають такі показники роботи автобусів: протяжність траси (маршруту); нульовий пробіг; швидкість сполучення; час на виконання одного рейсу; час перебування автобуса на лінії; кількість рейсів за день; пробіг автобуса на маршруті.

Основним первинним документом обліку роботи автобусів і нарахування заробітної плати водіям є подорожній лист для міських і приміських маршрутів. Він виписується в одному примірнику диспетчером і видається водієві, У

пасажирських АТП застосовують одноденні й багатоденні подорожні листи автобусів. Останні використовують протягом місяця.

Таблиця 1.6

Відображення у бухгалтерському обліку придбання ліцензії
та списання її вартості

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Отримано ліцензію	154	685
2	Сплачено «ліцензію на здійснення перевезень	685	311
3	Сформовано нематеріальний актив	127	154
4	Нараховано амортизацію нематеріального активу за місяць	23, 91, 92, 93	133

Крім обслуговування рейсових маршрутів, автобуси АТП здійснюють перевезення за разовими замовленнями. Для цього ведеться книга замовлень, в якій реєструється рух подорожніх листів та довідок замовників.

Облік експлуатаційної роботи автобусів здійснюється на основі даних подорожніх листів у картках обліку роботи автобусів, які відкриваються на місяць. Облік роботи легкових автомобілів-таксі також ведеться згідно з подорожніми листами.

Робота кожного легкового автомобіля-таксі фіксується в особових картках, які потім узагальнюються у зведеній відомості обліку роботи легкових автомобілів. У ній відображаються ступінь використання парку легкових машин, простої за видами причин, виконання плану доходів, визначаються економія або перевитрата палива.

Одним із основних впливових чинників на організацію обліку в автотранспортних підприємствах є технічний стан засобів перевезення – автомобілів. Щоденно диспетчер складає разом з іншими службами диспетчерський рапорт, який є основою для використання його керівництвом автотранспортного підприємства у прийнятті рішень щодо підвищення технічної готовності парку автомобілів. Водночас бухгалтерія веде оперативний облік випуску автомобілів на лінію. Окрім того, бухгалтерією у спеціальному журналі ведеться облік замовлень на перевезення вантажів. Замовлення реєструються в міру їх надходження від клієнтів.

Реєстром аналітичного обліку і водночас основним первинним документом, за яким обліковується робота вантажних автомобілів, є подорожній лист. Бухгалтерія видає подорожні листи працівникам відділу експлуатації підзвіт. У свою чергу відділ експлуатації видає подорожній лист водієві щоденно перед виїздом з гаражу. При відрядній оплаті застосовують щоденні листи; при погодинній – подорожні листи можуть складатись щоденно або за місяць у цілому. Після закінчення роботи (як правило, робочого дня) водій повертає подорожній лист диспетчерові, який робить записи в листі про виконання виробничого завдання. Фактичні витрати пального у цьому ж листі вказує водій, а всі інші дані про виконану роботу та техніко-економічні показники заповнюються працівниками відповідних відділів автотранспортного підприємства та замовником.

Згідно з даними подорожнього листа вантажного автомобіля здійснюється облік його роботи, витрат пального, нараховуються заробітна плата та нарахування на неї на соціальні заходи як водіям, так і іншим працівникам, які виконують роботи з перевезення вантажів, проводяться розрахунки за виконану транспортну роботу. Відпущені працівникам відділу експлуатації підзвіт подорожні листи бухгалтерія списує у видаток згідно з реєстрами, складеними за даними журналу обліку руху подорожніх листів. У журналі записується кожен документ, виданий водієві, і контролюється повернення цього листа диспетчеру.

При видачі подорожнього листа диспетчер обов'язково перевіряє за журналом здачу водієм попереднього листа, яку він фіксує своїм підписом. Журнал відкривається на кожен рік, і всі подорожні листи в ньому, починаючи з 01.01, суворо нумеруються з першого номера. На основі замовлень на перевезення вантажів, подорожніх листів, товаротransпортних накладних та інших документів, що підтверджують виконання роботи замовником (клієнтом), бухгалтерія автотransпортного підприємства або відділ експлуатації виписують рахунки на оплату перевезень. У разі зриву перевезень з вини клієнта водієм складається акт про невиконання замовлення.

Облік фактично виконаних обсягів перевезень вантажів згідно з контрактами та договорами ведеться в картці виконання договорів та контрактів на перевезення вантажів. Картка відкривається автотransпортним підприємством на кожного клієнта, з яким укладено договір або контракт. Облік у картках ведеться щомісячно.

Питання для контролю знань

1. Назвіть основні документи з нормативно-правового регулювання, що є гарантом здійснення будь-якої підприємницької діяльності в Україні
2. Яким документом на законодавчому рівні передбачена та регулюється автотransпортна діяльність, як різновид?
3. Яким документом на законодавчому рівні регулюється облікова діяльність на автотransпортному підприємстві?
4. Яким документом на законодавчому рівні регулюється транспортно-експедиторська діяльність на автотransпортному підприємстві?
5. Яким документом на законодавчому рівні регулюються відносини по міжнародному перевезенню вантажів?
6. Якими документами регулюється технічне обслуговування й ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту?
7. Які нормативні чинники здійснення обліку на автотransпорті забезпечує Міністерство фінансів України?

8. Назвіть основні нормативні чинники, затверджені Міністерство автомобільного транспорту для автотранспортних підприємств.
9. Який внесок в нормативне забезпечення обліку діяльності автотранспортних підприємств вніс Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики України?
10. Який дозвільний документ дає можливість надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування і таксі?
11. Який нормативно-правовий чинник є підґрунтям для створення системи управління у суб'єктів автотранспортного підприємництва?
12. Дайте характеристику внутрішньої автотранспортної діяльності.
13. Які умови договорів з міжнародних перевезень повинен забезпечити центральний орган виконавчої влади України з питань автомобільного транспорту?
14. Що являє собою виробнича діяльність підприємств автомобільного транспорту загального користування?
15. Як поділяються підприємства автомобільного транспорту за їх належністю?
16. Як поділяються підприємства автомобільного транспорту за формою власності?
17. Яку специфіку підприємств автомобільного транспорту слід враховувати при організації обліку витрат і доходів, пов'язаних з автомобільними перевезеннями?
18. Яким повинне бути документальне оформлення регулярних і спеціальних пасажирських перевезень?
19. Яким повинне бути документальне оформлення регулярних і спеціальних вантажних перевезень?
20. Наведіть перелік обов'язкових (правових) документів для здійснення автотранспортних перевезень перевізником-водієм.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

2.1. Організація обліку автотранспортних засобів

Одним із основних впливових чинників на організацію обліку в автотранспортних підприємствах є технічний стан засобів перевезення – автомобілів. Щоденно диспетчер складає разом з іншими службами диспетчерський рапорт, який є основою для використання його керівництвом автотранспортного підприємства у прийнятті рішень щодо підвищення технічної готовності парку автомобілів. Водночас бухгалтерія веде оперативний облік випуску автомобілів на лінію.

Основним об'єктом обліку на автотранспортному підприємстві є автомобіль або інший транспортний засіб. Експлуатація автотранспортного засобу без його реєстрації в органах ДАІ заборонена чинним законодавством. Тому без реєстрації і видачі реєстраційних номерів неможливо ввести автомобіль в експлуатацію.

При придбанні транспортного засобу, одержанні або виникненні обставин, що вимагають внесення змін у реєстраційні документи, необхідно зареєструвати транспортний засіб в органах державної автомобільної інспекції протягом 10 діб [12, с. 34]. Зареєструвати необхідно транспортні засоби, призначені для експлуатації на дорогах загального користування. До таких транспортних засобів відносять: автомобілі, автобуси, самохідні машини, сконструйовані на шасі автомобілів, мотоцикли, причепа, напівпричепа, мотоколяски. Інші механічні транспортні засоби реєструють у відомствах і міністерствах, до яких вони належать. Так, трактори, сільгосптехніку, інші механізми необхідно зареєструвати в Міністерстві аграрної політики.

Для реєстрації транспортного засобу в органах ДАІ необхідно мати такі документи:

- заяву;
- паспорт уповноваженої особи;

- документ, що підтверджує законність придбання транспортного засобу (договір, довідка-рахунок, копія рішення суду, акт приймання-передачі, вантажна митна декларація, договір фінансового лізингу). У випадку ввезення автомобіля з-за кордону додатково надається: для фізичних осіб: посвідчення митного органу про реєстрацію транспортного засобу в підрозділах ДАІ або довідка-рахунок; для юридичних осіб – вантажна митна декларація;

- документи, що підтверджують оцінку вартості транспортного засобу;
 - квитанції (платіжні доручення) про сплату транспортного податку, а при реєстрації легкового автомобіля – про сплату ще й збору до Пенсійного фонду, а також про оплату послуг ДАІ;

- свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу (техпаспорт);
 - акт огляду (з метою перевірки відповідності ідентифікаційних номерів вузлів і агрегатів обліковим даним, знаходження в розшуку за наявною інформацією баз даних викраденого транспорту, а технічного стану - вимогам безпеки дорожнього руху).

Транспортний засіб юридичної особи реєструють за її юридичною адресою.

Якщо власником транспортного засобу є підприємство, то для реєстрації автомобіля в органах ДАІ також необхідно пред'явити документ, що підтверджує наявність місця для стоянки й зберігання автомобіля (наприклад, договір оренди) [79, п. 23].

У випадку якщо у підприємства в одному населеному пункті більше 15 транспортних засобів, то необхідно створити автогосподарство. Для цього необхідно:

- мати огорожену територію з місцями для стоянки, зберігання, технічного обслуговування й ремонту транспортних засобів;
 - призначити керівника автогосподарства;
 - ввести посади фахівця з безпеки дорожнього руху, відповідальних за зберігання, технічне обслуговування й експлуатацію транспортних засобів [81].

Після реєстрації автомобіля в органах ДАІ необхідно протягом трьох днів придбати поліс страхування цивільної відповідальності, бо на території України

забороняється експлуатація транспортного засобу без полісу обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності [18]. Розміри страхових платежів встановлюються страховиками самостійно шляхом добутку базового платежу й відповідних коригувальних коефіцієнтів.

Базовий платіж й коригувальні коефіцієнти розраховуються Транспортним страховим бюро України на підставі статистичних даних й рівня збитковості даного виду страхування в цілому за галуззю за останній розрахунковий період, який складає не менше року.

У випадку одночасного укладання одним страхувальником п'яти та більше договорів терміном на рік страховий платіж зменшується:

- від п'яти до десяти транспортних засобів – на 5%;
- від десяти до двадцяти транспортних засобів - на 10%;
- від двадцяти транспортних засобів – на 15%.

У податковому обліку сума витрат на страхування автотранспорту відноситься у повному обсязі на валові витрати у поточному звітному періоді.

Об'єктом сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування є вартість легкового автомобіля. Не сплачують цей збір підприємства, які сплачують єдиний податок.

Ставка збору складає 3% від вартості легкового автомобіля, визначеної відповідно до договорів купівлі-продажу, довідок-рахунків торговельних організацій, договорів міні, довідок органів митної служби, актів експертної оцінки вартості автомобіля та інших документів.

Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування здійснюється через установи банків на рахунки місцевих органів Пенсійного фонду за місцем реєстрації легкового автомобіля. Звітувати про сплату даного збору при покупці автомобіля повинні саме платники у загальному порядку, передбаченому для подачі звітності до Пенсійного фонду. У бухгалтерському обліку нарахування збору до пенсійного фонду здійснюють за дебетом субрахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» та кредитом субрахунку 651 «Розрахунки із страхування за пенсійним забезпеченням». У податковому обліку сума збору на

обов'язкове державне пенсійне страхування відноситься до валових витрат у повному обсязі.

Також необхідно пройти технічний огляд транспортного засобу [8, ст. 35, 37]. Протягом 10 днів з моменту реєстрації в податкову інспекцію за місцезнаходженням необхідно надати розрахунок податку з власників транспортних засобів. Крім того, у процесі реєстрації транспортного засобу власники повинні внести плату за номерні знаки, технічний огляд, талон техогляду, свідоцтво про реєстрацію, комп'ютерні послуги.

Основними документами при придбанні автомобіля є договори:

- купівлі-продажу – при придбанні автомобіля за кошти;
- про безоплатну передачу – при безоплатному одержанні автомобіля;
- міни – при одержанні автомобіля в рахунок поставленої продукції (товарів, робіт, послуг), тобто при бартерній операції;
- інші види договорів.

У договорі необхідно зазначити вартість автотранспортного засобу, а також його характеристики. При прийнятті автомобіля на підприємстві необхідно скласти акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів за ф. № ОЗ-1. На підставі акту за ф. № ОЗ-1, технічної та іншої документації на кожен об'єкт основних засобів заповнюється інвентарна картка (ф. № ОЗ-6). При придбанні автомобіля з причепом оформляються дві інвентарні картки: окремо на автомобіль і причіп.

2.2. Облік надходження об'єктів основних засобів

Придбати транспортний засіб можна деякими варіантами: покупка за кошти, безоплатне одержання як внесок до статутного фонду, за бартером, на умовах товарного кредиту.

При покупці автомобілів існують особливості відображення в обліку залежно від того вантажний це автомобіль чи легковий. Так, права на

податковий кредит на суму ПДВ при покупці легкового автомобіля, крім таксомоторів, немає [17, п.п. 7.4.2].

Відображення у бухгалтерському обліку придбання автотранспортного засобу за кошти наведено у табл. 2.1.

При придбанні за кошти основні засоби зараховуються на баланс підприємства відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» [46] за первісною вартістю, яка складається з:

- суми, сплаченої покупцем продавцю за автомобіль (без непрямих податків);
- вартості послуг з реєстрації автотранспортного засобу;
- суми ввізного мита (при імпорті автотранспорту);
- витрат зі страхування ризиків;
- суми збору на обов'язкове державне пенсійне страхування (при придбанні легкового автомобіля);
- витрат на транспортування, установку, монтаж, налагоджування автотранспортного засобу;
- інших витрат, безпосередньо пов'язаних з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання з запланованою метою (витрат на ремонт і регулювання автомобіля, а також заміну зношених деталей, вузлів, агрегатів, без яких експлуатація автомобіля не можлива).

Таблиця 2.1

Облік купівлі автотранспортного засобу

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Сплачено вартість автотранспортного засобу на умовах попередньої оплати	371	311
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ (тільки для вантажних автомобілів)	641	644

3	Сплачено витрати з доставки	371	311
4	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	644
5	Отримано вантажний автомобіль від постачальника	152	631
6	Списано суму ПДВ	644	631
7	Здійснено взаємозалік заборгованостей	631	371
8	Включено вартість доставки до первісної вартості автомобіля	152	685
9	Списано суму податкового кредиту з ПДВ у вартості отриманих послуг з доставки	644	685
10	Здійснено взаємозалік заборгованостей	685	371
11	Нараховано і сплачено податок з власників авто-транспортних засобів	92 641	641 311
12	Нараховано і сплачено суму страхових платежів зі страхування ризиківдоставки	152 655	655 311
13	Нараховано і сплачено за реєстрацію в органах ДАІ	152 685	685 311
14	Нарахована і сплачена сума зі страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів	92 654	654 311
15	Введено автотранспортний засіб в експлуатацію	105	152

Витрати, пов'язані зі сплатою відсотків за користування кредитом при придбанні автомобіля, не включаються до первісної вартості основного засобу. Якщо при покупці вантажного автомобіля є податкова накладна, то сума ПДВ потрапляє до складу податкового кредиту.

У податковому обліку вартість будь-якого автотранспортного засобу, придбаного підприємством для використання у своїх виробничих цілях, не включається до складу валових витрат, а підлягає амортизації у складі групи 2 основних засобів [15].

При безоплатному одержанні автотранспортного засобу згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» вартість безоплатно отриманих основних засобів у бухгалтерському обліку дорівнює їх справедливій вартості на дату одержання з

урахуванням витрат з доставки, установки, монтажу, реєстрації в органах ДАІ [46].

У податковому обліку при безоплатному одержанні автомобіля балансова вартість основних фондів групи 2 збільшиться тільки на вартість витрат, пов'язаних з придбанням автомобіля (доставка, страхування ризиків доставки, реєстрація). Відображення в бухгалтерському обліку безоплатного одержання автотранспортного засобу наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Облік безоплатного одержання автотранспортного засобу

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Сплачено витрати з доставки	371	311
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	644
3	Безоплатно отримано автомобіль за справедливою вартістю	152	631
4	Відображено збільшення додаткового капіталу	631	424
5	Включено вартість доставки до первісної вартості автомобіля	152	685
6	Списано суму податкового кредиту з ПДВ у вартості отриманих послуг з доставки	644	685
7	Здійснено взаємозалік заборгованостей	685	371
8	Введено автомобіль до експлуатації	105	152

При придбанні автотранспортного засобу за бартером виділяють ситуації, коли обмінюються подібними й неподібними об'єктами. Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів.

Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта [46].

Згідно з п. 13 П(С)БО 7 «Основні засоби» первісна вартість об'єкта основних засобів, придбаного в обмін (чи частковий обмін) на неподібний

об'єкт, дорівнює справедливій вартості переданого об'єкта основних засобів, збільшеній (зменшеній) на суму коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну [46].

В бухгалтерському обліку одержання автомобіля як бартерної операції неподібними об'єктами (обмінюються виробничі запаси на автомобіль) відображається за схемою, наведеною в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Облік надходження автотранспортного засобу за бартером

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Перераховано часткову оплату за автомобіль грошовими коштами	377	311
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
3	Оприбутковано автомобіль	152	685
4	Списано податковий кредит з ПДВ	644	685
5	Відображено дохід від реалізації виробничих запасів	377	712
6	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	712	641
7	Здійснено взаємозалік заборгованостей	685	377
8	Введено автомобіль в експлуатацію	105	152

Відображення в бухгалтерському обліку одержання автомобіля як внесок до статутного капіталу наведено у табл. 2.4.

При внесенні автотранспортного засобу до статутного капіталу його первісною вартістю є справедлива вартість, погоджена з засновниками, плюс витрати зі сплати обов'язкових зборів і платежів при реєстрації, доставці і страхуванню ризиків при доставці, доведення автомобіля до стану, придатного до використання за призначенням. Якщо ці витрати відбуваються за рахунок заснов-

ника, то вони також відносяться на зменшення заборгованості засновника за внесками у статутний капітал підприємства.

Таблиця 2.4

Облік надходження автотранспортного засобу як внеску до статутного капіталу				
№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		
		дебет	кредит	
01	02	03	04	
1	Створено статутний капітал	46	40	
2	Отримано автомобіль від засновника як частина внеску до статутного капіталу	152	46	
3	Сплачено витрати з доставки	371	311	
4	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	644	
5	Включено вартість доставки до первісної вартості автомобіля	152	685	
6	Списано суму податкового кредиту з ПДВ у вартості отриманих послуг з доставки	644	685	
7	Здійснено взаємозалік заборгованостей	685	371	
8	Введено автомобіль до експлуатації	105	152	

При придбанні автомобіля на умовах товарного кредиту право власності передається покупцю в момент підписання договору або в момент фізичного отримання об'єкта незалежно від дати погашення заборгованості. Товарний кредит передбачає відстрочку кінцевого розрахунку на визначений період та під відсотки. На рахунках бухгалтерського обліку придбання легкового автомобіля у кредит відображається за схемою, наведеною у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Облік придбання легкового автомобіля у кредит				
№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		
		дебет	кредит	
01	02	03	04	
1	Отримано кредит у банку для придбання автомобіля	311	501	

2	Відображено представлені банку гарантії у вигляді застави	05	-
3	Перераховано попередню оплату постачальнику за автомобіль	371	311
4	Оприбутковано автомобіль від постачальників (для легкового автомобіля з урахуванням суми ПДВ, для вантажівки окремо відображається податковий кредит з ПДВ)	152	631
5	Здійснено взаємозалік заборгованостей	631	371
6	6. Нараховано і сплачено збір на обов'язкове пенсійне забезпечення	152 651	651 311
7	Нараховано і сплачено податок з власників транспортних засобів	92 641	641 311
8	Нараховано і сплачено за реєстрацію в органах ДАІ	152 685	685 311
9	Нараховано і сплачено суму із страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів	92 654	654 311
10	Введено автомобіль до експлуатації	105	152
11	Нараховано проценти за фінансовим кредитом за квартал	951	684
12	Сплачено проценти за фінансовим кредитом за квартал	684	311
13	Довгостроковий кредит банку переведено у поточну заборгованість	501	611
14	Перераховано банку грошові кошти в погашення основної суми боргу за кредитом за весь термін	611	311
15	При погашенні кредиту списують з позабалансового рахунку представлені банку гарантії у вигляді вартості застави за майно	-	05

У податковому обліку проценти, що сплачує покупець автомобіля за договором товарного кредиту, відносяться до складу валових витрат, але існують

особливості їх відображення у неплатників або пільговиків з податку на прибуток, а також у випадку, коли у продавця та покупця автомобіля більш 50% статутного капіталу знаходиться у власності або управлінні нерезидента.

2.3. Облік витрат на технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів

Склад робіт з ремонту й технічного обслуговування транспортних засобів зазначено у Положенні про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, затвердженому наказом Міністерства транспорту України від 30.03.98 р. №102 [74].

Метою технічного обслуговування і ремонту є:

- підтримка технічно справного стану й належного зовнішнього вигляду дорожніх транспортних засобів;
- забезпечення надійності й економічності;
- забезпечення безпеки руху й екологічної безпеки.

Під технічним обслуговуванням мається на увазі комплекс операцій чи операція щодо підтримання працездатності або справності виробу під час використання за призначенням [74]. Станом справності автотранспорту є стан, що відповідає всім вимогам нормативно-технічної та (або) конструкторської документації.

Системою технічного обслуговування й ремонту автотранспорту передбачено: підготовку до продажу; технічне обслуговування в період обкатування; щоденне обслуговування; перше технічне обслуговування (ТО-1); друге технічне обслуговування (ТО-2); сезонне технічне обслуговування, поточний ремонт; капітальний ремонт; технічне обслуговування під час консервації дорожньо-транспортного засобу; технічне обслуговування та ремонт дорожньо-транспортного засобу на лінії.

Підготовка до продажу здійснюється торговою організацією з метою введення дорожньо-транспортного засобу до експлуатації. Ця підготовка

виконується на спеціалізованих пунктах або підприємствах, які реалізують продукцію й здійснюють фірмове обслуговування. У випадку відсутності сервісного обслуговування підготовку дорожньо-транспортного засобу до експлуатації здійснює покупець.

Перелік та обсяг робіт з підготовки до продажу та технічного обслуговування в період обкатування встановлюється виробником і зазначається у сервісній документації.

Періодичність проведення технічного обслуговування транспортних засобів, яка наведена у таблиці 2.6, передбачена Положенням про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, п. 3.9 та п. 3.10 [74].

Щоденне обслуговування проводиться після роботи з метою підготовки транспортного засобу до подальшої експлуатації (перевірка технічного стану; виконання робіт з підтримки належного зовнішнього вигляду; заправлення експлуатаційними рідинами; усунення виявлених несправностей; санітарна обробка; збирально-мийні роботи (за необхідністю, але обов'язково перед технічним обслуговуванням або ремонтом).

Таблиця 2.6

Періодичність проведення
технічного обслуговування транспортних засобів

Тип дорожньо-транспортного засобу	Періодичність видів технічного обслуговування, км		
	щоденне технічне обслуговування	перше технічне обслуговування	друге технічне обслуговування
Автомобілі легкові; автобуси; автомобілі вантажні; автобуси на базі вантажних автомобілів або з використанням їх базових агрегатів; автомобілі повнопривідні; причепа	Один раз у робочу добу незалежно від кількості робочих змін	5000	20000
Напівпричепа		4000	16000

Перше технічне обслуговування проводиться після визначеної кількості кілометрів пробігу, наприклад, 5 тис. км. Друге технічне обслуговування проводиться після першого технічного обслуговування й визначеної кількості кілометрів пробігу, наприклад, 20 тис. км. Сезонне технічне обслуговування здійснюється два рази на рік (весною та восени) одночасно з черговим другим технічним обслуговуванням.

Періодичність технічного обслуговування може бути зменшено власником дорожньо-транспортного засобу до 20% відповідно до умов експлуатації. Відображення в бухгалтерському обліку витрат на технічне обслуговування транспортних засобів наведено у табл. 2.7.

Положенням [74] передбачено поточний і капітальний ремонти автомобільного транспорту. Ремонт розглядається як комплекс операцій щодо відновлення справності або працездатності виробів та відновлення ресурсів виробів чи їх складових частин. Ремонти поділяються на поточні та капітальні.

Ремонт, у результаті якого забезпечується або відновлюється працездатність виробу (одночасна заміна не більше двох базових агрегатів (крім кузова та рами) або будь-який ремонт агрегатів) відносять до поточного. Заміну шин та акумуляторних батарей до ремонту (поліпшення, модернізації) транспортних засобів не відносять.

Капітальним є ремонт по відновленню справності й повного або наближеного до повного відновлення ресурсу виробу (роботи із заміни кузова, рами, одночасної заміни не більше трьох базових агрегатів).

Таблиця 2.7

Облік витрат на технічне обслуговування автотранспортних засобів				
№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		
		дебет	кредит	
01	02	03	04	
1	Придбано запчастини для технічного обслуговування	207	631	

2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	631
3	Перераховано постачальнику оплату за запчастини	631	311
4	Списано запчастини, використані на технічне обслуговування, на витрати звітнього періоду відповідно до цілей, з якими використовується автомобіль	23, 91, 92, 93, 949	207
5	Списано інші витрати на технічне обслуговування на витрати звітнього періоду	23, 91, 92, 93, 949	20, 22, 28, 63, 65, 66

Отже:

- технічне обслуговування полягає у перевірці роботи вузлів автомобіля та їх регулюванні, налагодженні, заміні технічних рідин та мастил;

- ремонт – це заміна окремих частин автомобіля (крім шин та акумуляторів).

Технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів може проводитися двома способами: підрядним (із залученням станції технічного обслуговування) або господарським.

При підрядному способі проведення технічного обслуговування або ремонту із станцією технічного обслуговування укладається договір (наряд-замовлення, накладна, квитанція) у письмовій формі. Суттєвими умовами такого договору є перелік складових частин (матеріалів), які використовуються виконавцем, а також наданих замовником виконавцю для виконання робіт із технічного обслуговування або ремонту транспортного засобу та документів, який надається замовнику для підтвердження виконання технічного обслуговування чи ремонту та гарантійні зобов'язання виконавця щодо проведення робіт.

При господарському способі витрати на технічне обслуговування та ремонт включають: вартість витрачених запасних частин та матеріалів; заробітну плату робочих за встановленими нормами й розцінками за виконані роботи; відрахування у фонди соціального страхування та Пенсійний фонд; амортизацію

основних засобів, які використовуються при здійсненні технічного обслуговування та ремонту; загальновиробничі витрати (змінні у повному обсязі та постійні розподілені).

Документальне оформлення відпуску запасів на ремонт провадиться за лімітними картками, які містять інформацію про кількість і вартість запчастин. Лімітні картки ведуться у розрізі видів технічного обслуговування, ремонтів з указівкою виданих запчастин, вузлів, матеріалів за фактичною кількістю та обліковими цінами на кожен обслуговуваний автомобіль. Рекомендується оцінювати запасні частини у процесі їх відпуску для технічного обслуговування та ремонту за методами ФІФО або ідентифікованої собівартості. Використання одного з цих методів спрощує формування даних у податковому обліку матеріалів.

Для нарахування заробітної плати робітникам-ремонтникам складається наряд-замовлення або (та) таблиць обліку робочого часу у відповідності з обраною на підприємстві системою оплати праці. Оформлені документи протягом місяця здаються до бухгалтерії для нарахування оплати робітникам і віднесення її на витрати виробництва з подальшим розподілом за відремонтованими об'єктами транспортних засобів.

Амортизація об'єктів основних засобів, що використовувалися при здійсненні ремонтних робіт, визначається бухгалтерією за обраним методом з урахуванням часу, витраченого кожним конкретним об'єктом основних засобів.

Склад загальновиробничих витрат передбачено П(С)БО 16 «Витрати» [55], до яких відносяться також витрати на транспортне обслуговування керівників цехів, дільниць. Такі витрати обліковуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». Розподіл загальновиробничих витрат на об'єкти здійснюється відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» [55]. Базою розподілу, як правило, виступає заробітна плата робітників-ремонтників, обсяг ремонтних робіт або прямі витрати.

У бухгалтерському обліку витрати на ремонти та інші поліпшення транспортних засобів згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» відносять до

збільшення балансової вартості автомобілів у разі, якщо такі витрати призводять до збільшення майбутніх економічних вигід від їх використання [46]. Якщо ж витрати не сприяють збільшенню майбутніх економічних вигід, то їх відносять на витрати періоду.

У податковому обліку витрати на проведення технічного обслуговування відносяться до складу валових витрат. Мри придбанні паливно-мастильних матеріалів для легкових автомобілів до складу валових включається тільки 50% таких витрат.

Відображення в бухгалтерському обліку витрат на ремонт транспортних засобів наведено у табл. 2.8.

Витрати на придбання, будівництво, реконструкцію, модернізацію, ремонт та інші поліпшення основних фондів не включаються до складу валових витрат, а відносяться до збільшення балансової вартості груп основних фондів з метою подальшої амортизації. Можна віднести до валових витрат протягом звітного періоду будь-які витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів, що підлягають амортизації, у сумі, не більше 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних фондів станом на початок звітного періоду.

Таблиця 2.8

Облік витрат на ремонт автотранспортних засобів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
	Ремонт, пов'язаний з поліпшенням об'єкта		
1	<i>Підрядним способом</i>		
1.1	Відображено витрати з реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання автомобіля	152	631
1.2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	631
1.3	Списано витрати з поліпшення об'єкта на збільшення його балансової вартості	105	152
2	<i>Господарським способом</i>		

2.1	Відображено фактично використані виробничі запаси та МШП	152	20,22
2.2	2. Відображено фактично нараховану заробітну плату робітників, які виконували роботи з поліпшення	152	661
2.3	3. Відображено фактичні нарахування на фонд оплати праці	152	65
2.4	4. Відображено амортизацію основних засобів, що використовувалися при поліпшенні	152	131
2.5	5. Списано змінні та розподілені постійні загальновиробничі витрати	152	91
2.6	6. Списано витрати з поліпшення об'єкта на збільшення його балансової вартості	105	152

При проведенні ремонту варто враховувати, що при зміні кольорів, заміні двигуна, кузова й інших вузлів і агрегатів, що мають Ідентифікаційні номери, необхідно перереєструвати автомобіль.

2.4. Облік операцій з оренди транспортних засобів

Законодавчо оренда транспортних засобів визначена у главі 58 «Найм (оренда)» цивільного кодексу України (ЦКУ) [3]. Оренда транспортних засобів поділяється на операційну та фінансову (лізинг).

Для здійснення операційної оренди транспортних засобів необхідно укласти договір. За договором найму (оренди) орендодавець передає орендарю автомобіль у тимчасове користування за плату. Такий договір укладають у письмовій формі, а якщо одна з сторін – фізична особа, то засвідчують нотаріально.

Орендну плату та періодичність її внесення встановлюють за домовленістю сторін, якщо у договорі не оговорено строки, то орендна плата сплачується щомісяця. Якщо протягом трьох місяців орендна плата не

сплачується, орендодавець може вимагати через суд дострокового розірвання договору та повернення об'єкта оренди.

У договорі потрібно вказати вартість об'єкта оренди, за якою орендар повинен відображати транспортний засіб в обліку, його стан, сторону, яка проводить ремонти. Якщо в договорі про ремонти нічого не сказано, то орендодавець зобов'язаний проводити капітальні ремонти транспортного засобу, переданого в оренду, а орендар – поточні.

Про припинення дії договору оренди будь-яка із сторін повинна попередити іншу за один місяць.

Після підписання договору орендодавець повинен разом з автомобілем передати орендарю свідоцтво про реєстрацію (технічний паспорт). Орендар автомобіля повинен подати до органів ДАІ копію договору оренди, на підставі чого отримати тимчасовий реєстраційний талон.

Якщо орендують автомобіль державної форми власності, то орендну плату встановлюють за згодою сторін, але не менше 5% вартості автомобіля [31, п. 7], яку повинні встановити незалежні оцінювачі. Суму орендної плати щомісячно необхідно коригувати на індекс інфляції.

Автомобіль державної форми власності, що передається в оренду, обов'язково має бути застраховано орендарем.

Передачу та повернення автомобіля оформлюють актом приймання-передачі ф. № ОЗ-1. Щомісячно або щоквартально складають акт наданих послуг оренди, за яким орендар буде відображати валові витрати.

Орендар повинен сплачувати збір за забруднення навколишнього природного середовища, а податок з власників транспортних засобів повинен сплачувати орендодавець.

Особливості відображення у бухгалтерському обліку у орендаря та орендодавця наведено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Особливості відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку
орендаря і орендодавця

№ п/п	Найменування операції	Облік у орендаря	Облік у орендодавця
01	02	03	04
1	Отримано (передано) автомобіль за актом приймання-передачі	Вартість автомобіля обліковують на позабалансовому рахунку	Вартість автомобіля продовжують амортизувати у складі власних основних засобів
2	Застраховано орендований автомобіль	Страхові платежі відносяться до витрат поточного або майбутніх періодів	Страхові платежі відносяться до витрат поточного або майбутніх періодів
3	Нараховано орендну плату	Суму орендної плати відносять до витрат поточного періоду (дебет 23,91,92,93,94) відповідно до сфери використання орендованого автомобіля з одночасним відображенням заборгованості перед орендодавцем	Відносять до доходів поточного періоду з одночасним відображенням заборгованості орендаря
4	Перераховано (отримано) авансовий платіж орендної плати за декілька місяців	Відображають у складі витрат майбутніх періодів на рахунку 39 з подальшим списанням на витрати звітного періоду	Відображають у складі доходів майбутніх періодів на рахунку 69 з подальшим списанням на доходи звітного періоду
5	Здійснено витрати на поточний та капітальний ремонт, що не приводять до збільшення очікуваних економічних вигід	Відносять до витрат поточного періоду	Відносять до витрат поточного періоду
6	Здійснено витрати на поліпшення автомобіля, що приводять до збільшення очікуваних економічних вигід	Відображають як капітальні інвестиції, збільшують вартість об'єкта оренди та амортизують	Відображають як капітальні інвестиції, збільшують вартість об'єкта оренди та амортизують
7	Повернення автомобіля орендодавцю	Вартість автомобіля списують з позабалансового рахунку	Вартість автомобіля продовжує обліковуватися у складі власних основних засобів

У процесі операційної оренди може виникнути одна із двох суттєвих для відображення в бухгалтерському обліку подій: 1) орендодавець отримує попередню оплату до надання орендної послуги, тобто першою подією буде отримання попередньої оплати; 2) орендодавець надає послугу (автотранспорт в оренду), а вже після цього отримує оплату. У будь-кому разі оформляється і підписується акт приймання-передачі транспортного засобу, а в бухгалтерському обліку операції з операційної оренди у орендодавця відображаються за схемою, наведеною в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Облік операційної оренди транспортного засобу
у орендодавця

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
<i>Перша подія – отримання попередньої оплати</i>			
1	Отримано авансом орендну плату за місяць	311	685
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	643	641
3	Відображено дохід від оренди у розмірі наданої орендні послуги	685	713
4	Відображено розрахунки за податковими зобов'язаннями з ПДВ	713	641
<i>Перша подія – надання послуг оренди</i>			
1	Відображено дохід від оренди у розмірі нарахованої за місяць суми орендної плати	377	713
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	713	641
3	Отримано орендну плату	311	377
4	Нараховано амортизацію на об'єкт оренди	949	131
5	Списано доходи на фінансовий результат	713	791
6	Списано витрати на фінансовий результат	791	949

Після надання орендної послуги та для оформлення операції повернення орендодавцеві об'єкта оренди складається і підписується акт приймання-передачі транспортного засобу. В бухгалтерському обліку цей факт не

відображається. За вказаних вище умов після підписання акту приймання-передачі транспортного засобу в бухгалтерському обліку орендаря операції з операційної оренди відображаються за схемою, наведеною в табл. 2.11.

У податковому обліку при операційній оренді:

- у орендаря – збільшуються валові витрати на суму орендної плати;
- у орендодавця – валові доходи збільшуються тільки на суму орендної плати. Якщо орендодавцем є фізична особа, оподаткування доходу від оренди здійснюється відповідно до Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.03 р. № 889-IV (далі – Закон «Про податок з доходів»), тобто отримана орендна плата відноситься до пасивних доходів і оподатковується за ставкою 15% з 1 січня 2007 р. [13].

Фінансовий лізинг відрізняється від операційної оренди тим, що передбачає передачу прав власності на об'єкт оренди. Для здійснення фінансового лізингу також укладається договір у письмовій формі, об'єктом договору є транспортні засоби, які передаються у фінансовий лізинг. До істотних умов договору лізингу відносяться предмет лізингу, строк, на який лізингоодержувачу надається право користування предметом лізингу (строк лізингу), розмір лізингових платежів та інші умови, щодо яких за заявою хоча б однієї зі сторін має бути досягнуто згоди. Предмет лізингу не може бути конфісковано, на нього не може бути накладено арешт у зв'язку з будь-якими діями або бездіяльністю лізингоодержувача.

Згідно з п. 10 П(С)БО 14 «Оренда» дебіторська заборгованість з фінансової оренди визнається у сумі мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу, який підлягає отриманню, з визнанням доходу від реалізації необоротних активів [53].

У орендодавця об'єкт оренди в обліку відображається у складі дебіторської заборгованості, поки не буде складено акт про передачу транспортного засобу у власність орендарю.

У випадку невиконання умов договору до його закінчення, об'єкт лізингу повертається орендодавцю.

Облік операційної оренди транспортного засобу
у орендаря

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	2	3	4
<i>Перша подія – попередня оплата</i>			
1	Зараховано об'єкт оренди на позабалансовий рахунок	01	-
2	Перераховано орендну плату авансом за місяць	377	311
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
4	Отримано орендні послуги	23,92	685
5	Відображено розрахунки за податковим кредитом з ПДЕ	644	685
6	Здійснено взаємозалік заборгованостей	685	377
7	Після закінчення терміну договору повернуто об'єкт оренди, підписано акт приймання-передачі транспортного засобу	-	01
<i>Перша подія – отримання послуг оренди</i>			
1	Зараховано об'єкт оренди на позабалансовий рахунок	01	-
2	Отримано орендні послуги	23,92	685
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	685
4	Перераховано орендну плату орендодавцю	685	311
5	Здійснено підрядником поточний ремонт орендованого автобуса	23,92	631
6	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631
7	Перераховано за поточний ремонт СТО	631	311
8	Після закінчення терміну договору повернуто об'єкт оренди, підписано акт приймання-передачі транспортного засобу	-	01

В бухгалтерському обліку операції з фінансової оренди у орендодавця та орендаря відображаються за схемою, наведеною у табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Облік операцій з фінансової оренди транспортного засобу у орендаря та
орендодавця

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
<i>Облік у орендодавця</i>			
1	Списано знос автомобіля	131	105
2	Передано автомобіль у лізинг за залишковою вартістю	972	105
3	Нараховано лізинговий платіж	181	742
4	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	643	641
5	Нараховано суму відсотків за користування об'єктом згідно з договором за рік	373	732
6	Списано суму відсотків на фінансові результати	732	793
7	Частина довгострокової дебіторської заборгованості переведено у поточну	377	181
8	Отримано суму лізингового платежу за рік	311	377
9	Отримано ПДВ пропорційно сумі лізингового платежу	311	643
10	Отримано відсотки за користування об'єктам за рік	311	373
11	Списано суму лізингового платежу на фінансові результати після закінчення договору лізингу	742	793
<i>Облік у орендаря</i>			
1	Відображено заборгованість за фінансовою орендою	152	531
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	531
3	Введено автомобіль в експлуатацію	105	152
4	Частина довгострокової оренди переведено до поточних зобов'язань	531	611
5	Сплачено поточну заборгованість за об'єкт (лізинговий платіж)	611	311
6	Нараховано суму відсотків за користування об'єктом за перший рік	952	684
7	Нараховано податковий кредит з ПДВ за винагороду	641	684
8	Сплачено винагороду за користування автомобілем	684	311
9	Нараховано амортизацію на об'єкт оренди за місяць	23,91,92, 93,94	131

У податковому обліку у орендодавця валові доходи не виникають, доки не вибуде останній об'єкт другої групи, до якої відносяться транспортні засоби. Балансову вартість другої групи основних засобів при цьому буде зменшено на вартість переданого транспортного засобу.

У податковому обліку орендаря вартість отриманого транспортного засобу підлягає амортизації, балансову вартість другої групи основних фондів при цьому буде збільшено на вартість переданого транспортного засобу. До валових витрат у орендаря включаються суми відсотків, які нараховані орендодавцю.

2.5. Облік операцій з вибуття транспортних засобів

Існує кілька способів вибуття транспортних засобів:

- продаж за грошові кошти;
- ліквідація за власною ініціативою або в силу об'єктивних причин;
- внесення до статутного капіталу іншого підприємства.

В бухгалтерському обліку операція з продажу автомобіля відображається за семою, наведеною у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Схема бухгалтерських проведення з продажу автотранспортних засобів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Відображено дохід від продажу автомобіля	377	742
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	742	641
3	Списано залишкову вартість автомобіля	972	105
4	Списано знос автомобіля	131	105
5	Списано дохід на фінансові результати	742	793
6	Списано витрати на Фінансовий результат	793	972
7	Отримано оплату за автомобіль	311	377

Продаж за грошові кошти може здійснюватись на підставі договору купівлі-продажу або договору комісії.

Оформлення операції з продажу автомобіля договором купівлі-продажу завіряється нотаріально. В аналітичному обліку списання автотранспортного засобу у зв'язку з продажем документується актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) за ф. № ОЗ-1, який складається у трьох екземплярах. Перші два підприємство-продавець залишає у себе, а третій разом з інвентарною карткою передає покупцю.

Продаж автотранспортного засобу у бухгалтерському обліку супроводжується визначенням доходу від даної операції з одночасним списанням на витрати залишкової вартості та нарахованого зносу.

У податковому обліку при продажу автомобіля балансову вартість групи 2 зменшують на суму продажу. Якщо продажна вартість автомобіля дорівнює або є більшою балансової вартості групи 2, останню приймають за нуль, а суму перевищення включають до валового доходу у періоді продажу. У разі, коли після продажу автомобіля група 2 закривається, її балансову вартість відносять до валових витрат у наступному після продажу звітному періоді.

Оформлення операції з продажу автомобіля договором комісії має певні особливості. Так, комісіонер при прийомі транспортних засобів та номерних агрегатів на комісію виписує квитанцію й товарний ярлик, які підписують і комісіонер і комітент.

У квитанції або акті відображаються технічний стан транспортного засобу, комплектність, рік випуску, процент зношення та інші характеристики. Комісіонер несе відповідальність за співставлення транспортних засобів та номерів їх агрегатів, прийнятих на комісію, характеристикам та записам, вказаним у реєстраційних документах, квитанції та акті.

Право встановлення ціни на комісійні транспортні засоби й номерні агрегати має комітент. Для узгодження ціни та визначення оціночної вартості комісіонер проводить оцінку транспортних засобів за участі кваліфікованої комісії на підставі технічного стану й ринкового попиту, про що складає акт у

трьох екземплярах. Розмір комісійної винагороди визначається за домовленістю сторін у відсотках до оціночної вартості транспортних засобів. Якщо прийняті на комісію транспортні засоби не продано у терміни, зазначені у договорі комісії, то вони за згодою комітента підлягають уцінці.

У випадку повного морального або фізичного зносу автомобіля, недоцільності його ремонту та модернізації, а також за непередбаченими обставинами (аварія, крадіжка) підприємство може прийняти рішення про його ліквідацію. При ліквідації необхідно оформити це документально актом списання за ф. № ОЗ-4, який складає комісія у двох екземплярах.

Один екземпляр передається до бухгалтерії, другий – залишається у особи, яка відповідає за збереження, і є підставою для здавання на склад матеріальних цінностей або металобрухту. На підставі акта списання в інвентарній картці за ф. № ОЗ-6 та опису інвентарних карток відображається відповідний запис про вибуття транспортного засобу.

У податковому обліку валові доходи у комітента виникають за фактом отримання грошових коштів від комісіонера за проданий транспортний засіб.

Відображення в бухгалтерському обліку списання автомобіля за власною ініціативою наведено у табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Схема бухгалтерських проводок з ліквідації транспортного засобу

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Списано залишкову вартість автомобіля	976	105
2	Списано знос автомобіля	131	105
3	Списано витрати, пов'язані з ліквідацією автомобіля	976	63,65,6 6 та ін.
4	Оприбутковано запчастини, отримані від ліквідації автомобіля	207	746
5	Списано суму доходу на фінансовий результат	746	793
6	Списано суму витрат на фінансовий результат	793	976

При вибутті автомобіля як внесення до статутного капіталу іншого підприємства документально оформлюється акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. № ОЗ-1). Новому власнику також передають інвентарну карту на автомобіль.

Передачу автомобіля іншому підприємству як внесення до його статутного капіталу в бухгалтерському обліку передавача відображають як фінансову інвестицію згідно з П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [51].

Фінансову інвестицію оцінюють за собівартістю, яка складається з ціни придбання та інших витрат, пов'язаних з таким придбанням. Ціною придбання при внесенні автомобіля до статутного фонду іншого підприємства є вартість внеску, зафіксована в його засновницьких документах. Тобто, у підприємства, яке передає автомобіль, можуть виникнути доходи (якщо оціночна вартість внеску більше залишкової вартості автомобіля) або витрати (якщо оціночна вартість внеску менше залишкової вартості автомобіля).

В бухгалтерському обліку внесок автомобіля до статутного фонду іншого підприємства відображається за схемою, наведеною у табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Облік внеску транспортного засобу до статутного фонду іншого підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Списано з недоамортизованої частини автомобіля методом «сторно» податковий кредит з ПДВ	641	105
2	Відображена залишкова вартість внеску автомобіля до статутного фонду	14	105
3	Відображено дохід або витрати від фінансових інвестицій	14 976	746 14
4	Списано знос автомобіля	131	105

Питання для контролю знань

1. Наведіть схему відображення у бухгалтерському обліку придбання ліцензії та списання її вартості.
2. Що є основним об'єктом обліку на автотранспортному підприємстві?
3. Які транспортні засоби для їх подальшої експлуатації необхідно реєструвати в органах ДАІ?
4. За якої кількості транспортних засобів в одному населеному пункті підприємство повинне створити автогосподарство?
5. Чи ведеться на автотранспортному підприємстві податковий облік суми витрат на страхування автотранспорту?
6. У якому періоді та в яких обсягах сума витрат на страхування автотранспорту відноситься на валові витрати автотранспортного підприємства?
7. Що є об'єктом сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування на автотранспортному підприємстві?
8. Які автотранспортні підприємства не сплачують збір на обов'язкове державне пенсійне страхування?
9. Складіть запис для відображення операції нарахування збору до пенсійного фонду на рахунках бухгалтерському обліку.
10. Які основні документи складаються при придбанні автомобіля?
11. Назвіть основні документи, якими оформляється прийняття автомобіля на баланс підприємства.
12. Які особливості документального оформлення на автотранспортному підприємстві має придбання автомобіля з причепом?
13. Назвіть варіанти придбання транспортного засобу автотранспортним підприємством.
14. Сформулюйте особливість відображення в обліку операції покупки вантажного та легкового автомобілів.
15. Наведіть схему відображення у бухгалтерському обліку придбання автотранспортного засобу за кошти.
16. Яким положенням (стандартом) регулюється зарахування автотранспортного засобу на баланс підприємства?
17. За якою вартістю зараховується автотранспортний засіб на баланс підприємства?
18. З чого складається первісна вартість автотранспортного засобу, який зараховується на баланс підприємства?
19. Наведіть схему відображення в бухгалтерському обліку безоплатного одержання автотранспортного засобу.
20. Які варіанти бартеру можливі при придбанні автотранспортного засобу?
21. Наведіть схему бухгалтерських проведення з обліку обміну виробничих запасів на автомобіль.
22. Наведіть схему відображення в бухгалтерському обліку списання автомобіля за власною ініціативою.

РОЗДІЛ 3. ОБЛІК ЗАПАСІВ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

3.1. Облік придбання паливно-мастильних матеріалів

Особливістю організації обліку на автотранспортних підприємствах є те, що основну частину запасів складають паливно-мастильні матеріали, до яких належать: паливо (бензин, гас, дизельне паливо, газ), масла (моторні, трансмісійні, спеціальні), консистентні мастила і спеціальні рідини (гальмівні, амортизаційні). У свою чергу паливно-мастильні матеріали є нафтопродуктами, порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску й обліку яких на підприємствах і в організаціях України всіх форм власності регламентується однойменною інструкцією № 81/38, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 1999 р. за № 685/3978 [30].

Організація обліку та відображення операцій з придбання паливно-мастильних матеріалів залежить від способу заправлення автомобільного транспорту:

- через стаціонарні пункти на виробничих дільницях свого підприємства;
- через сторонні автозаправні станції (АЗС).

У будь-якому разі підприємства отримують паливно-мастильні матеріали за укладеними договорами з автозаправними станціями, тому у договорі необхідно вказати:

- марку, вид пального, його ціну (вона може бути або фіксованою на весь обсяг, або фактичною на день заправлення);
- коли переходить право власності на пальне (це важливо для податкового обліку, зокрема, для перерахунку згідно з п. 5.9 Закону «Про прибуток»);
- спосіб одержання (талони, пластикові картки, бензовоз та ін.);
- місце одержання (додаток до договору з переліком АЗС, де можна одержувати пальне).

Згідно з підпунктом 4.1.3 розділу 4 Інструкції № 81/38 повинен додержуватись такий порядок приймання нафтопродуктів [30]:

1. Оприбуткування фактично отриманих нафтопродуктів провадиться на підставі супровідних документів постачальників з оформленням приймального акта за типовою формою № М-7 первинної облікової документації Міністерства статистики України.

2. У товаротранспортній накладній в обов'язковому порядку мають бути зазначені найменування нафтопродуктів, густина, температура, об'єм і загальна маса.

3. Під час приймання нафтопродуктів на склад для поповнення їх запасів перевіряється їх густина і визначається маса відповідно до об'єму (ступеня заповнення) резервуарів. Перевірка правильності показників, зазначених у супровідних документах здійснюється матеріально відповідальною особою, з якою укладено договір про повну матеріальну відповідальність. Фактичні показники фіксуються у відомості визначення густини й температури та зіставляються з документальними даними.

4. За паливно-мастильними матеріалами (нафтопродуктами), що надійшли на автотранспортне підприємство для заправлення автомобільного транспорту на стаціонарних пунктах і виробничих дільницях, повинен бути організований складський облік у місцях зберігання в одиницях маси, а відпуск в баки автомобіля – в одиницях об'єму. Для їх визначення матеріально-відповідальними особами періодично проводиться замірювання густини паливно-мастильних матеріалів.

Облік запасів у місцях зберігання ведеться матеріально відповідальними особами в картках складського обліку (типова форма № М-12 первинної облікової документації Міністерства статистики України) або в книгах, що містять реквізити, які вказуються в картках складського обліку, окремо за кожним найменуванням і маркою нафтопродукту.

На підставі оформлених у встановленому порядку первинних документів до карток (книг) заносяться дані про надходження й відпуск нафтопродуктів і

виводяться кількісні залишки після кожного запису або після запису останньої операції дня.

Реєстром аналітичного обліку видачі нафтопродуктів слугує відомість відпуску пального і мастильних матеріалів за формою № 38-НП (додаток 38 до Інструкції № 81/38 [30]), в якій проставляє свій підпис водій, засвідчуючи тим самим отримання нафтопродуктів. Водночас у подорожньому листі водія свій підпис проставляє матеріально відповідальна особа, що відпустила нафтопродукт.

Наприкінці звітного періоду (місяця) або в терміни, встановлені керівником підприємства, матеріально відповідальна особа складає звіт про рух нафтопродуктів за формою № 40-НП (додаток 40 до Інструкції № 81/38 [11]).

Звіт складається на підставі документів, за якими на підприємстві проводилися прийняття і відпуск нафтопродуктів (товаротранспортна накладна, відомість обліку відпуску пального і мастильних матеріалів, відомість визначення густини й температури, що засвідчують правильність перерахунку кількості нафтопродуктів з об'ємних одиниць у масові та навпаки).

Звіт разом з документами про оприбуткування й витрати надходить до бухгалтерії автотранспортного підприємства і є підставою для відображення руху нафтопродуктів у бухгалтерському обліку.

Автопідприємства ведуть бухгалтерський облік наявності та руху палива, яке купується для експлуатації транспортних засобів, на субрахунку 203 «Паливо» рахунка 20 «Виробничі запаси».

До вказаного рахунка відкривають субрахунки другого порядку:

2031 «Нафтопродукти на складах»;

2032 «Нафтопродукти, закуплені на автозаправних станціях» - паливо за відомостями;

2033 «Паливо у баках транспортних мір повної місткості» тощо.

2034 "Газоподібне паливо";

2035 "Тверде паливо".

Паливо, що надійшло на підприємство, обліковується за первісною вартістю. На субрахунку 2031 "Нафтопродукти на складах" обліковуються наявність і рух усіх видів нафтопродуктів, які отримані для експлуатації транспортних засобів та з іншою метою і знаходяться в пунктах заправлення, на виробничих дільницях. Підставою для запису за дебетом субрахунку 2031 є первинні документи, за якими матеріально відповідальні особи оприбутковують нафтопродукти.

За кредитом субрахунку 2031 проводиться списання нафтопродуктів із підзвіту матеріально відповідальних осіб на підставі відомостей обліку видачі нафтопродуктів, вимог, накладних, лімітно-забірних карток (форма № 38-НП [11]), типових форм первинної облікової документації № М-8, М-9, М-10, М-11 Міністерства статистики України.

При цьому дебетуються субрахунки:

2031 "Нафтопродукти на складах" – на вартість відпущеного бензину і дизельного палива іншим матеріально відповідальним особам;

2033 "Паливо в баках транспортних мір повної місткості" – на вартість бензину і дизельного палива, відпущеного водіям;

23 "Виробництво" або 803 "Витрати палива й енергії" та ін.

На субрахунку 2032 "Нафтопродукти, закуплені на АЗС" (паливо за відомостями) обліковуються нафтопродукти, закуплені на АЗС загального користування. Облік ведеться в одиницях виміру, зазначених у відпускних документах, і у вартісному вираженні.

У бухгалтерському обліку придбання паливно-мастильних матеріалів за безготівковим розрахунком відображається за схемою, наведеною у табл. 3.1.

Податковий облік з оприбуткування паливно-мастильних матеріалів для вантажних та легкових автомобілів має деякі особливості. Так, придбані паливно-мастильні матеріали для вантажівок відносяться у податковому обліку до валових витрат, а за отриманими при придбанні сумами ПДВ підприємство при наявності податкової накладної має право на податковий кредит. Якщо паливно-мастильні матеріали придбано для легкового автомобіля

підприємством, основною діяльністю якого не є надання платних послуг з транспортного або туристичного обслуговування, або це не є спортивна організація, їх можна віднести до валових витрат тільки у половинному обсязі [15].

У випадку коли не існує можливості передбачити, якими автомобілями буде витрачатися паливо, його вартість у податковому обліку відразу відносять на валові витрати. Якщо відбудеться витрачання палива легковими автомобілями не для цілей основної діяльності підприємства, то необхідно буде здійснити відповідне коригування у декларації з податку на прибуток підприємства.

При заправленні за відомостями підприємство укладає договір з постачальником нафтопродуктів за ф. 23-нп та передає постачальнику палива дані про свій автопарк. Після перерахованої попередньої оплати автомобілі можуть заправлятися за відомостями на АЗС, наведених у додатку до договору.

У подорожньому листі водія ставлять відмітку про кількість і вартість відпущеного нафтопродукту, підтверджуючи її штампом і підписом оператора АЗС. Відомості виписують на АЗС у двох екземплярах: один – для споживача, другий – для АЗС. Особи, які отримали паливно-мастильні матеріали за відомостями, зобов'язані у той же день здати їх матеріально відповідальній особі.

Таблиця 3.1

Облік придбання паливно-мастильних матеріалів
за безготівковим розрахунком

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
<i>Оплату здійснено після отримання паливно-мастильних матеріалів</i>			
1	Оприбутковано паливно-мастильні матеріали	203	631
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	631

3	Сплачено рахунок постачальника	631	311
4	Включено суму транспортно-заготівельних витрат до первісної вартості паливно-мастильних матеріалів	203	631 (685)
5	Відображено суму податкового кредиту з ПДБ, що відноситься до суми транспортно-заготівельних витрат	641	631 (685)
6	Сплачено послуги з транспортування	631 (685)	311

На умовах попередньої оплати

1	Перераховано попередню оплату	371	311
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	644
3	Оприбутковано паливно-мастильні матеріали	203	631
4	Списано суму податкового кредиту з ПДВ	644	631
5	Здійснено взаємозалік заборгованості	631	371
6	Перераховано попередню оплату за транспортування	371	311
7	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ з транспортування	641	644
8	Включено суму транспортно-заготівельних витрат до первісної вартості паливно-мастильних матеріалів	203	631 (685)
9	Списано суму податкового кредиту з ПДВ, що відноситься до суми транспортно-заготівельних витрат	644	631 (685)
10	Здійснено взаємозалік заборгованостей	631 (685)	371

На підставі відомостей про відпуск нафтопродуктів підприємство-заправник періодично, але не рідше одного разу на місяць виписує рахунок (зведену відомість) з інформацією про отримані водіями від продавця види і марки нафтопродуктів та ціни на них, на підставі якого підприємство розраховується із заправником. Облік придбання паливно-мастильних матеріалів за відомостями подібний до обліку за безготівковими розрахунками.

При заправленні за талонами підприємство спочатку оплачує паливо, а потім за талонами (бланки дозволу або бланки відпуску пального) одержує на АЗС раніше оплачений вид палива. На талонах звичайно зазначено номінал і вид

(марку) палива. На деяких АЗС на талонах відображають й штрих-код для автоматичного проведення через базу даних заправника й інших елементів захисту від підробок.

Щоб одержати талони, а потім і пальне за ними, підприємство укладає договір з його постачальником. Потім перераховує на його рахунок гроші й тим самим купує певну кількість пального, що зберігається в постачальника. Протягом трьох днів з дати перерахування грошових коштів постачальник (АЗС) повинен надати покупцю талони на паливно-мастильні матеріали на суму оплати.

Постачальник згідно з довіреністю покупця на отримання талонів на паливно-мастильні матеріали виписує йому накладну на відпуск талонів на нафтопродукти за ф. № 2-нп у двох екземплярах, один з яких передає покупцю. На лицевому боці в накладній вказується найменування, одиниця виміру, густина й кількість оплачених наливно-мастильних матеріалів у талонах. На зворотному боці накладної наведено розшифровку відпущених талонів (найменування нафтопродуктів, купюри, серія, номери, кількість талонів).

Оскільки чітких вимог щодо місця зберігання талонів немає, підприємство саме вирішує, як і де його організувати. В основному талони зберігають у сейфі. Для обліку талонів на підприємстві можна завести книгу довільної форми. Видавати талони водію треба під розпис у цій книзі. Водій віддає їх оператору АЗС, натомість одержує відповідну кількість пального і чек регістратора розрахункових операцій (РРО). Пізніше водій здає чек РРО до бухгалтерії як звіт про використання талонів.

Характерною рисою талонів на пальне є обмеження їх дії певним строком, наприклад, до кінця поточного року (кварталу, місяця). У такому випадку в договорі варто передбачити, що невикористані у зумовлений строк талони будуть обмінювати (за ціною на дату їх придбання) або на гроші, або на нові талони. В обліку талони на паливно-мастильні матеріали відображають тільки за аналітикою. Матеріально відповідальна особа, яка веде облік нафтопродуктів, отриманих водіями на АЗС за готівку або за відомостями, оприбутковує

нафтопродукти на підставі корінців таких чеків або відомостей. Аналітичний облік ведеться матеріально відповідальними особами за видами й марками нафтопродуктів.

З підзвіту матеріально відповідальної особи вартість нафтопродуктів списується на підставі поданих нею звітів про рух нафтопродуктів (форма № 40-НП, додаток 40 до Інструкції № 81/38 [30]). При цьому на вартість бензину і дизельного палива дебетується субрахунок 2033 "Паливо в баках транспортних мір повної місткості".

На субрахунку 2033 "Паливо в баках транспортних мір повної місткості" обліковуються бензин і дизельне паливо, отримані водіями безпосередньо в пунктах заправлення підприємства, а також на АЗС.

Бухгалтерський облік бензину і дизельного палива на субрахунку 2033 ведеться по підприємству в цілому або з поділом на автоколони, бригади. З цією метою на кожний об'єкт відкриваються одна картка на кожну марку бензину й одна картка на кожну марку дизельного палива, до яких записуються дані про рух пального і його вартість. Дані про наявність пального в баках щомісяця підтверджують актом зняття залишків.

Списання пального проводиться на підставі даних подорожніх листів. Обліковець за даними показників спідометра автомобіля за затвердженими Нормами витрат (які затверджені наказом Міністерства транспорту України № 43 від 10 лютого 1998 р.) для кожної марки автомобіля визначає нормативне списання пального за даним подорожнім листом та порівнює з фактично витраченим паливом. Всі ці дані, а також перевитрата пального (якщо вона має місце) записуються у відповідні графи подорожнього листа, а потім переносяться в накопичувальні відомості даних подорожніх листів та руху пального в баках автомобілів.

Списання пального з підзвіту водіїв на витрати проводиться через дебет рахунку 803 на підставі даних місячних накопичувальних відомостей в межах нормативного списання. Вартість перевитраченого пального утримується за

рахунок водія, якщо встановлено його провину, або за рахунок власних коштів підприємства, якщо провину водія не виявлено.

Досить новою технологією відпуску пального є заправлення за паливними картками. При такому способі придбання палива спочатку необхідно укласти договір з постачальником, перерахувати гроші й він повинен за дорученням надати для підприємства одну або декілька паливних карток. До договору має бути додано перелік АЗС, на яких можна заправитися за паливною картою. Паливні картки бувають грошові й літрові.

Якщо підприємство одержує паливо за грошовими паливними картками, то оплачені гроші зараховуються на умовний рахунок і при одержанні палива з картки знімають вартість пального, як правило, за цінами на момент покупки. За грошовою паливною картою можна заправляти будь-яке паливо.

Паливну картку зберігають у бухгалтерії, за умови частого використання або тривалої подорожі – закріплюють за водієм. Для обліку руху паливних карток за водіями ведуть книгу обліку видачі карток, а для обліку руху за картою – картку обліку руху коштів.

Облік паливних карток буде залежати від того, яким чином у договорі зафіксовано право власності на картку. Якщо паливна картка переходить до власності підприємства-покупця палива, вона відображається в обліку або як МШП (якщо термін її служби менше року), або як малоцінний необоротний матеріальний актив (якщо термін її служби понад рік) [91, с. 53].

Різні підходи до відображення в обліку паливних карток наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Відображення у бухгалтерському обліку паливної картки

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
<i>Варіант 1. Паливна картка є власністю покупця</i>			
1	Перераховано оплату за картку	371	311

2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
3	Отримано картку	153	685
4	Відображено розрахунки з ПДВ	644	685
5	Відображено картку у переліку бланків суворої звітності	08/1	-
6	Відображено взаємозалік заборгованостей	685	371
7	Передано картку до експлуатації	112	153
8	Нарахована амортизація картки	92	132

*Варіант 2. Паливна картка є власністю продавця,
вноситься плата за користування нею*

1	Перераховано оплату за користування паливною картою	371	311
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
3	Віднесено витрати за користування картою до складу адміністративних	92	685
4	Відображено розрахунки з ПДВ	644	685
5	Відображено картку у переліку бланків суворої звітності	08/1	
6	Відображено взаємозалік заборгованостей	685	371

*Варіант 3. Паливна картка
є власністю продавця, вноситься заставна вартість*

1	Відображено віднесення заставної вартості паливної картки	685	311
2	Відображено гарантія та забезпечення, надані за паливну картку	05	-
3	Відображено картку у переліку бланків суворої звітності	08/1	-
4	Одержано заставну вартість картки при її поверненні	311	685
5	Списано гарантії та забезпечення за паливну картку	-	05
6	Списано картку з переліку бланків суворої звітності	-	08/1

У разі, коли право власності на паливну картку підприємство-продавець паливно-мастильних матеріалів залишає за собою, за користування нею підприємство-покупець вносить плату або заставну вартість, яку при поверненні паливної картки АЗС віддає покупцеві (табл. 2.3).

Процес заправлення автомобіля супроводжується отриманням двох чеків: чек терміналу про рух грошових коштів за паливною картою та чек РРО з відображенням кількості літрів і вартості палива на момент заправлення. Чек

терміналу оформляють у двох екземплярах: один залишається на АЗС; другий – у водія. Чеки водій здає в бухгалтерію.

Варіант придбання палива за літровими паливними картками має таку особливість: складається договір з постачальником (АЗС) на конкретний вид пального; автотранспортне підприємство перераховує гроші на певну кількість палива, натомість АЗС на умовний рахунок зараховує обсяг палива за ціною договору. При заправленні водій одержує два чеки: один з карткового терміналу, інший – з РРО. Їх він передає до бухгалтерії. За чеками РРО ведуть облік одержання пального. Для економного витрачання пального підприємство може встановити на паливній картці добовий ліміт палива.

Для автотранспортного підприємства використання паливних карток має певні переваги:

- літрова паливна картка досить вигідна: зміна ціни на паливо не вплине на його обсяги, оскільки на паливну картку вже зараховано певну кількість літрів.
- паливну картку водія можна поповнювати дистанційно;
- користувачам паливних карток за договором часто надають знижки на паливо у вартісному або процентному вимірі за кожен придбаний літр пального;
- у разі втрати паливної картки її блокують за заявою підприємства-користувача. Кількість раніше оплаченого невикористаного за втраченою карткою пального або сума коштів на умовному рахунку залишається і перейде на нову паливну картку [91, с. 54].

Останнім часом досить поширеним є варіант придбання палива за допомогою банківської платіжної картки. Спеціалізовані реєстратори розрахункових операцій на АЗС оснащені платіжними терміналами для авторизації банківських платіжних карток і друкування документа при їх використанні. Цей термінал може бути з'єднаним або об'єднаним з РРО. Банківська платіжна картка є розрахунковою. Вона не вимагає укладання договору із заправником, як при використанні паливних карток. Натомість водій складає авансовий звіт і надає чеки після розрахунку за пальне банківською платіжною карткою

Придбання паливно-мастильних матеріалів за готівку також супроводжується складанням звіту про використання коштів, виданих підзвітній особі з каси підприємства, з додаванням до авансового звіту касового чека АЗС. При цьому настає певна відповідальність за дотримання суворої розрахункової дисципліни: при використанні водієм для заправки автомобіля меншої суми, ніж йому було видано, він повинен відзвітуватися не пізніше наступного робочого дня після дня видачі грошей. У противному випадку – штраф 25% від суми виданих під звіт і не повернутих вчасно коштів.

Якщо працівник не відзвітуватися до закінчення третього банківського дня після дня, у якому було придбано паливо, його буде оштрафовано ще на 15%. У разі, коли водій звітує або повертає не використані гроші вже в наступному місяці, то з нього утримають ще й 15% податку з доходів фізичних осіб на суму виданого авансу [13].

Якщо водій використав власні кошти, підприємство поверне йому витрати на пальне за складеними авансовим звітом і задокументує видачу готівки з каси видатковим касовим ордером. У бухгалтерському обліку придбання паливно-мастильних матеріалів за готівку відображається за схемою, наведеною у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Облік придбання паливно-мастильних матеріалів за готівку

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
01	02	03	04	05
1	Видано готівку під звіт	150	372	301
2	Оприбутковано паливно-мастильні матеріали	120	203	372
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	24	641	372
4	Оприбутковано залишок готівки у касу	6	301	372

Для списання витрачених паливно-мастильних матеріалів з підзвітних осіб масу нафтопродуктів визначають на складі ще на етапі відпуску. Для цього дані щоденного їх витрачання переводять з об'ємних одиниць (літрів) в одиниці маси (кілограми) за середньою густиною. Середня густина являє собою середньоарифметичну величину вимірів, які проводяться під час зміни. Виміри густоти здійснюються комірником не менше трьох разів за добу, а комісією – не менше трьох разів за тиждень. Для обліку даних вимірів ведеться спеціальний журнал виміру нафтопродуктів у резервуарах.

Для реєстрації кількості виданих водіям паливно-мастильних матеріалів ведуть два документи: відомість обліку видачі нафтопродуктів (ф. № 38-нп) та подорожній лист вантажного або легкового автомобіля (ф. № 2-тн або ф. № 3). Матеріально відповідальна особа фіксує кількість відпущених паливно-мастильних матеріалів у відомості обліку їх видачі. Здійснення факту видачі – отримання нафтопродуктів засвідчує водій своїм підписом. У подорожньому листі матеріально відповідальна особа проставляє кількість заправленого палива й підписує його. Відомість складається матеріально відповідальною особою щоденно за датою відпуску й окремо за кожною маркою паливно-мастильних матеріалів.

Для цілей технічного обслуговування й ремонту транспортних засобів видача окремої марки паливно-мастильних матеріалів матеріально відповідальною особою здійснюється на підставі відомості обліку витрат наливно-мастильних матеріалів на технічне обслуговування і ремонт транспортних мір повної місткості (ф. № 43-нп). На кожен марку паливно-мастильних матеріалів складається окрема відомість. Відомості заповнюються протягом місяця. В кінці звітної періоду їх підписує керівник ремонтної групи і матеріально відповідальна особа. До передачі в бухгалтерію відомості перевіряє диспетчер, затверджує керівник підприємства.

На інші виробничі потреби паливно-мастильні матеріали видаються за лімітно-забірними картками або вимогами.

Наприкінці місяця матеріально відповідальна особа складає звіт, в якому узагальнюється рух нафтопродуктів за усіма прибутковими та видатковими документами (ф. № 40-нп).

Аналітичний облік надходження та відпуску нафтопродуктів ведеться в накопичувальних відомостях за звітний період (місяць) на підставі перевірених первинних документів, отриманих від матеріально відповідальних осіб. Активною формою внутрішнього контролю на підприємствах автотранспорту виступає інвентаризація, що проводиться наприкінці місяця. Інвентаризація паливно-мастильних матеріалів є обов'язковою процедурою на кожному підприємстві. Облік інвентаризації паливно-мастильних матеріалів подібний до обліку інвентаризації виробничих запасів.

Інформація з накопичувальної відомості з урахуванням результатів інвентаризації заноситься в оборотну відомість кількісно-сумового обліку, яка складається за кожною з матеріально відповідальних осіб.

3.2. Облік використання паливно-мастильних матеріалів

Списання використаного палива відбувається на підставі подорожніх листів водія, які оформлюються тільки на один робочий день (зміну) за умови здачі попередніх. Подорожні листи можуть видаватись також на довший строк на підставі наказу про виїзд автотранспортного засобу до іншого міста.

Розрізняють подорожні листи для легкових та вантажних автомобілів:

- послуги легкових автомобілів автотранспортного підприємства оформлюються подорожніми листами службового легкового автомобіля (ф. № 3). Форму і порядок його використання встановлено інструкцією про порядок застосування подорожнього листа службового легкового автомобіля та обліку транспортної роботи, затвердженою наказом Державного комітету статистики України від 17.02. 98 р. № 74 [27].

- послуги вантажних автомобілів територією України оформлюються подорожніми листами вантажного автомобіля (ф. № 2-тн).

Автотранспортні підприємства суворо слідкують за бланками подорожніх листів і видають їх лише затвердженій наказом (розпорядженням) по підприємству особі, яка відповідає за оформлення і видачу подорожніх листів водіям. Списують використані бланки подорожніх листів поквартально за актом, який затверджує керівник підприємства, з обов'язковим зазначенням кількості.

Реєстром аналітичного обліку подорожніх листів слугує спеціально передбачений для цього журнал диспетчера, в якому реєструється видача подорожніх листів за такими реквізитами: дата видачі; номер подорожнього листа; прізвище та ініціали водія; його підпис при одержанні подорожнього листа; дата повернення подорожнього листа; підпис відповідальної особи.

Обробка первинних облікових документів – подорожніх листів відбувається таким чином:

- після закінчення роботи водій представляє подорожній лист уповноваженій особі (як правило – це механік) для підтвердження інформації про роботу автотранспортного засобу;

- механік або інша уповноважена особа заносить дані пробігу згідно зі спідометром та кількість палива у баку автомобіля

Схему документообігу з обліку відпуску та використання паливно-мастильних матеріалів продовжує картка обліку витрати палива автомобіля, складена на підставі даних подорожнього листа. Далі заповнюється особиста картка водія та відомість витрати палива на виконану роботу. Узагальнення підсумкових даних облікових реєстрів з відпуску паливно-мастильних матеріалів відбувається у зведеній відомості обліку витрат паливно-мастильних матеріалів за автомобілями за місяць.

Інформація зведеної відомості є джерелом для проведення розрахунку техніко-економічних показників роботи автомобіля (пробіг, вантажообіг, кількість ходок, фактична та нормативна витрата палива). Особливого сенсу для ефективного управління автотранспортним підприємством набуває визначення фактичних витрат палива. Цей показник визначається за формулою:

$$V_{\text{ф}} = Z_{\text{п}} + П_{\text{в}} - Z_{\text{к}} \quad (3.1)$$

де: $V_{\text{ф}}$ – фактична витрата палива;

$Z_{\text{п}}$ – початковий залишок палива у баку при виїзді;

$П_{\text{в}}$ – паливо видане (кількість заправленого палива у бак автомобіля при виїзді);

$Z_{\text{к}}$ – залишок палива у баку при поверненні.

Для визначення нормативних витрат паливно-мастильних матеріалів користуються нормами витрат палива й мастильних матеріалів для автомобільного транспорту, затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 10.02.98 р. № 43 [36].

Цим нормативним документом передбачено також додаткові коефіцієнти, за допомогою яких можна змінити базові норми витрачання паливно-мастильних матеріалів за певних обставин, які впливають на коефіцієнт коригування базової лінійної норми списання паливно-мастильних матеріалів для автомобілів (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Чинники впливу на списання паливно-мастильних матеріалів

№ п/п	Впливовий чинник	Коефіцієнт коригування
01	02	03
1	Вік автомобіля понад 8 років	Збільшення базової норми до 5% включно
2	Експлуатація автотранспортного засобу з 15 жовтня по 15 квітня	Збільшення базової норми: до 5% при температурі навколишнього середовища від 0°C до -10°C; до 10% – при температурі від -10°C до -20°C; до 15% – від -20°C та нижче
3	Робота в гірській місцевості	Збільшення базової норми: до 5% - при висоті над рівнем моря від 500 до 1500 метрів; до 10% - від 1501 до 2000 метрів

4	Робота із складним дорожнім планом	Збільшення базової норми до 10%
5	Робота в умовах міста	Збільшення базової норми: до 5% - при чисельності населення до 0,5 млн. осіб; до 10% - від 0,5 до 1 млн. осіб; до 15% - більш 1 млн. осіб
6	Робота, що вимагає частих технологічних зупинок	Збільшення базової норми до 10% при роботах, пов'язаних з навантаженням і розвантаженням, посадкою і висаджуванням пасажирів
7	Робота, що вимагають знижених швидкостей	Збільшення базової норми до 10% при зниженні швидкості до 20 км/год. у задовільних дорожніх умовах (перевезення великогабаритних, вибухонебезпечних, скляних, крихких вантажів, при виконанні сільськогосподарських робіт, руху у колонах)
8	Робота у надважких дорожніх умовах	Збільшення базової норми до 35% у період сезонного бездоріжжя, сніжних чи піщаних заметів, паводків та інших стихійних лих
9	Пробіг першої тисячі кілометрів	Для нових автомобілів і тих, які вийшли з капітального ремонту - збільшення базової норми до 10%
10	Навчальний роз'їзний процес	Збільшення базової норми до 15%
11	Використання кондиціонеру при температурі навколишнього середовища +30°C і вище	Збільшення базової норми до 5 -10%
12	Погодинна робота	Збільшення базової норми до 10% для вантажних (крім самоскидів) і вантажопасажирських автомобілів
13	Робота за межами приміської зони	Змінення базової норми у залежності від покриття доріг: на дорогах з цементобетону, асфальтобетону, бруківки, мозаїки базову норму можна зменшити до 15%; на дорогах з бітумомінеральної суміші, дьогтебетону, щебеню (гравію) - збільшення базової норми до 5%
14	Експлуатація міських автобусів не на постійних маршрутах	Зменшення базової норми до 10% при використанні автотранспорту за замовленням чи з іншою метою

Можливе коригування базові норми витрачання паливно-мастильних матеріалів одночасно за кількома коефіцієнтами. У такому випадку розраховується сумарний коефіцієнт, що дорівнює сумі відповідних змінень (збільшення або зменшення норм списання пального).

Збільшення нормативних витрат палива дозволяється також при додатковому його споживанні:

- на міжгаражні роз'їзди і технічні потреби (технічні огляди, регулювальні роботи, присадку деталей двигунів і автомобіля після ремонту) - не більше 1% від загальної кількості палива, спожитого підприємством;

- для запуску у холодний період року (температура навколишнього середовища нижче 0°C) не більше 10 л палива на місяць на один газобалонний автомобіль;

- при потребі постійної роботи двигуна чи обігріву салону може бути додаткова витрата палива з розрахунку: одна година простою відповідає витраті палива за лінійною нормою на 5 км пробігу автомобіля (за тривалих простоїв автомобілів під навантаженням (розвантаженням) у пунктах, де за умовами пожежної безпеки заборонено виключати двигун), а також у зимовий і холодний час року з працюючим двигуном чи під час перевезення спеціальних вантажів, що мають потребу в постійному обігріві салону (кузова).

На автотранспортних підприємствах встановлюються наказом керівника конкретні величини коефіцієнтів у регламентованих Нормами витрат палива й мастильних матеріалів для автомобільного транспорту межах і строк їх дії. Нерідко витрати палива, незважаючи на всі доступні коригування, перевищують нормативні.

У таких випадках наказом керівника затверджуються визначені дослідним шляхом витрати для даного автомобіля. У бухгалтерському обліку відображаються витрати палива, визначені дослідним шляхом; у податковому – тільки в межах базових норм, відкоректованих відповідно

до нормативного акту № 43 [35]. Отже, в податковому обліку автотранспортні підприємства відносять паливо до валових затрат у межах норм. В момент списання паливно-мастильних матеріалів валові витрати у податковому обліку не відображаються.

При перевищенні норм витрат паливно-мастильних матеріалів доцільно здійснити контрольне випробування й зафіксувати контрольні витрати. Якщо контрольні витрати збігаються з нормами, то винен водій, тоді перевитрата палива здійснюється за його рахунок.

В бухгалтерському обліку списання палива у межах встановлених норм і відшкодування його нестачі з вини підзвітної особи здійснюється за схемою, наведеною у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Облік списання паливно-мастильних матеріалів				
№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		
		дебет	кредит	
1	2	3	4	
1	Списано фактично	23, 92, 93	203	
2	Списано перевитрату палива	947	203	
3	Відображено нестачу на позабалансовому рахунку	072	—	
4	Відкориговано та віднесено на витрати податковий кредит з ПДВ	947	641	
5	Віднесено на винуватця суму перевитрати, що підлягає відшкодуванню	375	716	
6	Списано нестачу з позабалансового рахунку	—	072	
7	Відображено заборгованість перед бюджетом	716	642	
8	Утримано суму перевитрати із заробітної плати працівника	661	375	
9	Списано на фінансовий результат суму перевитрати	791	947	
10	Списано на фінансовий результат суму отриманого відшкодування	716	791	
11	Перераховано суму по бюджету	642	311	

Вартість витрачання палива, котра не підтверджена документально, не може бути списана на собівартість. До собівартості продукції (робіт, послуг) включаються фактично витрачені паливно-мастильні матеріали у межах норм затрат для заправки вантажних і легкових автомобілів.

При перевитраті палива складається відомість зі вказівкою прізвища водія, кількості й вартості понаднормативних витрат. Ступінь провини водія встановлюється спеціально затвердженою керівником підприємства комісією, про що складається спеціальний акт.

Матеріали розгляду разом з відомістю про витрати пального передаються керівнику для затвердження рішення про відшкодування вартості перевитрати палива. Відповідно до діючого законодавства перевитрата паливно-мастильних матеріалів розглядається як нестача, що відшкодовується у встановленому порядку.

3.4. Облік запасних частин

Найбільш вагомими складовими, що впливають на організацію та ведення обліку запасних частин на автотранспортних підприємствах є:

- шини й акумулятори;
- автомобілі, що їх підприємство купує для використання у складі запчастин.

Автомобільні шини та акумуляторні батареї, що придбано з автомобілем і враховано у ціні автомобіля та включено до його інвентарної вартості, обліковуються у складі основних засобів на субрахунку 105 «Транспортні засоби» і амортизуються.

Вартість автомобільних шин, акумуляторів, які купує підприємство для заміни, автомобілів для запчастин відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» включається до складу запасів і відображається в бухгалтерському обліку на субрахунку 207 «Запасні частини».

За дебетом цього субрахунку відображають залишок і надходження, за кредитом – витрачання, реалізацію та інше вибуття запасних частин, шин та акумуляторів. Аналітичний облік запасних частин ведуть за: місцями зберігання, типами й марками автомобілів, матеріально відповідальними особами. Також аналітичний облік шин та акумуляторів за групами: придатні до експлуатації (нові та відновлені); що підлягають відновленню (знаходяться на складі); ті, що знаходяться у ремонті, та ті, що підлягають утилізації.

Тому на АТП до субрахунку 207 «Запасні частини» відкривають субрахунки другого порядку окремо для обліку вказаних видів запасних частин, наприклад:

207/1 «Автомобільні шини та акумулятори на складі»;

207/2 «Автомобільні шини та акумулятори в експлуатації (у підзвітних осіб)».

Відповідно до Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, затвердженого наказом Міністерства транспорту України від 30.03.98 р. № 102, операції із заміни на дорожніх транспортних засобах шин та акумуляторних батарей не належать до реконструкції, модернізації, технічного переозброєння та інших видів поліпшення [74]. Такі операції також не включено до переліку операцій з технічного обслуговування.

На кожну автошину, що надійшла на підприємство, оформляється окрема картка обліку пробігу (наробітку) пневматичної шини у відповідності до експлуатаційних норм середнього ресурсу пневматичних шин колісних транспортних засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі (затвержені наказом Міністерства транспорту України від 20.05.06 р. № 488) [25].

Картки обліку пробігу призначені для обліку пробігу шини з моменту придбання до моменту повного зношування і є підставою для заміни автомобільної шини. У кожній картці відповідальним за облік пробігу шин і відповідальним водієм вказуються тип, модель, торгова марка шини, її пробіг на

дату встановлення, за місяць та з початку експлуатації, дати встановлення та списання, технічний стан, залишкова висота рисунка протектора тощо. Пробіг автошини за місяць розраховується на підставі дорожніх листів роботи автомобіля.

Експлуатаційні норми пневмошин застосовують при плануванні і прогнозуванні економічної діяльності підприємств; розробці тарифів на перевезення; складанні бізнес-планів; оцінюванні колісних транспортних засобів; визначенні підстави для списання зношених пневматичних шин; прогнозуванні експлуатаційної безпеки колісних транспортних засобів та обсягів утилізації зношених шин; контролю раціональності їх використання.

Аналітичний облік наявності та руху кожного виду шин ведеться на складі в картках складського обліку матеріалів (ф. № М-12). Операція заміни зношених автошин супроводжується оформленням відповідної накладної, дані якої є підставою для запису кількості виданих шин у картці складського обліку. Відпуск автошин зі складу здійснюється за вказаною накладною лише в обмін на здані автошини, які підлягають ремонту або списанню в утиль. До накладної додається картка автошини.

Списуються автомобільні шини залежно від ступеня зношеності або неможливості їх подальшої експлуатації у випадку, якщо їх фактичний пробіг досягає нормативів, встановлених Експлуатаційними нормами середнього ресурсу пневматичних шин [25]. Однак, якщо залишкова висота рисунка протектора шини на момент досягнення нею норми середнього ресурсу більше граничної висоти, передбаченої законодавством, можна ці шини експлуатувати і далі, але за умови, що їх технічний стан відповідає вимогам законодавства. Для України граничні значення висоти рисунка протектора пневматичних шин колісних транспортних засобів складають: 1,0 мм - для вантажних автомобілів, причепів й напівпричепів; 1,6 мм - для легкових автомобілів; 2,0 мм - для автобусів [25].

Якщо фактичні умови експлуатації відрізняються від нормальних, то можна коректувати норми експлуатації шин за формулою, передбаченою в

Експлуатаційних нормах середнього ресурсу пневматичних шин колісних транспортних засобів і спеціальних машин [25]:

$$N = P_{\text{н}} \times K1 \times K2 \times K3 \times K4 \times K5 \times K6, \quad (5.3)$$

де $P_{\text{н}}$ - норма середнього ресурсу для нормальних умов експлуатації у тис. км (мото-годинах);

$K1$ - коефіцієнт коригування відповідно до дорожньо-кліматичних умов експлуатації;

$K2$ - коефіцієнт коригування відповідно до інтенсивності експлуатації пневматичних шин;

$K3$ - коефіцієнт коригування відповідно до тривалості експлуатації пневматичних шин;

$K4$ - коефіцієнт коригування щодо використання вантажопідйомності (пасажиромісткості);

$K5$ - коефіцієнт коригування для пневматичних шин автомобілів-тягачів, автопотягів, які постійно використовуються з причепами;

$K6$ - коефіцієнт коригування відповідно до відношення пробігу у місті до пробігу за межами міста.

Сумарне відсоткове зменшення скоригованих норм для фактичних умов експлуатації не повинно бути більш 25%.

На окремі конструкції в експлуатаційній документації автомобільної шини виробник встановлює норми середнього ресурсу або гарантії. У такому разі на підприємстві застосовують саме ці норми.

За відсутності встановлених виробником норм експлуатації розробляють тимчасові норми середнього ресурсу у відповідності з паспортними даними про шини:

- марка, модель, призначення, особливості конструкції автомобіля;

- розмір, модель, торгову марку, фірму-виробника, індекс навантаження й символ категорії швидкості пневматичної шини;
- особливості умов експлуатації шин;
- режими експлуатації;
- дорожньо-кліматичні умови;
- фактичний пробіг пневматичних шин до списання.

Розроблені провідними галузевими організаціями тимчасові норми експлуатації пневматичних шин не коригують.

Вибуття цього виду запасних частин здійснюється на підставі затвердженого керівником підприємства акту про списання автомобільних шин. В акті вказується причина виведення з експлуатації, висновок комісії про неможливість наступної експлуатації або відновлення шини у випадку, якщо її пробіг не перевищив норму.

Експлуатаційні норми пробігу автошин затверджені наказом Мінтрансу від 08.12.97 р. № 420 [99, с. 22] та від 20.05.06 р. № 488 [24]. Якщо для моделей шин, які підприємство використовує на своїх транспортних засобах, експлуатаційні норми цими наказами не передбачено, то підприємство повинно звертатись письмово для підтвердження повної зношеності шин:

- до виробника таких шин (чи його офіційного посередника) з метою отримання технічних характеристик шин, на підставі яких можна визначити ступінь їх зношеності;

- до державного підприємства «Державний автотранспортний науково-дослідний і проектний інститут» (адреса: 03113. м. Київ, проспект Перемоги, 57), яке надає послуги щодо науково-технічної експертизи з питань втрати споживчих властивостей пневматичних шин [99, с. 22]. При проведенні такої експертизи здійснюється ідентифікація шини, встановлюється причина втрати їх споживчих властивостей, надається висновок щодо придатності шини для подальшої експлуатації; визначається, який ресурс шини використано до втрати нею споживчих властивостей.

Особливістю обліку вибуття шин з експлуатації є те, що у випадку списання до пробігу нею відстані, меншої за передбачену в експлуатаційних нормах середнього ресурсу пневматичних шин колісних транспортних засобів і спеціальних машин коригують податковий кредит з ПДВ методом «червоне сторно» і списують ці видатки на рахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Первинний облік оприбуткування акумуляторів починається на складі, де кожному з них привласнюється порядковий номер і заводиться картка.

Видача акумулятора зі складу можлива за одним із двох випадків:

- 1) в обмін на знятий;
- 2) при наявності акта, що підтверджує непридатність подальшої експлуатації акумулятора.

В момент видачі акумулятора зі складу в обліковій картці вказуються: дата видачі, номер автомобіля, для якого видано акумулятор, номер документа, на підставі якого здійснено відпуск. При встановленні акумулятора на автомобіль його виключають з оборотного фонду і враховують на особовій картці автомобіля. Замість нього під тим же номером обліковується акумулятор, знятий з автомобіля.

Окремо ведеться облік акумуляторних батарей. Норми їх використання документально оговорено в експлуатаційних нормах середнього ресурсу акумуляторних свинцевих батарей колісних транспортних засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 20.05.06 р. № 489 [24].

За відсутності таких норм розробляють тимчасові норми використання акумуляторних свинцевих батарей по аналогії з експлуатацією автомобільних шин. Акумуляторні батареї списують на підставі затвердженого керівником підприємства акта: після терміну їх експлуатації; при неможливості подальшої експлуатації та відновлення.

Окрім особливостей обліку надходження та списання автомобільних шин і акумуляторних батарей, існують також особливості їх утилізації при вибутті,

пов'язані з необхідністю звітування перед управлінням екологічної безпеки. Відпрацьовані запасні частини включені до Переліку окремих видів відходів як вторинна сировина, збирання і заготівля яких підлягають ліцензуванню. Отже, для самостійної утилізації автомобільних шин та акумуляторних батарей необхідна ліцензія (постанова КМУ від 28.02.01 р. № 183 [96; 99]).

В бухгалтерському обліку оприбуткування та рух автомобільних шин і акумуляторів відображається за схемою, наведеною в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Схема бухгалтерських проведення з оприбуткування та руху
автомобільних шин і акумуляторів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1	Оприбутковано автошини та акумулятор	207/1	631
2	Визначено податковий кредит з ПДВ	641	631
3	Сплачена вартість придбаних шин та акумулятора	631	311
4	Передано шини та акумулятор в експлуатацію	207/2	207/1
5	Повернено з експлуатації на склад старі шини та акумулятор, які підлягають відновленню (ремонт)	207/1	207/2
6	Здійснено відновлення шин та акумулятора	207/1	631
7	Визначено із суми відновлення податковий кредит з ПДВ	641	631
8	Сплачено послуги з відновлення шин та акумулятора	631	311
9	Передано шини та акумулятор в експлуатацію	207/2	207/1
10	Складено акт про списання непридатних до експлуатації автошин та акумулятора	23, 91, 92, 93, 94	207/2
11	Оплачено послуги спеціалізованого підприємства за утилізацію автошин та акумулятора	371	311
12	Визначено податковий кредит з ПДВ у сумі послуг спеціалізованого підприємства з утилізації	641	644
13	Складено акт про здійснення послуг	23, 91, 92, 93, 94	685
14	Списано податковий кредит	644	685
15	Проведено взаємозалік заборгованостей	685	371

Для автотранспортних підприємств більш прийнятним є варіант здачі відпрацьованих запасних частин спеціалізованим організаціям на підставі укладення відповідного договору про утилізацію. Процес утилізації супроводжується оформленням актів і довідок про здачу автомобільних акумуляторів і шин установленого зразка.

В бухгалтерському обліку такий автомобіль відображається на рахунку 20 «Виробничі запаси», субрахунок 209 «Інші матеріали», як це показано у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Облік придбання легкового автомобіля на запчастини

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1.	Оприбутковано призначений на запчастини легковий автомобіль, що не підлягає відновленню	209	631
2.	Оплачено вартість автомобіля	631	311
3.	Перераховано попередню оплату за доставку автомобіля	371	311
4.	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	644
5.	Вартість доставки віднесено на вартість запчастин	209	685
6.	Списано суму податкового кредиту з ПДВ	644	685
7.	Відображено взаємозалік заборгованостей	685	371
8.	Визначено та сплачено збір на обов'язкове пенсійне страхування	209 651	651 311
9.	Визначено та сплачено суму страхових платежів зі страхування ризиків доставки	209 655	655 311
10.	Нараховано заробітну плату працівникам за розбирання автомобіля на запчастини	23	661
11.	Нараховано відрахування на заробітну плату	23	65
12.	Списано виробничі запаси та МШП, використані при розбиранні автомобіля	23	20,22
13.	Нараховано амортизацію устаткування, використаного при розбиранні автомобіля	23	131
14.	Сума витрат, пов'язаних з розбиранням автомобіля, відноситься до вартості придбаних запчастин	209	23

15.	Оприбутковано запасні частини, придатні для подальшого використання, за справедливою вартістю	207	209
16.	Оприбутковано металобрухт	209	209
17.	Списано перевищення первісної вартості над чистою вартістю реалізації	946	209
18.	Доходи від здачі цінностей, що залишилися, на металобрухт	361	712
19.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	712	641
20.	Списано доходи на фінансовий результат	712	791
21.	Списано вартість матеріальних цінностей, що були передані на металобрухт	943	209
22.	Списано витрати на фінансовий результат	791	943
23.	Відображено прибуток (збиток) від операцій	791	946
		791	441

Вказані документи складаються в трьох екземплярах, один з яких надається управлінню екологічної безпеки, два інших залишаються відповідно у здавальника (автотранспортне підприємство) та приймальника (підприємство з утилізації чи пункт приймання вторинної сировини).

При відображенні у податковому обліку керуються статтею 5.9 Закону «Про оподаткування прибутку підприємств», згідно з якою шини та акумулятори включають до складу валових витрат за першою подією, після чого – до перерахунку і фактично відносять до валових витрат після списання [15]. Досить часто для автопідприємств є вигідним придбання автомобілів на запасні частини. Однією з особливостей такого придбання є те, що даний автомобіль не потрібно реєструвати в органах ДАІ, а також сплачувати податок з власників транспортних засобів.

Для документального оформлення операції придбання застосовують акт приймання, в якому вказують, що даний автомобіль не придатний до експлуатації і придбаний з метою розбирання на запчастини. Окрім того, в акті приймання комісією з залученням фахівців наводиться перелік запчастин і можливість їх використання на даному автотранспортному підприємстві.

Питання для контролю знань

1. Які способи заправлення автомобільного транспорту впливають на організацію обліку та відображення операцій з придбання паливно-мастильних матеріалів?
2. Наведіть порядок документального оформлення та приймання нафтопродуктів на автотранспортних підприємствах.
3. Наведіть порядок документального оформлення та обліку запасів у місцях зберігання на автотранспортних підприємствах.
4. Наведіть порядок аналітичного обліку та звітності з прийняття і відпуску нафтопродуктів на автотранспортних підприємствах.
5. Що є підставою для відображення руху нафтопродуктів у бухгалтерському обліку?
6. Дайте характеристику рахунків і субрахунків бухгалтерського обліку наявності та руху палива, яке купується для експлуатації транспортних засобів.
7. Які особливості має податковий облік з оприбуткування паливно-мастильних матеріалів для вантажних та легкових автомобілів?
8. Наведіть схему відображення в бухгалтерському обліку придбання паливно-мастильних матеріалів за безготівковим розрахунком.
9. Яка особливість відображення в обліку талонів на паливно-мастильні матеріали?
10. Що є підставою для списання з підвіту матеріально відповідальної особи вартості нафтопродуктів?
11. Наведіть схеми відображення в обліку паливних карток.
12. Наведіть схеми відображення в бухгалтерському обліку придбання паливно-мастильних матеріалів за готівку.
13. Назвіть реєстр аналітичного обліку надходження та відпуску нафтопродуктів.
14. Наведіть схеми відображення в бухгалтерському обліку списання палива у межах встановлених норм і відшкодування його нестачі з вини підзвітної особи.
15. Назвіть складові впливу на організацію та ведення обліку запасних частин на автотранспортних підприємствах.
16. Наведіть схеми відображення в бухгалтерському обліку оприбуткування та руху автомобільних шин і акумуляторів.
17. Наведіть схему відображення в бухгалтерському обліку придбання легкового автомобіля на запчастини.
18. Наведіть схему документального супроводження процесу утилізації автомобільних акумуляторів і шин.
19. Назвіть особливості обліку надходження та списання автомобільних шин і акумуляторних батарей.
20. Наведіть характеристику картки обліку пробігу шини.
21. Назвіть особливість обліку вибуття шини з експлуатації.
22. Наведіть формулу коригування норми експлуатації шин.
23. Назвіть реєстри аналітичного обліку наявності та руху шин.

РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОСЛУГ

4.1. Документальне оформлення та облік реалізації послуг з вантажних перевезень

Перевезення вантажів регламентується Законом України «Про автотранспорт» [5] та Правилами перевезення вантажів автомобільним транспортом, затвердженими наказом Міністерства транспорту від 14.10.97 р. №363 [80]. У відповідності до вимог даних законодавчо-нормативних чинників для виконання послуги укладається у письмовій формі договір автоперевезення (для одного або кількох перевезень). Перевізник та відправник вантажу у випадку необхідності для здійснення систематичних перевезень можуть укласти довгостроковий договір.

При укладанні договору слід передбачити такі основні реквізити: найменування та місцезнаходження сторін; найменування та кількість вантажу, його пакування; умови та термін перевезення; місце та час навантаження і розвантаження; вартість перевезення; інші умови, узгоджені сторонами.

В договорі також передбачається, що у разі пошкодження або псування вантажу, часткової чи повної його втрати або несвоєчасності доставки за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом замовник згідно з законодавством має право отримати компенсацію.

У відповідності з Правилами перевезення вантажів автомобільним транспортом [80] у договорі повинні бути вказані обов'язки та права замовника та перевізника. Так, замовник за договором про перевезення вантажу зобов'язаний:

- забезпечити своєчасне та повне оформлення документів на перевезення вантажу;

- утримувати власні під'їзні шляхи до вантажних пунктів, вантажні майданчики, рампи тощо у стані, що відповідає вимогам законодавства з питань охорони праці, техніки безпеки та безпеки руху;

- здійснювати вантажні операції, закріплення, накриття ув'язування та пломбування вантажу, зняття кріплень і покриттів та очищення транспортного засобу від залишків вантажу;

- забезпечувати вимоги законодавства з питань охорони праці та техніки безпеки при вантажних операціях.

Окрім обов'язків замовника, у договорі фіксують, що при здійсненні перевезень вантажу автомобільний перевізник має право:

- відмовитися від приймання вантажу для перевезення, якщо замовником не підготовлено вантаж чи необхідні документи або внесено без попереднього узгодження з ним зміни до реквізитів цих документів;

- відмовитися від перевезення вантажу, якщо замовник подав до перевезень вантаж, не зумовлений договором про перевезення, пакування вантажу не відповідає встановленим законодавством вимогам, ушкоджено тару або нечітким відтиском пломби тощо;

- одержувати відшкодування від замовника, якщо транспортний засіб було пошкоджено під час вантажних робіт або під час перевезення вантажу з вини замовника.

При укладанні договору про надання послуг з перевезення, а також безпосередньо при здійсненні перевезення вантажу автомобільним транспортом перевізник зобов'язаний:

- передбачати для свого персоналу встановлені законодавством умови праці та відпочинку;

- забезпечити виконання умов договору про перевезенні вантажу автомобільним транспортом у межах, визначених договором та законодавством;

- забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, до передачі вантажовласнику (уповноваженій ним особі) у пункті призначення;

- відшкодовувати замовнику збитки за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату, а також збитки, завдані внаслідок несвоєчасної доставки вантажу.

Відповідно до Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 14 липня 1997 р. № 363 зі змінами і доповненнями [80], підставою для проведення розрахунків за виконані послуги є належним чином оформлені подорожні листи разом з товаротранспортними накладними, а у випадку використання автомобіля, робота якого оплачується, виходячи з часу його роботи у замовника, — тільки подорожні листи.

Наступний важливий аспект – порядок встановлення автогосподарством цін (тарифів) на власні послуги (роботи). У переліку транспортних послуг (робіт) ціни (тарифи), які можуть регулюватися органами виконавчої влади, послуг з транспортування вантажів автомобільним транспортом, експедирування вантажів, а також вантажно-розвантажувальних робіт відсутні. Звідси випливає, що підприємства автотранспорту, які займаються перевезенням вантажів, у своїй діяльності використовують вільні ціни й тарифи, тобто встановлюють їх на власний розсуд.

Автогосподарства також вільні у виборі форми розрахунків за надані послуги (роботи): бартер (грошові кошти не використовуються); розрахунки із застосуванням векселів; передоплата та ін.

Перевезення вантажів супроводжується складанням товарно-транспортних накладних, квитанцій тощо, котрі оформляються відправником вантажу. Підприємство автоперевізник виписує подорожній лист.

Важливими первинними документами, на підставі яких ведеться бухгалтерський облік, є товарно-транспортні накладні (п. 1 Правил №363, затверджених наказом Мінтрансу від 14.10.97 р.) [80].

Товарно-транспортна накладна (ТТН) оформляється окремо на кожну поїздку автомобіля і для кожного вантажоодержувача. Наказом Мінстату та Мінтрансу України від 07.08.96 р. №222/253 була прийнята Інструкція з документального оформлення транспортних послуг [96, с.22]. Нині вказана інструкція втратила чинність, однак на практиці при оформленні транспортної документації все ще керуються п.2.4 Інструкції, котрий передбачує складання

товарно-транспортної накладної. Виписують її на кожну партію вантажу в чотирьох екземплярах. При цьому усі чотири екземпляри накладної завіряються підписами і печатками вантажовідправника. Перший екземпляр залишається у вантажовідправника і є підставою для списання товарно-матеріальних цінностей.

Другий, третій і четвертий передають водію-перевізнику, котрий діє таким чином:

- другий екземпляр є підставою для оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, тому водій-перевізник віддає його вантажоодержувачу;

- третій і четвертий екземпляри, завірені підписами і печатками вантажоодержувача, водій повертає підприємству перевізнику.

Після цього перевізник надсилає третій екземпляр товарно-транспортної накладної замовнику автотранспорту для оплати за перевезення вантажу.

Четвертий екземпляр додається до подорожнього листа і є підставою для обліку виконання транспортних послуг і нарахування заробітної плати водію.

Оформлення однієї товарно-транспортної накладної на весь обсяг вантажу, перевезеного автомобілем за зміну, можливе у разі перевезення однорідних вантажів від вантажовідправника за адресою вантажоодержувача на одну і ту ж відстань за умови забезпечення цілісності вантажу.

При цьому вантажовідправник оформлює проміжні поїздки і видає водію автомобіля талон на кожну окрему поїздку. Реквізити талона повинні включати відомості, що визначають кількість перевезеного вантажу, час роботи автомобіля і його простою за кожну поїздку, а також інші показники, необхідні для їх занесення в товарно-транспортну накладну.

Якщо підприємство перевозить значну кількість невеликих за обсягами вантажів, то оформляється загальна товарно-транспортна накладна на весь вантаж. Окремо, як додаток до неї, складаються вантажні декларації на кожен перевезений вантаж. Форму декларації перевізники розробляють самостійно. В листі Держкомпідприємництва від 14.09.07 р. №6951 [86, с.5] вказується, що

замість ТТН установлені форми автотранспортні підприємства можуть використовувати ТТН самостійно розробленої форми.

Крім оформлення вантажних декларацій, на практиці перевізник і замовник застосовують такий документооборот:

- при безготівковій формі розрахунків сторони укладають договір, а після надання послуг складають акт їх приймання-передачі;
- при готівкових розрахунках перевізник видає замовнику чек РРО чи квитанцію до прибуткового касового ордера;
- перевізник видає замовнику податкову накладну.

Документальне оформлення перевезень вантажними автомобілями особистих речей громадян на їх замовлення здійснюється за подорожнім листом з доданням до нього квитанції (прибуткового касового ордера) про оплату транспортних послуг.

Надання послуг легковим автомобілем оформлюється подорожнім листом службового легкового автомобіля типової форми № 3. Форму і порядок використання подорожнього листа встановлено Інструкцією про порядок застосування подорожнього листа службового легкового автомобіля та обліку транспортної роботи, затвердженою наказом Державного комітету статистики України від 17.02.98 р, №74 [27]. Застосування будь-яких інших форм подорожніх листів для обліку роботи службових легкових автомобілів не допускається.

Оформлений належним чином за затвердженою формою подорожній лист є підставою для:

- обліку транспортної роботи і списання використаного пального на загальний пробіг службових легкових автомобілів авто перевізника;
- взаємних розрахунків між перевізником і замовником за надання транспортних послуг.

При виїзді автомобіля з гаража перевізники зобов'язані видати водію заповнений подорожній лист. Ця вимога стосується усіх підприємств перевізників – як тих, що експлуатують власні легкові автомобілі, так і таких, що

оренднують транспортні засоби. Подорожній лист оформлюють тільки на один робочий день або зміну і видають за умови, що водій здав подорожній лист за попередній робочий день. На більший строк подорожній лист можна видати тільки у випадку транспортного обслуговування в міжміському сполученні понад одну добу, обов'язково оформивши це наказом або розпорядженням перевізника.

У залежності від маршруту – по Україні чи за її межі, – для первинного обліку обсягів перевезених вантажів і транспортної роботи вантажного автомобіля, а також для виконання розрахунків між перевізником і замовником автомобільного транспорту передбачено дві типові форми подорожнього листа:

- подорожній лист вантажного автомобіля у міжнародному сполученні - типова форма № 1 (міжнародна). Його видають на час відрядження автомобіля і водія для перевезення вантажу в міжнародному сполученні згідно з наказом або розпорядженням перевізника;

- подорожній лист вантажного автомобіля – типова форма № 2 (у межах України).

Облік обсягів перевезень у тоннах і тонно-кілометрах ведуть у подорожніх листах на підставі товарно-транспортних накладних незалежно від форми оплати транспортних послуг. Однак форма оплати – відрядна, погодинна, – впливає на оформлення реквізитів документа. При погодинній оплаті транспортних послуг на лицьовому боці подорожнього листа у верхньому правому кутку проставляють штамп «Погодинна». До такого подорожнього листа додають два екземпляри талона замовника для кожного із замовників. Талони є підставою для розрахунків між перевізником і замовником автотранспорту.

Окрім того, за умови використання автомобіля з погодинною формою оплати транспортних послуг до подорожнього листа вантажного автомобіля додають товарно-транспортну накладну і талон замовника типової форми № 1-ТЗ, котрі є підставою:

- товарно-транспортна накладна – для визначення обсягів вантажних перевезень (у тоннах і тонно-кілометрах) і включення їх до подорожнього листа;

- талон замовника – для розрахунків перевізника із замовником автомобільного транспорту за виконані транспортні послуги.

Міжміські вантажні перевезення оформляються двома документами:

- подорожній лист;
- маршрутний лист.

При міжміських перевезеннях подорожній лист заповнюється за звичайними реквізитами. Однак до подорожніх листів не можна включати обсяги вантажних перевезень (у тоннах і тонно-кілометрах), які не підтверджені товарно-транспортною накладною. Отже, до подорожнього листа повинна додаватись товарно-транспортна накладна.

В автотранспортних підприємствах застосується журнал для обліку та контролю за рухом подорожніх листів, що видаються водіям. Здачу подорожнього листа водієм диспетчер підтверджує підписом у книзі обліку.

У маршрутному листі вказуються пункти маршруту, дата і час їх проходження, графік руху, пункти відпочинку водіїв, а також інші умови пересування автотранспорту, передбачені договором між перевізником і замовником.

Реалізація послуг з перевезення вантажів супроводжується одержанням певних доходів, до яких включають нарахування:

- за тарифами за виконані перевезення вантажів;
- за порожній пробіг автомобілів до пункту першого завантаження або від пункту останнього розвантаження;
- за додатковий простій автомобілів, пов'язаний зі зважуванням, заїздом та переважуванням вантажів;
- у вигляді стягнень із замовників за пробіг автомобілів, викликаний нездійсненим прийомом або здачею вантажу.

У бухгалтерії автотранспортних підприємств дохід від реалізації послуг з перевезення вантажів відображається на субрахунку 703 «Доходи від реалізації наданих послуг» (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Облік надання послуг з автоперевезень вантажів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1.	Надано замовникам послуги з перевезення вантажів	361	703
2.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	703	641
3.	Отримано оплату за надані послуги з перевезення вантажу	311	361

При наданні послуг з перевезення вантажів можливі різні витрати, штрафи, інші нарахування, котрі відображаються в обліку автотранспортних підприємств на субрахунку 715 «Отримані штрафи, пені, неустойки»:

- за пробіг автомобілів, викликаний нездійсненим прийомом або здачею вантажу;
- за простій автомобілів з вини замовника;
- за відмову від оформлення або неправильне оформлення подорожніх листів та товаротранспортних накладних;
- за невиконання встановленого договором обсягу перевезень з боку замовника;
- за неподання вантажу до перевезень тощо.

Стягнення суми понесених витрат та штрафів, що підлягають сплаті за порушення умов договору може бути проведене безпосередньо замовником або через арбітражний суд. У бухгалтерському обліку автотранспортного підприємства такі нарахування і надходження відображаються за схемою, наведеною в табл. 4.2 [94, с. 175].

Відображення в бухгалтерському обліку надання послуг з міжнародних перевезень відбувається за схемою, наведеною в табл. 4.3. Певні особливості має нарахування суми зобов'язань з ПДВ. Це пов'язане з тим, що на території інших

держав перевезення оподатковуються податком на додану вартість (ПДВ) за нульовою ставкою.

Таблиця 4.2

Облік одержаних компенсацій і штрафів при порушенні замовником договірних умов автоперевезення вантажів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	2	3	4
1.	Нарахована сума стягнень	361	703
2.	Відображено податкові зобов'язання щодо ПДВ	703	641
3.	Нарахована сума визнаних штрафних санкцій	361 715	715 791
4.	Отримано відшкодування понесених витрат від підприємства-замовника	311 (301)	361
5.	Отримано суму штрафних санкцій	311 (301)	361

Для того, щоб правильно відобразити в обліку оподаткування ПДВ, вартість наданих транспортних послуг розділяють:

- транспортні послуги на території України;
- транспортні послуги за межами України.

Розподіл відбувається шляхом визначення частки відстані пересування вантажу по Україні (%) і за її межами (%). Після такого розподілу визначають:

- вартість перевезеного по Україні вантажу (вся вартість вантажу помножена на % його пересування по Україні);
- суму ПДВ від вартості перевезеного по Україні вантажу;
- суму наданих послуг з міжнародного перевезення вантажу з урахуванням ПДВ (додають суму ПДВ до усієї вартості перевезеного вантажу). Визначену таким чином суму відображають за дебетом рахунка 361 «Розрахунки з

вітчизняними покупцями» і кредитом рахунка 703 «Доходи від реалізації наданих послуг».

Автотранспортні підприємства можуть здійснювати вантажні перевезення в межах бартерного договору. В таких випадках у бухгалтерському обліку операції будуть відображатись дещо в зміненому варіанті (табл. 4.3) [94, с. 174].

Таблиця 4.3

Відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку автотранспортного підприємства при здійсненні перевезень на основі бартерного договору

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1.	Отримано матеріали від підприємства-замовника	201	631
2.	Нараховано податковий кредит щодо ПДВ	644	631
3.	Відображено виникнення податкових зобов'язань щодо ПДВ	643	641
4.	Відображено надання послуги з транспортування вантажу	361	703
5.	Списано суму нарахованих податкових зобов'язань	703	643
6.	Відображено податковий кредит	641	644
7.	Списано витрати на виконання послуги	903	23
8.	Списано на фінансовий результат:		
	— собівартість	791	903
	— дохід	703	791
9.	Відображено зарахування заборгованостей	631	361

4.2. Облік надання послуг з пасажирських перевезень

При організації пасажирських перевезень керуються Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затвердженими постановою КМУ від 18 лютого 1997 р. № 176 [79], згідно з якими ці послуги поділяються на автобусні й таксомоторні.

Автобусні перевезення — це переміщення людей і багажу за допомогою автобусів, до яких належать:

— міські (перевезення за маршрутами в межах території міста, іншого населеного пункту);

— приміські (перевезення за маршрутами довжиною до 50 км, незалежно від адміністративно-територіального поділу, крім міських маршрутів);

міжміські (до них належать внутрішньо-обласні перевезення за маршрутами, довжина яких перевищує 50 км і які проходять у межах Автономної Республіки Крим, області, та міжобласні перевезення за маршрутами, довжина яких перевищує 50 км і які виходять за межі Автономної Республіки Крим, області);

— міжнародні (перевезення за маршрутами, що виходять за межі державного кордону України);

— туристичні (перевезення пасажирів за завчасно визначеними маршрутами з туристичною метою);

— на замовлення (перевезення на погоджених перевізником і замовником умовах за визначеним ними маршрутом);

— вантажопасажирські (перевезення пасажирів із вантажем вантажопасажирськими автомобілями можуть виконуватися на замовлення або за встановленими маршрутами. Вимоги щодо організації таких перевезень встановлюються Міністерством транспорту України).

Перевезення пасажирів за міськими й приміськими маршрутами можуть виконуватися в режимі звичайних, експресних і маршрутних таксомоторних перевезень.

Експресні перевезення — переміщення пасажирів і багажу за маршрутами з обмеженою кількістю зупинок і скороченим часом поїздки.

Маршрутні таксомоторні перевезення — це перевезення пасажирів мікроавтобусами й автобусами за встановленими маршрутами (далі — таксомоторні маршрути) з обов'язковим наданням місць для сидіння. Вимоги до організації маршрутних таксомоторних перевезень установлюються Міністерством транспорту.

Таксомоторні перевезення — це перевезення пасажирів і багажу в таксі.

Питання організації маршрутів, організації автобусних і маршрутних таксомоторних перевезень, укладення договорів про організацію перевезень регулюються Порядком і умовами організації перевезень пасажирів і багажу автомобільним транспортом, затвердженим Наказом Міністерства транспорту України від 21 січня 1998 р. № 21 [75].

Відкриття, закриття й зміна маршрутів проводиться перевізником після вивчення пасажиропотоків і моделювання маршрутних і міжрайонних сполучень, огляду доріг і дорожніх об'єктів на маршрутах на підставі домовленості з власниками цих дорожніх об'єктів або їх уповноваженими особами.

Власниками дорожніх об'єктів виступають місцеві органи влади (якщо йдеться про міські, які бажають займатися перевезеннями пасажирів, укладають відповідні договори).

На маршрут оформляється паспорт, який містить відомості про дату відкриття, схему, характеристику маршруту, розклад руху, акт виміру довжини маршрутів і випробувального рейсу, таблицю вартості проїзду тощо.

Підставою для здійснення пасажирських перевезень є такі документи:

—квиток, що засвідчує право громадянина на користування автомобільним транспортом і на перевезення за плату багажу на міських (у тому числі маршрутних таксомоторних), приміських і міжміських маршрутах;

—довгостроковий договір про перевезення організованих груп дітей, зразок якого затверджено наказом Міністерства транспорту й Міністерства

освіти України від 10 грудня 1997 р. № 431/7;

— договір разового перевезення організованих груп дітей у формі замовлення, зразок якого затверджено наказом Міністерства транспорту і Міністерства освіти від 9 січня 1998 р. № 4/8;

— дозвіл на перевезення організованих груп дітей, зразок якого затверджено наказом Міністерства транспорту й Міністерства освіти від 9 січня 1998 р. № 5/9;

— зовнішньоекономічний договір про спільну діяльність, пов'язану з міжнародними регулярними перевезеннями пасажирів, або договір про міжнародні нерегулярні та маятникові автомобільні перевезення пасажирів;

— довгостроковий договір на перевезення туристів, зразок якого затверджено наказом Міністерства транспорту і Державного комітету туризму України від 10 грудня 1997 р. № 433/5;

— договір разового перевезення туристів, зразок якого затверджено наказом Міністерства транспорту і Державного комітету туризму від 9 січня 1998 р. № 6/4;

— договір про спільну діяльність, пов'язану з обслуговуванням пасажирів автомобільним транспортом.

Тарифи на перевезення пасажирів у міському транспорті регулюються відповідними нормативними актами органів виконавчої влади. До плати за проїзд не включаються страховий платіж із пасажирів на страхування від нещасних випадків на транспорті та ПДВ. Плата за перевезення багажу, допущеного до транспортування, встановлюється за кожне місце залежно від відстані.

Одиницею виміру пасажирських перевезень є поїздка пасажирів. Право громадянина на користування автомобільним транспортом і на перевезення за плату багажу на міських (у тому числі маршрутних таксомоторних), приміських і міжміських маршрутах посвідчується квитком (талоном).

Разовий квиток (талон) дає право громадянину на одну поїздку на одному виді транспорту. Абонементний квиток дає право на користування одним

або більше видом громадського транспорту протягом терміну дії цього квитка, що вказується на такому абонементному квитку.

Питання зберігання, видачі та обліку всіх видів квитків на проїзд в автобусах регулюються Інструкцією про порядок постачання, зберігання, видачі та обліку всіх видів квитків на проїзд в автобусах і таксомоторах, контролю й обліку виручки від перевезення пасажирів і балансу, затвердженою наказом Міністерства автомобільного транспорту України від 2 січня 1984 р. [29].

Квитки, відповідно до Інструкції № 1, обліковуються на рахунку 201 "Сировина і матеріали" за фактичною вартістю їх придбання і водночас у кількісному вимірі за їхньою номінальною вартістю — на забалансовому рахунку 08 "Бланки суворого обліку".

З працівниками, призначеними для виконання операцій з одержання, транспортування, зберігання, видачі, реалізації квитків, має проводитись інструктаж із наступним укладанням договору про повну матеріальну відповідальність.

У первинних і облікових документах, що використовуються для оформлення і відображення приймання, одержання та оприбуткування, відпуску, реалізації квитків, мають вказуватись кількість, серії і номери квитків за кожним видом і номінальною вартістю окремо.

Законом України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" [20] встановлено, що підприємства, установи та організації всіх форм власності та громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють розрахунки зі споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування й послуг за готівку, зобов'язані провадити розрахунки зі споживачами через належним чином оформлені реєстратори розрахункових операцій.

Відповідно до Переліку окремих форм діяльності у сфері торгівлі, громадського харчування і послуг, специфіка яких дозволяє здійснювати розрахунки зі споживачами без застосування електронних контрольно-касових апаратів з використанням товарно-касових книг, затвердженого наказом

Міністерства економіки України від 12 березня 1998 р. № 24 [94, с. 188], надання послуг населенню з видачею талонів і квитків (з нанесеними друкарським способом серією, номером і номінальною вартістю) у пасажирському транспорті міського, приміського і міжміського сполучення може здійснюватися з використанням товарно-касових книг. При цьому згідно з роз'ясненнями Міністерством економіки України ця норма діє при оплаті проїзду безпосередньо в салонах автобусів приміського й міжміського сполучення.

У бухгалтерському обліку операції з пасажирських перевезень відображаються за схемою, показаною у табл. 4.4 [94, с. 177].

Таблиця 4.4

Облік перевезення пасажирів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	2	3	4
1.	Оприбутковано отримані бланки квитків за фактичною вартістю	201	631
2.	Отримані бланки відображено за номінальною вартістю на забалансовому рахунку	081 / Квитки на складі	
3.	Відображено податковий кредит щодо ПДВ (якщо на підприємство не поширюється пільга щодо ПДВ)	641	631
4.	Оплачено рахунок постачальника бланків	631	311
5.	Квитки видано у підзвіт кондуктору (водієві)	083 / Квитки, видані під звіт	081 / Квитки на складі
6.	Здано виручку від реалізації квитків до каси підприємства	311	703
7.	Відображено зобов'язання щодо ПДВ (якщо на підприємство не поширюється пільга щодо ПДВ)	703	641
8.	Списано витрати, пов'язані з наданням послуг із перевезення	23	803, 811, 821, 822, 823
		903	23
		791	903
9.	Відображено результат від реалізації (списано дохід)	703	791
10.	Страховій компанії нарахована сума страхових	704	685
		791	704

	платежів		
11.	Страховій компанії перераховано суму страхових платежів	685	311
12.	Отримано дотації з місцевого бюджету в рахунок відшкодування збитків підприємства транспорту	311 48	48 703
13.	Відображено податкові зобов'язання щодо ПДВ на відповідну суму податку	703	641
14.	Квитки, списані з підзвіту водія (кондуктора)		08 / Квитки, видані під звіт

Оплата проїзду у мікроавтобусах і автобусах підприємств транспорту і громадян — суб'єктів підприємницької діяльності, що надають платні послуги на маршрутних таксомоторних перевезеннях пасажирів на міських маршрутах на підставі угод між перевізниками і місцевими органами влади, проводиться за квитками, форма яких встановлена Міністерством транспорту України і відповідає вимогам наказу № 24. Такі роз'яснення надано Міністерством економіки України від 26 січня 1999 р. № 55-24/61, Міністерством транспорту України від 26 січня 1999 р. № 6/25-4-114 і ДПА України від 26 січня 1999 р. № 581/5/23-3116 і погоджено з Державним комітетом з питань розвитку підприємництва [94, с. 189].

Реалізація квитків на автобусних станціях проводиться через спеціалізовані РРО. Ними ж роздруковується відомість реалізації квитків, де зазначається дата, номер рейсу, кількість реалізованих квитків, сума виручки, сума страхових платежів та інше. Один екземпляр відомості видається водію і є підставою для включення в доходи АТП, а другий екземпляр відомості залишається на автостанції і є підставою для перерахування коштів в АТП.

Бланками суворої звітності є квитково-облікових листи форми 11-АП (застосовуються в міському й приміському сполученні) і 12-АП (застосовуються в міжміському сполученні), котрі складаються водіями і кондукторами для обліку квитків і виручки.

Квитково-облікові листи як форма звітності на підприємствах транспорту, що надають послуги з перевезення пасажирів, введено в дію Наказом МТУ "Затвердження форм квитково-облікових листів" від 24 квітня

1996 р. № 133. Роз'яснення з цього приводу надано в листі ДПАУ "Про надання роз'яснень щодо застосування квитково-облікових листів на пасажирському транспорті" від 5 липня 1999 р. № 8083/7/23-303 [93], в якому, зокрема, зазначено, що такі листи можуть використовуватися тільки на підприємствах Міністерства транспорту [94, с. 190].

Перевезення пасажирів на замовлення оформляється нарядом-довідкою, у яку на підставі заявки замовника заносяться усі дані про маршрут. Маршрут, відстань і час фактичного надання послуги з перевезення пасажирів підтверджує замовник своїм підписом і печаткою. Тарифи на перевезення заздалегідь розробляються, затверджуються підприємством самостійно на підставі калькуляцій і погоджуються із замовником. Для розрахунків за надані послуги на підставі завірених замовником нарядів-довідок виписуються рахунки-фактури і податкові накладні.

Окремі особливості, що впливають на організацію обліку, мають міжнародні перевезення пасажирів:

— суб'єкти підприємництва у своїй діяльності керуються Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затвердженими Наказом МТУ від 18 лютого 1997 р. № 176 [79], Конвенцією про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу, підписаною 9 жовтня 1997 р. і ратифікованою 8 квітня 1999 р. відповідно до Закону України від 8 квітня 1999 р. № 581-XIV [31];

— операції з надання таких послуг підлягають ліцензуванню (з 1 квітня 2001 р. ліцензуванню підлягають усі пасажирські автоперевезення);

— обкладаються податком на додану вартість за нульовою ставкою операції з надання транспортних послуг із перевезення пасажирів за межами митного кордону України, а саме:

— від пункту за межами державного кордону України до пункту проведення митних процедур із випуску пасажирів з-під митного контролю на митну територію України (включаючи внутрішні митниці);

— від пункту проведення митних процедур із випуску пасажирів за межі

митного кордону України (включаючи внутрішні митниці) до пункту за межами державного кордону України;

— між пунктами за межами митного кордону України.

При цьому слід враховувати, що у разі, якщо надання зазначених транспортних послуг здійснюється у вигляді брокерських, агентських або комісійних операцій з транспортними квитками, проїзними документами, укладення договорів або на підставі рахунків із транспортування пасажирів довіреною особою перевізника, операції з надання таких послуг обкладаються податком за ставкою 20 %.

Все більшим попитом користуються таксомоторні перевезення із застосуванням таксі. Відповідно до п. 2 розділу "Загальні положення" Правил № 176 таксі — це спеціальний легковий автомобіль, оснащений таксометром і призначений для перевезення пасажирів і багажу в порядку індивідуального користування [79]. Таксі не належить до автомобільного транспорту загального користування. Суб'єкти підприємництва, що займаються таксомоторними перевезеннями, не мають права:

- на пільгу щодо податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;

- на пільгу щодо ПДВ.

Крім таксометра, на таксі мають бути встановлені: сигнальний ліхтарик із зеленим і червоним світлом, розміщений у верхньому правому куті лобового скла, і розпізнавальний ліхтар оранжевого кольору на даху таксі з нанесеною на нього композицією з чорних квадратів, розміщених у шаховому порядку.

Таксомоторні підприємства при перевезенні пасажирів повинні застосовувати подорожній лист за формою 1-ТС.

Згідно з Інструкцією № 320 власник автомобіля, який бажає займатися перевезенням пасажирів, повинен мати автомобіль, оснащений відповідно до Правил № 176 [79] (зокрема мати таксометр), а також мати бланки чеків і змінних звітів установленого зразка (додатки 1, 2 до Інструкції № 320).

Таксометр — це лічильник, яким оснащується таксі та який показує відповідний розмір плати за проїзд пасажирів. В Україні застосовуються три

види таксометрів: "Пульсар-У", "Елтакс-01 ФТ" і "ТАЕ-Л" [94, с. 178]. Таксометри підлягають реєстрації в державній податковій інспекції за місцезнаходженням суб'єкта підприємницької діяльності.

Чек (форму чека наведено в дод. 1 до Інструкції № 320) прирівнюється до документів суворої звітності та видається водієм кожному пасажирові під час проведення розрахунку за транспортну послугу. Чек повинен виписуватись у двох примірниках під копіювальний папір. Перший примірник водій віддає пасажирові, другий залишає у себе.

Крім чеків, водій заповнює змінні звіти, які також прирівнюються до документів суворої звітності та заповнюються за результатами роботи за зміну. Журнал бланків змінних звітів підлягає зберіганню протягом 3 років.

Власник таксометра до 15 числа місяця, наступного за звітним, незалежно від того, чи здійснювалася підприємницька діяльність, повинен забезпечити щомісячне подання до державної податкової інспекції за своїм місцезнаходженням звіту про використання таксометра. У випадку, якщо юридична або фізична особа є власником відразу декількох автомобілів таксі, нею подається зведений звіт відразу на всі автомобілі (точніше таксометри).

Незважаючи на те, що оплата послуг з перевезення громадян у таксі, як правило, здійснюється за готівкові грошові кошти, пред'являти патент при наданні таких послуг не потрібно. Згідно з Законом про "Патентування деяких видів підприємницької діяльності" [16] патентуванню, зокрема, підлягає діяльність із надання побутових послуг за готівку. Перелік послуг, що належать до побутових і підлягають патентуванню, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. № 576. Діяльність із перевезення пасажирів у таксі до цього переліку не входить і, отже, патентуванню не підлягає.

Починаючи з 1 вересня 1999 р. діяльність зі здійснення автобусних і таксомоторних перевезень пасажирів і багажу підлягає сертифікації (наказ Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації "Про внесення доповнень до Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації

в Україні, та до Термінів введення обов'язкової сертифікації окремих видів продукції в Україні" від 5 травня 1999 р. № 205).

Відповідно до Закону «Про автотранспорт» автомобільний перевізник, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, може на договірних умовах звертатися до послуг автостанцій [5]. Це є необхідністю, бо за законом відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів загального користування здійснюється тільки з автостанцій, а в разі їх відсутності – з зупинок, передбачених розкладом руху.

Власники автостанцій укладають договір з автомобільним перевізником тільки за наявності у нього договору з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування про організацію перевезення на автобусних маршрутах загального користування чи їх дозволу на обслуговування маршрутів загального користування, що пролягають через цю автостанцію.

Предметом договору автомобільного перевізника з власниками автостанцій є надання послуг та виконання робіт, пов'язаних з відправленням і прибуттям пасажирів. Порядок й умови надання пасажиром транспортних послуг регламентовано Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затвердженими постановою КМУ від 18.02.97 р. № 176, зі змінами та доповненнями [79], Порядком та умовами організації перевезень пасажирів і багажу автомобільним транспортом, затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 21.01.98 р. №21, зі змінами та доповненнями [75].

Автостанції надають пасажиром послуги, пов'язані з їх проїздом автобусними маршрутами загального користування, а автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, – послуги, пов'язані з відправленням та прибуттям автобусів згідно з розкладом руху.

Первинними документами з обліку пасажирських перевезень автобусами є: подорожній лист автобуса однозмінний (ф. № 1-АП) та багатозмінний (ф. № 2-АП), замовлення на перевезення пасажирів автобусом (ф. №11), листок

регулярності руху автобуса (ф. № 3-АП), книга обліку подорожніх листів у диспетчерів (ф. № 1-БСО), особова картка автомобіля (автопричеп) (ф. № 6-ПС), акт приймання-передачі автомобіля (ф. № 28-АПС); з обліку пасажирських перевезень таксі: подорожній лист легкового автомобіля - таксі (ф. № 1-ТС), наряд-довідка (до подорожнього листа таксі) (ф. № 5-ТС), формуляр на таксометр (ф. № 31-АПС), акт на списання таксометрів (ф. № 35-АПС).

У автоперевізника облік бланків квитків за номінальною вартістю ведеться на позабалансовому рахунку 08 «Бланки суворого обліку», що поділяється на субрахунки: 081 «Бланки квитків на складі», 082 «Бланки квитків у підготовці», 083 «Бланки квитків для реалізації», 084 «Бланки квитків, що залишилися нереалізованими й підлягають знищенню».

Аналітичний облік квитків на рахунку 08 «Бланки суворого обліку» ведеться за матеріально відповідальними і підзвітними особами за повною (номінальною) вартістю. Облік квитків на складі ведеться за їх кількістю й повною вартістю.

Також у автоперевізника квитки повинні обліковуватися як бланки за фактичною собівартістю придбання на субрахунку 209 «Інші матеріали» з наступним списанням у дебет рахунка 23 «Виробництво».

Облік доходів від реалізації послуг автотранспорту відображається на субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

У бухгалтерському обліку автостанцій дохід буде визнаватися на всю суму послуг (з урахуванням вартості квитків), а витрати – на суму, що відноситься до собівартості послуг, у тому числі й вартості транспортних послуг автоперевізника (фактична вартість реалізованих квитків). Автотранспортне підприємство за договором може розраховуватися за послуги автостанції як грошовими коштами, так і шляхом взаємозаліку з доплатою різниці грошовими коштами. Відображення в бухгалтерському обліку автоперевізника та автостанції надання послуг з перевезення пасажирів та розрахунків між собою наведено у табл. 4.5.

Таблиця 4.5

Облік розрахунків за надання послуг з перевезення пасажирів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
	У автостанції		
1.	Відображено реалізацію квитків пасажиром	301	703
2.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641
3.	З каси грошові кошти здано на поточний рахунок	311	301
4.	Підписано акт з автоперевізником про виконання транспортних послуг на суму реалізованих квитків	903	631
5.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631
6.	Сплачено автоперевізнику за надані послуги	631	311
7.	Підписано акт виконаних робіт з надання інших послуг автостанції автоперевізнику	361	703
	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641
	Перераховано автостанції грошові кошти від автоперевізника за надані послуги	311	361
	Списано доходи на фінансовий результат	703	791
	Списано витрати на фінансовий результат	791	903
	У автоперевізника		
	Підписано акт виконаних робіт автостанції з реалізації квитків	361	703
	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641
	Списано собівартість транспортних послуг	903	23
	Підписано акт виконаних послуг автостанції	93	685
	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	685
	Перераховано грошові кошти за послуги автостанції	685	311
	Отримано оплату автостанції за реалізовані квитки	311	361
	Списано доходи на фінансовий результат	703	791
	Списано витрати на фінансовий результат	791	903, 93

У бухгалтерському обліку автостанцій квитки відображаються на позабалансовому субрахунку 083 «Бланки квитків для реалізації».

Автостанції відображають доходи від надання послуг перевізникам і надання додаткових послуг пасажиром у відомості «Розшифровка власних доходів» за кожним окремим касиром автостанції, за кожен день та місяць.

Автотранспортні підприємства у відомості «Перевезення пасажирів на автобусах перевізника» відображають належну кожному перевізнику виручку за місяць у розрізі всіх автостанцій області, що продавали квитки даного автоперевізника. На підставі цієї відомості автотранспортне підприємство відображає в обліку доходи від послуг з пасажирських перевезень.

Окрему особливість обліку пасажирських перевезень складає перевезення пільгових пасажирів і отримання цільових дотацій. Автотранспортним підприємствам для перевезення пільгового контингенту виділяються субсидії на покриття збитків, що не повертаються ними та спрямовуються тільки на поточні цілі одержувача бюджетних коштів. При отриманні субсидії на покриття збитків перевізник має статус одержувача бюджетних коштів, а бюджетні асигнування виділяються йому за КЕКВ 1310 «Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)» на відповідні рахунки, відкриті в органах Державного казначейства. Для одержання субсидії автотранспортне підприємство розраховує кількість пільговиків, яким було надано послуги. Це можна зробити як відслідковуючи кількість пільговиків у транспортному засобі за місяць, так і на підставі інструкції про порядок обліку пасажирів, які перевозяться громадським транспортом на маршрутах.

У бухгалтерському обліку субсидії держави в автотранспортному підприємстві відображаються на рахунку 48 «Цільове фінансування». Відповідно до П(С)БС) 15 «Дохід» цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), які понесло підприємство, визнається дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу. Отримання грошей на рахунок, відкритий в органах Державного казначейства, відображається проводкою: Дт 311 «Грошові кошти на поточному рахунку у національній валюті» - Кт 48 «Цільове фінансування». На практиці дохід від субсидій відображається разом з операцією отримання грошей. Відображення у бухгалтерському обліку отримання дотацій на перевезення пільгових категорій пасажирів та відшкодування збитків автоперевізника наведено у табл. 4.6.

Облік отримання дотацій на перевезення пільгових категорій пасажирів
та відшкодування збитків автоперевізника

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1.	Списано фактичну собівартість перевезення пасажирів	903	23
2.	Отримано дохід від надання послуг з перевезення пасажирів	301	703
3.	Відображено дотацію на перевезення пільгових категорій пасажирів	48	718
4.	Отримано дотацію на перевезення пільгових категорій пасажирів	311	48
5.	Списано витрати на фінансовий результат	791	903
6.	Списано доходи на фінансовий результат	703, 718	791

У податковому обліку субсидію повністю включають до складу валового доходу.

4.3. Облік доходів і витрат діяльності автотранспортних підприємств

Для оцінки фінансово-господарської діяльності автотранспортних підприємств, визначення фактичної ефективності проведених організаційно-технічних заходів, проведення аналітичних розрахунків з метою виявлення резервів скорочення витрат використовують облікову інформацію з доходів і витрат. Як зазначалось вище, при визначенні доходів АТП з перевезення вантажів та пасажирів, у бухгалтерському обліку доходи від реалізації послуг в автотранспортних підприємствах відображаються на субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Стосовно витрат слід зазначити, передусім, що з метою правильної організації планування, обліку, калькулювання й аналізу собівартості перевезень витрати на перевезення (роботи, послуги) класифікують за: місцем виникнення; видами витрат економічними елементами та статтями калькуляції, способами

віднесення на собівартість перевезень; ступенем виливу обсягів перевезень на рівень витрат; складом; звітними періодами; доцільністю.

Собівартість перевезень (робіт, послуг) – це виражені у грошовій формі поточні витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою й здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення. Таке визначення собівартості наведено в Методичних рекомендаціях з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 05.02.01р. №65. Вказані рекомендації є керівним чинником при плануванні, веденні обліку й калькулюванні собівартості робіт в автотранспортних підприємствах. У відповідності до Методичних рекомендацій у виробничу собівартість перевезень включаються [33]:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- загальновиробничі витрати.

«Прямі матеріальні витрати» складаються із вартості паливно-мастильних та інших матеріалів (включаючи транспортно-заготівельні витрати), фактично використаних безпосередньо на здійснення перевезень. Якщо деякі мастильні та інші експлуатаційні матеріали неможливо віднести до певних видів перевезень, їх вартість включається до собівартості окремих об'єктів калькулювання шляхом розподілу пропорційно вартості витраченого пального.

«Прямі витрати на оплату праці» формують із витрат на виплату основної та додаткової заробітної плати працівників, безпосередньо пов'язаних зі здійсненням перевезень. Якщо пряме віднесення витрат на оплату праці до собівартості окремих видів перевезень ускладнено, вони розподіляються виходячи з питомої ваги даного виду перевезень у структурі доходів підприємства.

До статті «Інші прямі витрати» входять:

- відрахування на державне (обов'язкове) соціальне страхування;

- відрахування на додаткове пенсійне соціальне страхування в передбачених законодавством випадках;

- інші загальнообов'язкові збори й відрахування на соціальні заходи;

- суми амортизаційних відрахувань необоротних активів;

- витрати на всі види ремонтно-технічного огляду та технічного обслуговування рухомого складу (вартість запчастин, інших запасів, що використовуються для ремонту власними підрозділами, зарплата ремонтників);

- вартість ремонтних послуг сторонніх організацій;

- витрати на страхування транспортних засобів у випадку їх ремонту за кордоном;

- вартість матеріалів з оснащення пасажирських салонів та ін.

Амортизаційні відрахування за транспортними засобами, які експлуатувалися при здійсненні декількох видів перевезень (робіт, послуг), розподіляються між об'єктами калькулювання пропорційно обсягам перевезень (робіт, послуг).

Витрати на технічне обслуговування й поточний ремонт рухомого складу, безпосередньо зайнятого на певному виді перевезень (робіт, послуг), включаються до собівартості за прямою ознакою.

Загальновиробничі витрати (або окремі їх елементи) на технічне обслуговування та поточний ремонт для їх віднесення до певних видів перевезень (робіт, послуг) можуть бути розподілені:

- відповідно до питомої ваги планової суми витрат на технічне обслуговування й ремонт у загальній сумі планової собівартості окремих видів перевезень (робіт, послуг);

- виходячи з питомої ваги даного виду перевезень (робіт, послуг) у структурі доходів підприємства;

- виходячи з планової трудомісткості ремонтних робіт.

Загальновиробничі витрати включають: витрати з утримання апарату управління виробничим процесом, амортизацію необоротних активів загальновиробничого призначення; витрати на утримання, експлуатацію,

капітальний та поточний ремонт, страхування необоротних активів загальновиробничого призначення; витрати на вдосконалення технології й організації виробництва; витрати на обслуговування виробничого процесу; витрати на охорону праці, техніку безпеки, виробничу санітарію й охорону навколишнього середовища; податки, збори й інші платежі; інші витрати.

Фактична сума загальновиробничих витрат транспортних підприємств щомісяця розподіляється між:

- основним виробництвом з подальшим розподілом між видами перевезень;
- допоміжним виробництвом у частині робіт, призначених для потреб власного капітального будівництва, непромислових господарств, а також для реалізації;
- обслуговуючими виробництвами;
- капітальним будівництвом, що ведеться господарським способом.

Загальновиробничі витрати, віднесені до основного виробництва, залежно від видів виконуваних перевезень (робіт, послуг), технічного оснащення рухомого складу й інших умов розподіляються між видами перевезень за одним з методів:

- пропорційно заробітній платі основних працівників;
- відповідно до питомої ваги планової суми загальногосподарських витрат у загальній сумі планової собівартості окремих видів перевезень;
- на 1 гривню фактичних доходів за окремими видами перевезень;
- пропорційно сумі витрат за іншими калькуляційними статтями;
- пропорційно кількості автомобілів в АТП.

Як правило, автомобіль здійснює кілька видів перевезень. Тому витрати, пов'язані з експлуатацією встановлених на ньому шин, розподіляються між об'єктами калькулювання пропорційно обсягу перевезень. У підсумку, до статті калькуляції «Автомобільні шини» включаються всі витрати, пов'язані з експлуатацією автомобільних шин.

Протягом звітного періоду підприємство повинне забезпечувати постійність обраних методів розподілу непрямих витрат. Облік та калькулювання

фактичної собівартості перевезень на автотранспортних підприємствах здійснюється з використанням нормативного, стандарт-костінгу, позаказного методів або простим підрахунком витрат [33].

Застосування вказаних методів на автотранспортних підприємствах не має якихось принципових відмінностей за виключенням необхідності врахування галузевих особливостей. Так, основними елементами нормативного методу є облік витрат на виконання окремих видів перевезень за діючими нормами, облік відхилень від норм і облік зміни норм. Основними завданнями нормативного методу є своєчасне попередження нераціональної витрати матеріальних, трудових і фінансових ресурсів підприємства, сприяння виявленню резервів зниження собівартості перевезень, оперативне управління формуванням витрат виробництва.

Зведений облік витрат на експлуатацію рухомого складу, його обслуговування та ремонт при нормативному методі ведеться за статтями витрат у розрізі окремих видів перевезень (робіт, послуг) з виявленням і урахуванням відхилень від норм за кожним з показників.

В сучасних умовах господарювання автотранспортні підприємства самостійно розробляють і затверджують нормативи витрат з урахуванням особливостей і конкретних умов діяльності, окремо для кожного виробничого підрозділу. Останнє викликано необхідністю своєчасного виявлення відхилень, аналізу їх причин, внесення змін у нормативи з метою забезпечення ефективного управління підприємством.

При застосуванні нормативного методу обліку фактична собівартість перевезень обчислюється шляхом додавання до нормативної собівартості або вирахування з неї виявлених у звітному періоді відхилень від норм і зміни норм. Для визначення нормативної собівартості перевезень складають нормативну калькуляцію.

Відхиленням від норм при застосуванні нормативного методу обліку вважаються перевитрати, економія матеріальних, трудових та інших витрат (у тому числі зумовлених заміною матеріалів і запчастин, оплатою непередбачених

технологічним процесом робіт). Фактичні витрати, які перевищують нормативні, не включаються у витрати, якщо такі перевитрати пов'язані зі зловживаннями, нестачами, крадіжками, нетехнологічним використанням і порушенням правил зберігання.

При позаказному методі об'єктом обліку й калькулювання є окремі види перевезень (робіт, послуг), а калькуляційними одиницями – відповідні одиниці їх виміру. Позаказний метод обліку витрат і калькулювання собівартості передбачає відособлений облік витрат за кожним з видів перевезень (робіт, послуг) у розрізі статей витрат.

Автотранспортні підприємства збирають усі витрати на окремому субрахунку рахунка 23 «Виробництво» з наступним розподілом за напрямками витрат. Списання витрат за автотранспортом відображається наприкінці місяця наступними бухгалтерськими записами (табл. 4.7).

Таблиця 4.7

Відображення у бухгалтерському обліку списання витрат

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
01	02	03	04
1.	Списано витрати, пов'язані з експлуатацією легкового автомобіля, на адміністративні витрати	92	23
2.	Списано транспортні витрати з доставки запасів	20, 28	23
3.	Списано собівартість реалізованих транспортних послуг	903	23
4	Списано транспортні витрати зі збуту продукції	93	23

Сума витрат, що доводиться на калькуляційну одиницю (собівартість перевезень) визначається шляхом розподілу суми фактичних витрат за кожним об'єктом калькулювання на відповідний обсяг виконаних перевезень. Узагальнюючою калькуляційною одиницею транспортної роботи є показник суми витрат, який припадає на одну гривню отриманих підприємством доходів.

Зведений облік витрат на виробництво здійснюється на основі узагальнених даних, отриманих у результаті обробки первинної документації. При цьому витрати групуються за видами перевезень структурними підрозділами. На всі здійснені підприємством види перевезень складаються калькуляції фактичної собівартості – звітні калькуляції. Їх використовують для контролю за собівартостю як окремих видів, так і всього обсягу перевезень.

Слід зазначити, що у податковому обліку автотранспортних підприємств валові витрати підтверджують документами, обов'язкове складання і зберігання яких передбачено правилами його ведення (п.п. 5.3.9 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств») [15]. Податкова звітність ґрунтується на даних бухгалтерського обліку (п.2 ст.3 ЗУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні») [6]. Податковий облік ґрунтується на тих самих документах, що й бухгалтерський облік.

Отже, для підтвердження валових витрат та податкового кредиту з ПДВ замовник транспортних послуг повинен мати належним чином оформлену ТГН (лист Держкомпідприємництва від 08.08.06 р., № 6197) [85]. Окрім того, перевізник видає замовнику податкову накладну. Однак у разі видачі замовнику фіскального чека РРО, у якому вказана загальна сума платежу, сума ПДВ, податковий номер перевізника, податкову накладну можна не складати (якщо вартість послуги не перевищує 10 000 грн.). Тоді замовник скористається п.п. 7.2.6 Закону України «Про ПДВ» та відобразить податковий кредит і валові витрати на підставі такого фіскального чека [96, с.23].

Окремі особливості при визначенні валових витрат для цілей податкового обліку існують при страхуванні у сфері автоперевезень [93, с.26]. Порядок страхування у сфері автоперевезень регламентується Законом України від 07.03.96 р. № 85/96-ВР «Про страхування» і Законом України від 01.07.04 р. № 1961-IV «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» [10].

Страхування цивільно-правової відповідальності є обов'язковим видом страхування власників наземних транспортних засобів. Без поліса

обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності транспортний засіб експлуатувати не можна [10, п. 21.1]. При укладанні договору страхування цивільно-правової відповідальності не має значення, який у підприємства автомобіль – власний чи орендований і на якій підставі підприємство його експлуатує (придбаний згідно з договором оренди, за генеральною довіреністю чи отриманий як внесок до статутного капіталу). За відсутність страхового поліса автотранспортне підприємство несе відповідальність у вигляді стягнення адміністративного штрафу в розмірі від 25 до 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 425 до 850 грн.) [4, ст.126].

Витрати на страхування цивільно-правової відповідальності, пов'язані з експлуатацією власних транспортних засобів, що знаходяться у складі основних фондів платника податків, можна відносити до складу валових витрат такого платника податків у межах звичайної ціни страхового тарифу [15, п. 5.4.6]. Тобто, до складу валових витрат можна включати затрати на придбання страхового поліса для експлуатації тільки власних транспортних засобів у межах звичайного страхового тарифу [87].

Особисте страхування водіїв від нещасних випадків на транспорті – це також один із видів обов'язкового страхування. Порядок такого страхування передбачено положенням, затвердженим постановою КМУ від 14.08.96 р. № 959. Згідно з нормами Положення 959 (п.1) особисте страхування від нещасних випадків на транспорті є обов'язковим тільки для водіїв, які працюють на транспортних підприємствах, незалежно від їх форми власності [93, с. 27].

Відображення в обліку операції зі страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів та особистого страхування водіїв від нещасних випадків на транспорті показано в таблиці 4.8 [93, с.27].

Таблиця 4.8

Відображення у бухгалтерському обліку операцій зі страхування

№ п/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		Сума	Податковий облік	
		Дебет	Кре- дит		Валові до-	Валові ви-

					ходи	трати
01	02	03	04	05	06	07
	Страхування цивільної відповідальності					
1.	Перераховано за страховий поліс	371	311	660	-	660
2.	Отримано страховий поліс	39	655	660	-	-
3.	Списано витрати поточного періоду в розмірі 1/12 страхового платежу	92	39	55	-	-
4.	Відображено зарахування заборгованості	655	371	660	-	-
	Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті					
1.	Перераховано за страховий поліс за водія	371	311	540	-	-
2.	Віднесено на витрати майбутніх періодів сплачені внески і відображено дохід працівника	39	663	540	-	-
3.	Зараховано витрати на страхування працівника	663	654	540	-	-
4.	Утримано ПДФО (540 грн. х 15%)	663	641	81	-	-
5.	Сплачено ПДФО	641	311	81	-	-
6.	Відображено зарахування заборгованості	654	371	540	-	-
7.	Списано витрати поточного періоду в розмірі 1/12 страхового платежу	92	39	45	-	-

Автотранспортні підприємства мають право включати до складу валових витрат затрати на страхування своїх водіїв у межах звичайної ціни страхового тарифу цього виду страхування, причому в повній сумі без обмежень, оскільки це обов'язковий вид страхування для таких підприємств [15, п. 5.4.6, абз. 3].

Стосовно податку на дохід фізичних осіб і внесків до фондів соціального страхування особливістю є те, що: особисте страхування від нещасних випадків на транспорті є обов'язковим для водіїв транспортних підприємств. Тому суми страхових внесків, перерахованих транспортним підприємством на страхування

своїх водіїв від нещасних випадків на транспорті, не вважається доходом цих водіїв. Такі суми не обкладаються податком на дохід фізичних осіб. Також не нараховуються на ці суми і не утримуються з них внески до пенсійного фонду та фондів соціального страхування.

Питання для контролю знань

1. Назвіть нормативні джерела, що регулюють облік та оподаткування операцій на автотранспортному підприємстві.
2. Назвіть та надайте законодавче підґрунтя правам, обов'язкам та відповідальності суб'єктів автотранспортного підприємництва.
3. Дайте характеристику документальному оформленню автотранспортних перевезень.
4. Проаналізуйте специфіку організації обліку автотранспортних засобів.
5. Дайте характеристику операціям із надходження автотранспортних засобів.
6. Дайте характеристику обліку витрат на технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів.
7. Назвіть проблемні питання обліку операцій із операційної оренди транспортних засобів.
8. Назвіть проблемні питання обліку операцій із фінансової оренди транспортних засобів.
9. Дайте характеристику операціям із вибуття автотранспортних засобів.
10. Проаналізуйте типову модель організації обліку та відображення операцій із придбання паливно-мастильних матеріалів.
11. Дайте характеристику аналітичному обліку запасних частин.
12. Відокремте проблемні питання документального оформлення та обліку реалізації послуг із вантажних перевезень.
13. Дайте характеристику обліку надання послуг із пасажирських перевезень.
14. Назвіть основні питання обліку доходів діяльності автотранспортних підприємств.
15. Назвіть основні питання обліку витрат діяльності автотранспортних підприємств.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ЧАСТИНИ I

Тести до розділу 2

1. До первісної вартості товарів не включають:

1. Вартість посередницьких послуг, пов'язаних з придбанням товарів.
2. Відсотки за користування комерційними кредитами.
3. Вартість послуг транспортної контори по перевезенню товарів.
4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

2. На дату балансу в бухгалтерському обліку і звітності товари відображаються за:

1. Чистою вартістю реалізації.
2. Купівельною вартістю.
3. За меншою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.
4. За будь-якою із оцінок, що їх визначить підприємство у наказі про облікову політику.

3. Чиста вартість реалізації визначається шляхом вирахування:

1. З очікуваної ціни продажу суми очікуваних витрат на збут.
2. З продажної вартості товарів їх первісної вартості.
3. З первісної вартості товарів їх купівельної вартості.
4. З будь-якої суми, котра обумовлена підприємством у наказі про облікову політику.

4. Товари визнаються активом за умови:

1. Якщо існує імовірність одержання підприємством в майбутньому економічної вигоди від їх використання.
2. Якщо вартість товарів можна достовірно визначити.
3. Враховуючи обидві попередні умови.
4. За наявності будь-якої із вказаних у п.п. 1-3 умов.

5. Метод ідентифікованої собівартості оцінки товарів застосовується:

1. При оцінці товарів на дату балансу.
2. При оцінці товарів, які не замінюють одне одного.
3. Лише при оцінці товарів у торгівлі.
4. У випадку, обумовленому підприємством у наказі про облікову політику.

6. Оцінка товарів за методом ФІФО базується на припущенні, що:

1. Товари оцінюються шляхом ділення сумарної вартості їх залишку на початок звітного місяця й вартості одержаних протягом місяця товарів на сумарну кількість товарів на початок місяця і одержаних у звітному місяці.

2. Товари використовуються у послідовності, що є протилежною їх надходженню на підприємство.

3. Товари використовуються у тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство.

4. Товари використовуються у тій послідовності, що обумовлена підприємством у наказі про облікову політику.

7. Форми первинних документів для обліку товарів затверджені:

1. Міністерством фінансів України.
2. Міністерством економіки України.
3. Міністерством статистики України.
4. Міністерством торгівлі України.

8. У П(С)БО 9 «Запаси» оцінку вибуття товарів можна проводити за методами:

1. Одним.
2. Чотирма.
3. П'яти.
4. За будь-яким методом, обумовленим підприємством у наказі про облікову політику.

9. Цінності, що надходять на підприємство, приймаються за:

1. Наявністю документів на ці товарно-матеріальні цінності.
2. Кількістю та якістю.
3. Умови їх передплати.
4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

10. Придбані товари зараховують на баланс підприємства за:

1. Первісною вартістю.
2. Плановою вартістю.
3. Закупівельною вартістю.
4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

11. Основними документами, що відображають відпуск товарів зі складу є:

1. Картки складського обліку.
2. Лімітно-забірні картки.
3. Товарно-транспортні накладні.
4. Будь-який із документів, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

12. Для проведення інвентаризації створюють постійно діючі інвентаризаційні комісії у складі:

1. Не менше двох чоловіків на чолі з головним бухгалтером.

2. Не менше трьох чоловіків, включаючи матеріально відповідальну особу.
3. Керівників структурних підрозділів.
4. Керівників центрів відповідальності на чолі з головним бухгалтером.

13. Розмір збитків від розкрадання, нестач, псування матеріальних цінностей визначається:

1. Не нижче 50% від балансової вартості на момент встановлення такого факту.
2. За балансовою вартістю цих цінностей за мінусом амортизаційних відрахувань.
3. За балансовою вартістю цих цінностей (за мінусом амортизаційних відрахувань) але не нижче 50% від балансової вартості на момент встановлення такого факту з врахуванням індексів інфляції, ПДВ та розміру акцизного збору.
4. За будь-яким методом, вказаним у п.п. 1-3.

14. Приймання товарів за якістю – це:

1. Визначення точності кількості та якості, їх відповідності даним, які містяться у транспортних, супровідних і розрахункових документах.
2. Визначення їх якості за встановленим зразком та перевірка комплектності.
3. Визначення їх якості за встановленим зразком, перевірка комплектності, відповідності тари, упаковки і маркування встановленим вимогам, а також даним супровідних документів.
4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

15. Вагові прилади, що знаходяться у складських приміщеннях, повинні пройти у відповідному порядку перевірку в органах:

1. Держстандарту України.
2. Держпідприємництва.
3. Держкомстату.
4. Антимонопольного комітету.

16. Які операції не відносять до зовнішньої торгівлі:

1. Операції по продажу товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності.
2. Покупка товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності у іноземних суб'єктів господарської діяльності.
3. Реалізація товарів споживачам в Україні.
4. Операції за п.п. 1 і 3 даного тесту.

17. Яка діяльність здійснюється в оптовій торгівлі:

1. Придбання та відповідне перетворювання товарів для наступної їх реалізації підприємствам роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності.

2. Продаж товарів безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків.

3. Виробництво і продаж продукції власного виробництва та товару, як правило, призначених для споживання на місці, з організацією дозвілля або без нього.

4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

18. Яка діяльність здійснюється у роздрібній торгівлі:

1. Придбання та відповідне перетворювання товарів для наступної їх реалізації підприємствам роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності.

2. Продаж товарів безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків.

3. Виробництво і продаж продукції власного виробництва та товару, як правило, призначених для споживання на місці, з організацією дозвілля або без нього.

4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

19. Яка діяльність здійснюється у сфері громадського харчування:

1. Придбання та відповідне перетворювання товарів для наступної їх реалізації підприємствам роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності.

2. Продаж товарів безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків.

3. Виробництво і продаж продукції власного виробництва та товару, як правило, призначених для споживання на місці, з організацією дозвілля або без нього.

4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

20. Який товарообіг відноситься до оптового товарообігу:

1. Продаж безпосередньо населенню споживчих товарів для особистого користування як за готівку, так і за розрахункові чеки установ банків через організований споживчий ринок.

2. Продаж товарів народного споживання підприємствам роздрібною торгівлі, готельного господарства та промисловим підприємствам для переробки і виробничого споживання, а також продаж іншим споживачам.

3. Інша відповідь.

4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

21. На якому із субрахунків рахунку 28 „Товари” торговельні підприємства ведуть облік покувної тари під товаром чи порожньою:

1. 281 або 282.
2. 283 або 284.
3. 285.

4. На будь-якому із субрахунків, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

22. На якому із субрахунків рахунку 28 „Товари” торговельні підприємства ведуть облік транспортно-заготівельних витрат:

1. 281 або 282.
2. 283 або 284.
3. 289.

4. На будь-якому із субрахунків, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

23. На якому із субрахунків рахунку 90 „Собівартість реалізації” торгові підприємства ведуть облік собівартості реалізованих товарів:

1. 901;
2. 902;
3. 903.

4. На будь-якому із субрахунків, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

24. Факти розбіжності при надходженні товару, виявлені до показників у документах постачальника оформлюють:

1. Договором купівлі-продажу.
2. Актом приймання.
3. Товарно-транспортною накладною.

4. Будь-яким із документів, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

25. За яким із методів ведеться облік на складі тільки за кількістю товарів:

1. Метод середньозваженої собівартості.
2. Сальдовий метод.
3. Нормативний метод.

4. За будь-яким із методів, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

26. Якщо постачальник є платником податку на додану вартість, а покупець ні, то первинна вартість товару у покупця буде:

1. Збільшена на суму ПДВ.
2. Зменшена на суму ПДВ.

3. Без ПДВ.
4. Правильною є будь-яка із умов за п.п. 1-3 даного тестового завдання.

27. Надходження товару від постачальника, платника ПДВ, за умов передоплати ПДВ відображають проводкою:

1. Дебет 641 Кредит 644 або Дебет 644 Кредит 641.
2. Дебет 641 Кредит 643.
3. Дебет 641 Кредит 631.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

28. При надходженні товару від постачальника, платника ПДВ за умов наступної оплати відбивають проводкою ПДВ:

1. Дебет 641 Кредит 644.
2. Дебет 644 Кредит 641.
3. Дебет 641 Кредит 643.
4. Дебет 641 Кредит 631.

29. При надходженні товару від постачальника, який не є платником ПДВ за умов передоплати відбивають проводкою ПДВ:

1. Дебет 641 Кредит 644 або Дебет 281 Кредит 631.
2. Дебет 641 Кредит 643.
3. Дебет 641 Кредит 631.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

30. При надходженні товару від постачальника, платника ПДВ за умов наступної оплати відбивають проводкою ПДВ:

1. Дебет 641 Кредит 644 або Дебет 644 Кредит 641.
2. Дебет 281 Кредит 631.
3. Дебет 641 Кредит 631.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

31. Виявлені за результатами інвентаризації надлишки повинні бути:

1. Оприбутковані.
2. Списані.
3. Реалізовані або знищені.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

32. Синтетичний облік доходу від реалізації товарів ведуть на субрахунку:

1. 701.
2. 702.
3. 703 або 704.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

33. Датою виникнення податкових зобов'язань вважають дату, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається подія, що сталася раніше:

1. Дата відвантаження товарів.
2. Дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок продавця як оплата товарів.
3. Або дата відвантаження товарів, або дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок продавця як оплата товарів.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

34. Датою виникнення податкових зобов'язань при ввезенні товарів в Україну є:

1. Дата відвантаження товарів;
2. Або дата відвантаження товарів, або дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок продавця як оплата товарів;
3. Дата оформлення ввізної митної декларації із зазначенням у ній суми ПДВ, що підлягає сплаті.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

35. Датою виникнення права платника податку на податковий кредит за товарами, придбаними в межах бартерних операцій на території України, є:

1. Дата бартерного договору;
2. Дата отримання податкової накладної, що засвідчує факт придбання платником податку товарів;
3. Дата відвантаження товару.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

36. Нестачі в межах норм природного збитку, виявлені при прийманні товару, варто включати:

1. В первісну вартість оприбуткованого товару як інші витрати, пов'язані з придбанням, згідно з П(С)БО 9 «Запаси».
2. Такі втрати варто відносити на інші витрати операційної діяльності;
3. До витрат на збут.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

37. При постачанні або реалізації товару на виявлений брак товару складають:

1. Акт приймання-передачі.
2. Дефектний акт.
3. Договір купівлі-продажу.
4. Будь-який із документів, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

38. Втрати товару в межах норм природнього збитку під час збереження на складах, у коморах та в процесі реалізації, чи від бою у межах норм:

1. Включаються до валових витрат.
2. Не включаються до валових витрат.
3. Іша відповідь.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

39. Суму нестачі чи втрати від псування товару списують такими записами:

1. Дебет 947 „Нестачі та втрати від псування цінностей” Кредит 281 „Товари на складі”.
2. Дебет 902 „Собівартість реалізованих товарів” Кредит 281 „Товари на складі”.
3. Дебет 281 „Товари на складі” Кредит 374 „Розрахунки за претензіями”.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

40. Які проблеми не вирішує інвентаризація:

1. Виявлення розбіжностей між фактичною наявністю товару та даними обліку.
2. Встановлення товару, які вже втратили свою первісну якість.
3. Організацію обліку орендних операцій.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

41. Які проблеми не вирішує інвентаризація:

1. Відбір товару, який потребує швидкої реалізації у зв'язку з наближенням терміну реалізації.
2. Відкриття поточного рахунку.
3. Переоцінка товару за різними причинами.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

42. Назвіть перелік випадків, коли необхідним є проведення інвентаризації:

1. Передача майна та (або) встановлення фактів крадіжки;
2. Складання річної бухгалтерської звітності.
3. Усе, перелічене в п.п. 1 і 2.
4. Ліквідація підприємства.

43. З якою метою проводиться інвентаризація товарів:

1. Для приватизації чи ліквідації підприємства.
2. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку.
3. Для визначення залишків.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

44. У якому разі треба зазначити нестачу:

1. Фактичні та бухгалтерські залишки співпадають.
2. Фактичний залишок менше облікового.
3. Фактичний залишок є більшим за обліковий.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

45. В якій послідовності виконують перелічені дії:

1. Дають наказ на проведення інвентаризації.
2. Підраховують фактичні залишки.
3. Беруть розписку у відповідальних осіб.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

46. Яку інвентаризацію варто провести у випадку приватизації підприємства:

1. Повну.
2. Часткову.
3. Вибіркову.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

47. У якій послідовності виконують перелічені дії:

1. Підписують акт інвентаризації.
2. Підраховують фактичні залишки.
3. Візують останній звіт.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

48. Присутність якої посадової особи є обов'язковою при проведенні інвентаризації:

1. Керівника підприємства.
2. Бухгалтера.
3. Матеріально-відповідальної особи.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

49. Хто призначає інвентаризаційну комісію:

1. Керівник підприємства.
2. Бухгалтер.
3. Матеріально-відповідальна особа.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

50. У якій послідовності оформлюють перелічені документи:

1. Складають порівняльну відомість.
2. Акт інвентаризації.
3. Підраховують показники звіту за попередній період.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

51. На якому рахунку ведеться облік товару?

1. 22.
2. 20.
3. 28.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

52. Визначте фактичну собівартість витрачених на придбання товарів, відібравши для цього необхідні дані:

- середній відсоток транспортно-заготівельних витрат – 3%;
- вартість придбаних товарів за договірними цінами – 15800 грн.
- вартість реалізованих товарів за договірними цінами – 22400 грн.

1. 16274.
2. 474.
3. 23072.
4. 672.

53. Яка бухгалтерська проводка буде складена при оплаті заборгованості постачальникам за товари:

1. Д 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками” К31 “Поточний рахунок”.
2. Д 28 “Товари” К 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”.
3. Д 372 “Розрахунки з різними дебіторами” К 31 “Поточний рахунок”.
4. Д 372 “Розрахунки з різними дебіторами” К 31 “Поточний рахунок”.

54. Який з перелічених методів не відноситься до методів оцінки товарів:

1. Нормативних витрат.
2. Середньозваженої собівартості.
3. Ціни продажу.
4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

55. На підставі якого первинного документу списуються товари зі складу:

1. Акту.
2. Видаткового ордеру.
3. Товарно-транспортної накладної.
4. Будь-який із документів, обумовлених підприємством у наказі про облікову політику.

56. Визначити суму ТЗВ, якщо відомо:

- договірна ціна товару 60000 грн.,
- фактична собівартість товару 61200 грн.:
- 1. 1224.
- 2. 1020.
- 3. 1200.
- 4. 980.

57. Якою бухгалтерською проводкою відображається нестача товарів, встановлена при інвентаризації:

- 1. Д 92 «Адміністративні витрати» К947 «Нестачі і втрати від псування цінностей».
- 2. Д 93 «Витрати на збут» К 28 «Товари».
- 3. Д 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» К 28 «Товари».
- 4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

58. Якою бухгалтерською проводкою відображаються лишки товару, встановлені при інвентаризації:

- 1. Д 372 «Розрахунки з підзвітними особами» К 28 «Товари».
- 2. Д 28 «Товари» К75 «Надзвичайні доходи».
- 3. Д 28 «Товари» К719 «Інші доходи від операційної діяльності».
- 4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

59. Що є регістром аналітичного обліку товарів:

- 1. Прибутковий ордер.
- 2. Картка складського обліку.
- 3. Приймальний акт.
- 4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

60. На підставі якого первинного документу ведеться облік придбаних товарів на складі:

- 1. Прибутковий ордер.
- 2. Картка складського обліку.
- 3. Товарно-транспортна накладна.
- 4. Правильною є відповідь за п.п. 1 чи 3 даного тестового завдання.

Тести до розділу 3**1. У якій оцінці відображаються товари в балансі?**

- 1. За оптовою вартістю.
- 2. За відпускною вартістю.
- 3. За договірною вартістю.
- 4. За фактичною собівартістю.

2. Розрахувати середній відсоток транспортно-заготівельних витрат при умові: залишок товарів на початок місяця – 6000 грн.; придбано товарів – 9000 грн.; сума ТЗВ на початок місяця – 750 грн.; сума ТЗВ за місяць – 1500 грн.

1. 20%
2. 18%
3. 15%
4. 22%

3. Розрахувати суму відшкодування нестачі товарів за виною матеріально-відповідальної особи, якщо фактична собівартість нестачі товарів – 200 грн.; ПДВ – 20%; індекс інфляції – 1; коефіцієнт розрахунку розміру збитку – 2.

1. 350 грн.
2. 420 грн.
3. 600 грн.
4. 480 грн.

4. Якою проводкою відображається списання чистого доходу від реалізації товарів?

1. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 28 «Товари».
2. Дт 702 «Доходи від реалізації товарів» Кт 28 «Товари».
3. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 702 «Доходи від реалізації товарів».
4. Дт 702 «Доходи від реалізації товарів» Кт 79 «Фінансові результати».

5. Якою проводкою відображається торгова знижка на товари за рахунок торгової націнки?

1. Дт 282 «Товари в торгівлі» Кт 285 «Торгова націнка».
2. Дт 285 «Торгова націнка» Кт 94 «Інші витрати».
3. Дт 285 «Торгова націнка» Кт 282 «Товари в торгівлі».
4. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 285 «Торгова націнка».

6. Що означає наступна бухгалтерська проводка Дт 64 «Розрахунки за податками і платежами» Кт 31 «Рахунки в банках»?

1. Нараховано податковий кредит.
2. Нараховано податкове зобов'язання.
3. Перераховані платежі Пенсійному фонду.
4. Перераховані податки, платежі у бюджет.

7. Що означає наступна кореспонденція рахунків Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 641 «Розрахунки за податками»?

1. Нараховано податковий кредит.
2. Перераховано ПДВ.
3. Здійснені розрахунки з бюджетом.
4. Нараховане податкове зобов'язання ПДВ.

8. У якій оцінці відображається товари в підприємствах роздрібною торгівлі в синтетичному обліку?

1. За покупною вартістю.
2. За фактичною собівартістю.
3. За продажними цінами.
4. За фактичною собівартістю плюс ТЗВ плюс ПДВ.

9. Якою бухгалтерською проводкою відображається видача грошових коштів покупцю за повернений товар?

1. Дт 30 «Каса» Кт 31 «Рахунки в банках».
2. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 30 «Каса».
3. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 30 «Каса».
4. Дт 704 «Розрахунки з доходу» Кт 30 «Каса».

10. Якою бухгалтерською проводкою відображається сума торгової націнки, що відноситься до реалізованих товарів?

1. Дт 282 «Товари у торгівлі» Кт 285 «Торгова націнка».
2. Дт 285 «Торгова націнка» Кт 702 «Доходи від реалізації товарів».
3. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 285 «Торговельна націнка» «сторно».
4. Дт 285 «Торгова націнка» Кт 282 «Товари у торгівлі».

11. Спішить суму нестачі товарів за виною матеріально-відповідальної особи – 180 грн.

1. Дт 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кт 28 «Товари».
2. Дт 375 «Розрахунки за відшкодуваннями завданих збитків» Кт 28 «Товари».
3. Дт 375 «Розрахунки за відшкодуваннями завданих збитків» Кт 716 «Відшкодування раніше списаних активів».
4. Дт 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» Кт 28 «Товари».

12. Якою бухгалтерською проводкою відображається продаж товарів за пластиковою картою?

1. Дт 30 «Каса» Кт 28 «Товари».
2. Дт 30 «Каса» Кт 702 «Доходи від реалізації товарів».
3. Дт 333 «Грошові кошти в дорозі» Кт 30 «Каса».
4. Дт 333 «Грошові кошти в дорозі» Кт 702 «Доходи від реалізації товарів».

13. Якою бухгалтерською проводкою відображається оприбуткування товарів від постачальника?

1. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».
2. Дт 94 «Інші витрати операційної діяльності» Кт 64 «Розрахунки за податками і платежами».

3. Дт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» Кт 28 «Товари».

4. Дт 28 «Товари» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

14. Що видається у підтвердження прийому грошей касою?

1. Прибутковий касовий ордер.
2. Квитанція за підписами головного бухгалтера та касира.
3. Квитанція, що підписана головного бухгалтером.
4. Квитанція, що підписана касиром.

15. Що являє собою фактична собівартість товарів у підприємств платників ПДВ?

1. Вартість придбання товарів без ПДВ.
2. Вартість придбання товарів з ПДВ.
3. Вартість придбання товарів з урахуванням транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ).
4. Вартість придбання товарів без ПДВ з урахуванням ТЗВ.

16. До якого розділу балансу належить стаття «Товари»?

1. До 1 розділу активу балансу.
2. До 2 розділу активу балансу.
3. До 3 розділу пасиву балансу.
4. До 3 розділу активу балансу.

17. Що означає наступна кореспонденція рахунків: Дт 702 «Доходи від реалізації товарів» Кт 64 «Розрахунки за податками і платежами»

1. Здійснені розрахунки з бюджетом.
2. Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ.
3. Перераховано ПДВ.
4. Нараховано податковий кредит з ПДВ.

18. Якою бухгалтерською проводкою відображається виручка від реалізації товарів за готівку:

1. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 28 «Товари»;
2. Дт 702 «Доходи від реалізації товарів» Кт 30 «Каса»;
3. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 33 «Інші кошти»;
4. Дт 30 «Каса» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».

19. У якому розділі балансу відображається заборгованість покупців торговому підприємству?

1. У 1 розділі активу.
2. У 2 розділі активу.
3. У 3 розділі активу.
4. У 4 розділі пасиву.

20. Визначити сальдо на рахунку 28 «Товари», якщо відомо, що сальдо на початок місяця – 8000 грн., надходження за місяць – 30000 грн., реалізовано на суму – 27000 грн.

1. 5000 (дебетове).
2. 4800 (дебетове).
3. 9000 (кредитове).
4. 9000 (дебетове).

21. Що собою являє чистий дохід від реалізації товарів?

1. Доход у складі виручки.
2. Доход від реалізації за відрахуванням собівартості товарі.
3. Доход у складі виручки без ПДВ.
4. Доход від реалізації з урахуванням ТЗР.

22. Яким документом оформлюється нестачпа товарів понад природного збитку при надходженні

1. Прибуткова накладна.
2. Товарно-транспортна накладна (ТТН).
3. Комерційний акт.
4. Приймальний акт.

23.Що означає наступна бухгалтерська проводка: Дт 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» Кт 30 «Каса»?

1. Списано грошові кошти в підзвіт.
2. Сплачено постачальникам готівкою.
3. Здана торгова виручка в банк.
4. Списано торгову виручку.

24. Яку проводку слід скласти під час надання авансового звіту підзвітною особою при придбання товарів?

1. Дт 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кт 301 «Каса».
2. Дт 28 «Товари» Кт 30 «Каса».
3. Дт 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кт 28 «Товари».
4. Дт 28 «Товари» Кт 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

25. Що означає наступна бухгалтерська проводка Дт 63 «Розрахунки з постачальниками» Кт 31 «Поточний рахунок»?

1. Надійшов платіж від постачальників.
2. Надійшов платіж за товари від покупця.
3. Погашена з поточного рахунку зобов'язання постачальникам.
4. Відображення заборгованості постачальників.

26. Якою бухгалтерською проводкою списується собівартість реалізованих товарів у підприємствах оптової торгівлі?

1. Дт 28 «Товари» Кт 902 «Собівартість реалізованих товарів».

2. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 902 «Собівартість реалізованих товарів».

3. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 28 «Товари».

4. Дт 791 «Результат основної діяльності» Кт 28 «Товари».

27. Які витрати з перелічених не включаються у фактичну собівартість товарів?

1. Покупна собівартість.

2. Страхування вантажу.

3. Заробітна плата керівника підприємства.

4. Заробітна плата вантажників по розвантажуванню товарів.

28. Визначте фактичну собівартість реалізованих товарів на підставі наступних даних: сума виручки – 150000 грн., т оргова націнка реалізовані товари – 52500 грн., ТЗВ- 4500 грн.

1. 108000.

2. 115000.

3. 97500.

4. 102000.

29. На якому рахунку ведеться облік ТЗВ на придбання товарів?

1. 28 «Товари».

2. 20 «Запаси».

3. 26 «Готова продукція».

4. 22 «МШП».

30. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при зарахуванні торгової виручки на рахунок у банку?

1. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 30 «Каса».

2. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 30 «Каса».

3. Дт 30 «Каса» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».

4. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті».

31. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при списанні ТЗВ на реалізовані товари?

1. Дт 289 «ТЗВ» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядчиками».

2. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 289 «ТЗР».

3. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 28 «Товари».

4. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 289 «Транспортно-заготівельні витрати».

32. Яку господарську операцію записали бухгалтерською проводкою за Дт 28 «Товари» Кт 46 «Неоплачений капітал»?

1. Зараховані товари як внесок до статутного капіталу
2. Засновником внесені кошти до каси підприємства
3. Нарахована заборгованість засновників до статутного капіталу
4. Прийняті товари від постачальниками

33. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при оплаті авансового платежу постачальнику?

1. Дт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» Кт 30 «Каса».
2. Дт 37 «Розрахунки з різними дебіторами» Кт 30 «Каса».
3. Дт 371 «Розрахунки за виданими авансами» Кт 31 «Рахунки в банках».
4. Дт 30 «Каса» Кт 371 «Розрахунки за виданими авансами».

34. Відобразити бухгалтерською проводкою находження та оприбуткування товарів?

1. Дт 28 «Товари» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».
2. Дт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» Кт 28 «Товари».
3. Дт 902 «Собівартість товарів» Кт 28 «Товари».
4. Дт 28 «Товари» Кт 31 «Рахунки в банках».

35. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при проведені націнок на придбанні товари?

1. Дт 282 «Товари в торгівлі» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».
2. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 285 «Торгова націнка».
3. Дт 282 «Товари в торгівлі» Кт 285 «Торгова націнка».
4. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».

36. Визначте залишок на рахунку 28 «Товари», якщо відомо, що залишок товарів на початок місяця склав - 32000 грн., надійшло товарів за місяць – 58000 грн., реалізовано товарів за місяць – 62000 грн.

1. Залишок за кредитом – 28000 грн.
2. Залишок за дебетом – 28000 грн.
3. Залишок за дебетом – 35000 грн.
4. Залишок за дебетом – 32000 грн.

37. Яку проводку слід скласти під час нарахування ТЗВ на реалізовані товари?

1. Дт 28 «Товари» Кт 902 «Собівартість реалізованих товарів»;

2. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 289 «ТЗВ»;
3. Дт 902 «Собівартість реалізованої Кт 28 «Товари»;
4. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 289 «ТЗВ».

38. Розрахуйте по середньому відсотку торгову націнку, якщо відомо, що сума торгової націнки на початок звітного періоду – 12000 грн., проведено націнок за звітний період – 21800 грн., вартість залишку товарів на початок місяця – 41000 грн., вартість придбаних за місяць товарів – 54000 грн.

1. 45 %
2. 37,6 %
3. 38,1 %
4. 35,6 %

39. Якою бухгалтерською проводкою списується торгова націнка на реалізовані товари?

1. Дт 285 «Торгова націнка» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».
2. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 282 «Товари у торгівлі».
3. Дт 285 «Торгова націнка» Кт 79 «Фінансові результати».
4. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 285 «Торгова націнка» («сторно»).

40. Визначити сальдо на кінець звітного місяця на субрахунку 285 «Торгова націнка», якщо сальдо на початок звітного місяця – 6000 грн., сума проведених націнок за звітний місяць – 22800 грн., вартість залишку товарів на початок місяця – 23000 грн., вартість придбаних за звітний місяць – 78000 грн., вартість реалізованих за звітний місяць товарів – 82000 грн.

1. 5038.
2. 4545.
3. 5244.
4. 4938.

41. Якою бухгалтерською проводкою відображається оприбуткування проведеного покупцям товару?

1. Дт 28 «Товари» Кт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».
2. Дт 28 «Товари» Кт «Каса».
3. Дт 702 «Доходи від реалізації товарів» Кт 30 «Каса».
4. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 282 «Товари у торгівлі» («сторно»).

42. Розрахуйте чистий дохід від реалізації товарів, якщо реалізовано товарів за продажними цінами – 60000 грн. (у т.ч. ПДВ)

1. 52000 грн.

2. 48000 грн.
3. 54000 грн.
4. 50000 грн.

43. Для чого використовується 28 «Товари»?

1. Для відображення продажів товарів.
2. Для відображення надходження товарів.
3. Для відображення залишків запасів.
4. Для відображення руху товарів.

44. У звітному періоді торгове підприємство одержало доход від реалізації товарів у розмірі - 720000 грн. (у т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованих товарів дорівнювала – 98000 грн., витрати на збут – 15000 грн., адміністративні витрати – 21000 грн. Визначте фінансовий результат підприємства за підсумками року:

1. Прибуток – 466000грн.
2. Збиток – 466000 грн.
3. Прибуток – 487000 грн.
4. Прибуток – 260000 грн.

45. На який рахунок списується чистий доход від реалізації товарів?

1. 702 «Доход від реалізації товарів».
2. 74 «Інші доходи».
3. 902 «Собівартість реалізованих товарів».
4. 79 «Фінансовий результат».

46. На якому бухгалтерському рахунку відображається списання зіпсованого товару та витрати на оплату послуг з переробки (утилізації) його?

1. 92 «Адміністративні витрати».
2. 93 «Витрати на збут».
3. 946 «Витрати від знецінення запасів».
4. 902 «Собівартість реалізованих товарів».

47. Якою бухгалтерською проводкою відображається списання товарів (підставок для канцтоварів) на власні потреби підприємства

1. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 28 «Товари».
2. Дт 94 «Інші операційні витрати» Кт 28 «Товари».
3. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 28 «Товари».
4. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 28 «Товари».

Тести до розділу 3

1. Яка проводка складається під час відвантаження зі складу товарів покупцям?

1. Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт 281 «Товари на складі».
2. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 281 «Товари на складі».
3. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 281 «Товари на складі».
4. Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».

2. Яку проводку необхідно скласти під час нарахування заробітної плати робітникам складу оптового підприємства?

1. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 28 «Товари».
2. Дт «Витрати на збут» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
3. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 93 «Витрати на збут».
4. Дт 94 «Інші витрати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».

3. Розрахувати середній відсоток торгової націнки на товари, якщо відомо : залишок товарів на початок місяця по продажним цінам – 20000 грн., придбано товарів по продажним цінам – 40000 грн., торгова націнка на початок місяця – 6000 грн., сума націнок проведених за місяць – 14000 грн.

1. 4,0 %
2. 4,1%
3. 3,3 %
4. 3,6 %.

4. Що означає наступна бухгалтерська проводка: Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці»?

1. Нарахована заробітна плата продавцям магазину.
2. Нарахована заробітна плата робітникам складу.
3. Видана заробітна плата робітникам торгового підприємства.
4. Нарахована заробітна плата адміністративно-управлінському персоналу.

5. Яку проводку необхідно скласти під час нарахування амортизації основних засобів складу оптового підприємства?

1. Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 92 «Адміністративні витрати».
2. Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 93 «Витрати на збут».
3. Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 92 «Адміністративні витрати».
4. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 131 «Знос основних засобів».

6. Що є моментом реалізації товарів для підприємств оптової торгівлі?

1. Момент складання договору на відвантаження товарів покупцю.
2. Момент доставки товарів постачальником.
3. Момент доставки товарів покупцям.
4. Момент відвантаження товарів покупцю.

7. Якою бухгалтерською проводкою відображається нестача товарів у складі оптового підприємства в межах природного збитку?

1. Дт 28 «Товари» Кт 372 «Розрахунки з підзвітними особами».
2. Дт 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» Кт 28 «Товари».
3. Дт 30 «Каса» Кт 28 «Товари».
4. Дт 37 «Розрахунки з іншими дебіторами» Кт 31 «Рахунки у банках».

8. Визначте середній відсоток транспортно-заготівельних витрат на підставі наступних даних:

- залишок товарів на початок місяця по обліковим цінам - 9900 грн.;
 - придбано товарів у звітному місяці - 5300 грн.;
 - сума транспортно-заготівельних витрат на початок місяця – 396 грн.;
 - сума ТЗР за місяць – 212 грн.;
1. 2,8 %
 2. 3,0 %
 3. 4,2 %
 4. 4,0 %.

9. На підставі яких документів видаються гроші готівкою з поточного рахунку?

1. Платіжне доручення.
2. Платіжна вимога.
3. Розрахунковий чек з лімітованої чекової книжки.
4. Грошовий іменний чек.

10. У якій оцінці відображаються товари у балансі?

1. За фактичною собівартістю.
2. За договірними цінами.
3. За роздрібними цінами.
4. За усіма, що перелічено вище.

11. У яких регістрах здійснюється аналітичний облік товарів на складах?

1. У розрахункових відомостях.
2. У журналах-ордерах.
3. У картках кількісно-сортового обліку.

4. У порівняльних відомостях.

12. Що означає наступна бухгалтерська проводка: Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт 702 «Доходи від реалізації товарів»?

1. Реалізацію товарів.
2. Нарахування ПДВ.
3. Відображення у складі доходу виручки від реалізації товарів.
4. Передплата.

13. До якого розділу балансу належить стаття «Товари»?

1. До 1 розділу активу балансу.
2. До 2 розділу активу балансу.
3. До 3 розділу пасиву балансу.
4. До 3 розділу активу балансу.

14. У якому розділі балансу відображається заборгованість торгового підприємства постачальникам?

1. У 1 розділі активу.
2. У 2 розділі пасиву.
3. У 3 розділі активу.
4. У 4 розділі пасиву.

15. Розрахувати середній відсоток торгових націнок при умові, що сальдо торгових націнок на початок звітної місяця – 2000; сума проведених націнок за звітний місяць – 11800; вартість залишку товарів на початок місяця – 11000; вартість придбаних за звітний місяць товарів – 39000 грн.

1. 18,9 %
2. 20,7 %
3. 25,6 %
4. 27,6 %.

16. Що означає наступна бухгалтерська проводка: Дт 63 «Розрахунки з постачальникам» Кт 311 «Поточний рахунок»

1. Надійшов платіж від постачальника.
2. Погашення з поточного рахунку зобов'язання постачальникам.
3. Відображена заборгованість постачальникам.
4. Надійшов платіж за товари.

17. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при зарахуванні торгової виручки на рахунок у банку?

1. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 30 «Каса».
2. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 30 «Каса».
3. Дт 30 «Каса» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».

4 Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті».

18. Визначте фактичну собівартість придбаних товарів, якщо покупна вартість товарів склала – 18000 грн. у т.ч. ПДВ – 3000 грн. Витрати на транспортування – 500 грн., заробітна плата?

1. 19500.
2. 18500.
3. 15500.
4. 15000.

19. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при списанні витрат на банківське обслуговування?

1. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 30 «Каса».
2. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 31 «Рахунки в банках».
3. Дт 94 «Інші витрати» Кт 31 «Рахунки в банках».
4. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 31 «Рахунки в банках».

20. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при сплаті витрат на рекламу товарів?

1. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 30 «Каса».
2. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 31 «Рахунки в банках».
3. Дт 94 «Інші витрати» Кт 30 «Каса».
4. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 31 «Рахунки в банках».

21. Визначте середній відсоток ТЗВ, якщо відомо: облікова вартість товарів – 5000 грн., фактична собівартість – 6000 грн.?

1. 20 %
2. 17 %
3. 12 %
4. 35 %.

22. Визначте фактичну собівартість реалізованих товарів, якщо відомо:

**відгружено товарів покупцю по продажних цінах – 25000 грн.;
оптова торгова націнка – 6000 грн.;
ТЗВ – 1000 грн.**

1. 15000 грн.
2. 17000 грн.
3. 19000 грн.
4. 20000 грн.

23. Який із перелічених об'єктів бухгалтерського обліку зменшує власний капітал?

1. Резервний капітал.

2. Непокриті збитки.
3. Нерозподілений прибуток.
4. Додатковий капітал.

24. Що являє собою собівартість товарів?

1. Вартість придбаних товарів без ПДВ.
2. Вартість придбаних товарів з ПДВ.
3. Договірна вартість товарів з урахуванням ТЗВ.
4. Договірна вартість товарів без ПДВ з урахуванням ТЗВ.

25. Яку проводку слід скласти на суму утримань прибуткового податку з заробітної плати робітників та службовців?

1. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 30 «Каса».
2. Дт 65 «Розрахунки за страхуванням» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
3. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 65 «Розрахунки за страхуванням».
4. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 64 «Розрахунки за податками і платежами».

26. Яку бухгалтерську проводку слід скласти при погашенні в касу підприємства дебіторської заборгованості?

1. Дт 30 «Каса» Кт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».
2. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 37 «Розрахунки з різними дебіторами».
3. Дт 30 «Каса» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».
4. Дт 30 «Каса» Кт 37 «Розрахунки з різними дебіторами».

27. Що означає дебет рахунку 46 «Неоплачений капітал»?

1. Заборгованість засновників.
2. Заборгованість постачальників.
3. Погашення заборгованості покупця.
4. Погашення заборгованості дебіторів.

28. Розрахуйте середній відсоток торгової націнки, якщо покупна вартість товарів – 20000 грн., продажна вартість - 27000 грн.?

1. 35 %
2. 30 %
3. 28 %
4. 15 %.

29. Як рахунках бухгалтерського обліку буде відображено надходження грошей від покупця за відвантажені товари – 10500 грн.

1. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 36 «Розрахунки з покупцями».

2. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

3. Дт 70 «Доход від реалізації» Кт 63 «Розрахунки з покупцями».

4. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 70 «Доход від реалізації».

30. Визначте фінансовий результат від основної діяльності, якщо відомо, що у звітному періоді підприємство одержало доход від реалізації товарів в розмір і - 240000 грн. (у т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованих товарів дорівнювала - 17000 грн., адміністративні витрати склали - 42000 грн., витрати на збут – 16000 грн. ?

1. Прибуток – 12000 грн.

2. Збиток – 8000 грн.

3. Збиток – 28000 грн.

4. Прибуток – 86000 грн.

31. Якою бухгалтерською проводкою відображається нарахування податку на прибуток?

1. Дт 981 «Податки на прибуток» Кт 79 «Фінансовий результат».

2. Дт 79 «Фінансовий результат» Кт 641 «Розрахунки за податками».

3. Дт 641 «Розрахунки за податками» Кт 981 «Податки на прибуток».

4. Дт 981 «Податки на прибуток» Кт 641 «Розрахунки за податками».

32. Які витрати з перелічених не включаються до складу ТЗВ?

1. На страхування ризиків в доході.

2. Заробітна плата вантажників товарів.

3. Витрати на транспортування товарів.

4. Покупна вартість товарів.

33. Які витрати відносяться до адміністративних?

1. Амортизація обладнання складу товарів.

2. Заробітна плата працівників складу.

3. Витрати на маркетинг і рекламу.

4. Заробітна плата керівника підприємства.

34. Яку бухгалтерська проводка складається під час списання витрат на збут?

1. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 28 «Товари».

2. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».

3. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».

4. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 93 «Витрати на збут».

35. Що означає наступна кореспонденція рахунків Дт 702 «Доход від реалізації» Кт 641 «Розрахунок по податкам»?

1. Нараховано податковий кредит.

2. Перераховано ПДВ.

3. Здійснені розрахунки з бюджетом.
4. Нарахована податкова заборгованість з ПДВ.

36. Що означає наступна кореспонденція рахунків Дт 641 «Розрахунок по податкам» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»?

1. Нарахована податкова заборгованість з ПДВ.
2. Перераховано ПДВ.
3. Здійснені розрахунки з бюджетом.
4. Нараховано податковий кредит.

37. У якій оцінці відображаються товари в балансі?

1. За відпускною ціною.
2. За оптовою ціною.
3. За договірною ціною.
4. За фактичною собівартістю.

38. За якою з перелічених оцінок відображається заборгованість покупців?

1. За договірними цінами.
2. За фактичною собівартістю.
3. За обліковими цінами.
4. За покупними цінами.

39. Визначте фінансовий результат від основної діяльності якщо відомо, що у звітному періоді підприємство одержало доход від реалізації товарів в розрізі – 48000 грн. (у т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованих товарів дорівнювала – 30000 грн., адміністративні витрати склали – 3000 грн., витрати на збут – 2000 грн.

1. Прибуток – 12000 грн.
2. прибуток – 5000 грн.
3. Збиток – 10000 грн.
4. Збиток – 12000 грн.

40. Як на рахунках бухгалтерського обліку буде відображено надходження грошей від підзвітної особи?

1. Дт 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кт 30 «Каса».
2. Дт 30 «Каса» Кт 70 «Доход від реалізації».
3. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 30 «Каса».
4. Дт 30 «Каса» Кт 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

41. Що означає бухгалтерський запис: Дт 641 «Розрахунки по податках» Кт 31 «Розрахунки в банках» - 2000 грн.

1. Перераховано до бюджету податок на прибуток у сумі – 2000 грн.

2. Нараховано податок на прибуток у сумі 2000 грн.
3. Перераховані відрахування до Пенсійного фонду – 2000 грн.
4. Перераховані відрахування за соціальним страхуванням – 2000 грн.

42. Якою бухгалтерською проводкою відображається надходження товарів від постачальника?

1. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».
2. Дт 28 «Товари» Кт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».
3. Дт 28 «Товари» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».
4. Дт 28 «Товари» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

43. У якій оцінці відображаються товари на рахунку 282 «Товари у торгівлі»?

1. За фактичною собівартістю.
2. За договірною вартістю.
3. За фактичною собівартістю з ПДВ.
4. За продажною вартістю.

44. Що означає бухгалтерська проводка: Дт 289 «ТЗВ» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»?

1. Відображення транспортно-заготівельних витрат.
2. Нарахування ПДВ.
3. Списання ТЗВ.
4. Відображення заборгованості постачальнику за ТЗВ.

45. На який рахунок списується визначений прибуток підприємства в кінці звітного періоду?

1. «Доход від реалізації».
2. 79 «Фінансові результати».
3. 441 «Прибуток нерозподілений».
4. 73 «Інші фінансові доходи».

46. Який економічний зміст наступної бухгалтерської проводки: Дт 79 «Фінансові результати» Кт 902 «Собівартість реалізованих товарів»?

1. Списується собівартість реалізованих товарів.
2. Списуються адміністративні витрати.
3. Списуються витрати на збут.
4. Списується доход від реалізації.

47. Визначте фінансовий результат від основної діяльності, якщо у звітному періоді підприємство одержало доход від реалізації товарів в розмірі 54000 грн. (у т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованих товарів – 38000

грн. Адміністративні витрати склали – 2500 грн., витрати на збут – 2000 грн. Інші витрати – 800 грн.

1. Прибуток – 1700 грн.
2. Збиток – 2500 грн.
3. Прибуток – 2800 грн.
4. Збиток – 4000 грн.

48. Якою бухгалтерською проводкою відображається видача коштів з каси в підзвіт?

1. Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт 30 «Каса».
2. Дт 28 «Товари» Кт 372 «Розрахунки з підзвітними особами».
3. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 30 «Каса».
4. Дт 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кт 93 «Витрати на збут».

49. Слід відобразити бухгалтерською проводкою нарахування заробітної плати робітнику торгівельного складу.

1. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
2. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
3. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
4. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 93 «Витрати на збут».

50. Якою бухгалтерською проводкою відображається відкриття акредитиву за рахунок кредиту банку?

1. Дт 33 «Інші грошові кошти» Кт 31 «Рахунки в банках».
2. Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 60 «Короткострокові позики банку».
3. Дт «Короткострокові позики банку» Кт 31 «Рахунки в банках».
4. Дт 313 «Інші рахунки в банку» Кт 60 «Короткострокові позики банку».

51. Відобразити бухгалтерською проводкою суму допомоги робітнику підприємства за рахунок коштів фонду соціального страхування – 400 грн.

1. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 652 «Розрахунки з соціальним страхуванням».
2. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
3. Дт 652 «Розрахунки за соціальним страхуванням» Кт 30 «Каса».
4. Дт 652 «Розрахунки за соціальним страхуванням» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».

52. Визначте продажну вартість товарів у підприємстві роздрібній торгівлі, якщо покупна вартість складала - 25000 грн., торгова націнка – 35,0 %?

1. 33750 грн.
2. 30000 грн.

3. 39000 грн.
4. 40250 грн.

53. Якою бухгалтерською проводкою відображається нарахування торгової націнки на придбані товари?

1. Дт 28 «Товари» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».
2. Дт 28 «Товари» Кт «79 «Фінансовий результат».
3. Дт 285 «Торгова націнка» Кт 28 «Товари».
4. Дт 28 «Товари» Кт 285 «Торгова націнка».

54. За якою оцінкою основні засоби включаються до валюти балансу?

1. За первісною.
2. За фактичною собівартістю.
3. За договірною.
4. За остатньою.

55. Що означає бухгалтерська проводка Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 79 «Фінансовий результат»?

1. Здійснені розрахунки з бюджетом.
2. Нарховано податкове зобов'язання з ПДВ.
3. Перераховано ПДВ.
4. Списано чистий дохід від реалізації товарів.

56. На який рахунок списується непокриті збитки підприємства в кінці звітного періоду?

1. Дт 70 «Доход від реалізації товарів».
2. Дт 74 «Інші доходи».
3. Дт 79 «Фінансові результати».
4. Дт 442 «Непокриті збитки».

57. Як на рахунках бухгалтерського обліку відображається реалізація товарів покупцю оптовим торговим підприємством?

1. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 28 «Товари».
2. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».
3. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».
4. Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

58. Який економічний зміст наступної бухгалтерської проводки Дт 79 «Фінансові результати» Кт 902 «Собівартість реалізованих товарів»?

1. Списується собівартість реалізованих товарів.
2. Списуються адміністративні витрати.
3. Списуються витрати на збут.
4. Списується дохід від реалізації товарів.

59. Якою бухгалтерською проводкою відображається нарахування зносу основних засобів адміністративного призначення?

1. Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 92 «Адміністративні витрати».
2. Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 94 «Інші витрати».
3. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 131 «Знос основних засобів».
4. Правильної відповіді серед вказаних нема.

60. Що означає дебет рахунку 46 «Неоплачений капітал»?

1. Заборгованість засновників.
2. Заборгованість постачальників.
3. Погашення заборгованості покупця.
4. Погашення заборгованості засновників.

61. Що означає кредит рахунку 46 «Неоплачений капітал»?

1. Заборгованість засновників.
2. Заборгованість постачальників.
3. Погашення заборгованості покупцями.
4. Погашення заборгованості засновниками.

62. Розрахувати середній відсоток ТЗВ, якщо відомо, що сума ТЗВ на поаток звітного періоду склала – 3000 грн., сплачено суму ТЗВ у звітному періоді – 6000 грн., залишок товарів на початок місяця – 25000 грн., надійшло товарів у звітному місяці – 45000грн?

1. 12, 86 %
2. 12, 0 %
3. 13, 22 %
4. 121,98 %.

63. Яка бухгалтерська проводка складається під час нарахування заробітної плати головному бухгалтеру торговому підприємству

1. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 94 «Інші витрати».
2. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 92 «Адміністративні витрати».
3. Дт 66 «розрахунки з оплати праці» Кт 30 «Каса».
4. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».

64. Визначте залишок на субрахунку 285 «Торгова націнка», якщо відомо, що залишок торгової націнки на початок місяця – 35000 грн., за звітній місяць нараховано – 80000 грн., списано за звітній місяць сума торгової націнки на реалізовані товари – 72000 грн.

1. 43000 грн.
2. 152000 грн.
3. 117000 грн.
4. 115000грн.

65. Як на рахунках бухгалтерського обліку буде відображене нарахування зносу комп'ютера бухгалтера підприємства – 1200 грн.?

1. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 131 «Знос основних засобів» - 1200 грн.
2. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 131 «Знос основних засобів» - 1200 грн.
3. Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 94 «Інші витрати» - 1200 грн.
4. Дт 131 «Знос основних засобів» Кт 79 «Фінансовий результат».

66. Визначте суму обороту по кредиту чи дебету рахунку 40 «Статутний капітал», якщо сальдо на початок місяця дорівнювало – 200000 грн., у поточному місяці зменшена номінальна вартість акцій, тому сальдо на кінець місяця – 70000 грн.

1. Оборот по дебету – 130000грн.
2. Оборот по кредиту – 130000 грн.
3. Оборот по кредиту – 270000 грн.
4. Оборот по дебету – 270000 грн.

67. Що означає наступна бухгалтерська проводка Дт 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кт 30 «Каса»?

1. Видані гроші під звіт.
2. Гроші надійшли до каси звіт підзвітних осіб.
3. Погашена заборгованість підзвітних осіб.
4. Надійшов авансовий звіт від підзвітних осіб.

68. Визначте сальдо рахунку 66 «Розрахунки з оплати праці», якщо заборгованість робітникам на початок місяця – 12000 грн. Нараховано – 12000 грн. Сплачено – 12000 грн.

1. 12000 грн (кредитове).
2. 20000 грн. (дебетове).
3. 44000 грн. (кредитове).
4. 4000 грн. (кредитове).

69. Якою бухгалтерською проводкою відображається надходження товарів до складу оптового підприємства?

1. Дт 281 «Товари на складі» Кт 702 «Доход від реалізації товарів».
2. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».
3. Дт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» Кт 281 «Товари на складі».
4. Дт 281 «Товари на складі» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

70. Яка проводка складається під час відвантаження зі складу оптового підприємства товарів покупцям за обліковими цінами – 42000 грн.?

1. Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» - 42000 грн. Кт 28 «Товари».
2. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 28 «Товари».
3. Дт 28 «Товари» Кт 902 «Собівартість реалізованих товарів».
4. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 28 «Товари».

71. Що означає наступна бухгалтерська проводка Дт 31 «Рахунки в банках» Кт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»?

1. Відвантажені товари покупцями за договірними цінами.
2. Надійшов платіж від покупців.
3. Списана собівартість реалізованих товарів.
4. Перерахована заборгованість покупцям.

72. На який рахунок списуються в кінці місяця адміністративні витрати?

1. На рахунок 28 «Товари».
2. На рахунок 94 «Інші витрати».
3. На рахунок 702 «Доход від реалізації товарів».
4. На рахунок 79 «Фінансові результати».

73. У якому розділі балансу відображається стаття 28 «Товари»?

1. У 1 розділі активу балансу.
2. У 1 розділі пасиву балансу.
3. У 2 розділі пасиву балансу.
4. У 2 розділі активу балансу.

74. На який рахунок списуються в кінці місяця витрати на збут?

1. На рахунок 28 «Товари».
2. На рахунок 70 «Доходи від реалізації».
3. На рахунок 79 «Фінансові результати».
4. На рахунок 94 «Інші витрати».

75. Яка бухгалтерська проводка складається під час відвантаження зі складу товарів покупцям за продажними (договірними цінами) на суму – 36000 грн.?

1. Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт 702 «Доход від реалізації товарів» - 36000 грн.
2. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 28 «Товари».
3. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» - 360000 грн.
4. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 28 «Товари».

76. Що є моментом реалізації товарів зі складов оптового підприємства?

1. Момент підписання договору на відвантаження.

2. Момент відвантаження товарів.
3. Момент доставки товарів покупцю.
4. Момент розрахунку за відвантажені товари.

77. Розрахуйте суму торгової націнки на реалізовані товари, якщо середній відсоток торгових націнок склав – 31,0%. Виручка від реалізації товарів за звітній період – 42000 грн.

1. 13020 грн.
2. 18000 грн.
3. 11050 грн.
4. 15000 грн.

78. Як на рахунках бухгалтерського обліку відображається списання товарів під час відгрузки?

1. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 28 «Товари».
2. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 28 «Товари».
3. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 79 «Фінансові результати».
4. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 28 «Товари».

79. У якій оцінці відображається товари у балансі?

1. За фактичною собівартістю.
2. За договірними цінами.
3. За покупними цінами.
4. За усіма, що перелічені вище.

80. Яка бухгалтерська проводка складається під час реалізації (продажу) товарів за готівку?

1. Дт 31 «Рахунки в банку» Кт 902 «Собівартість товарів».
2. Дт 30 «Каса» Кт 282 «Товари в торгівлі».
3. Дт 79 «Фінансові результати» Кт 702 «Доход від реалізації товарів»;
4. Дт 30 «Каса» Кт 702 «Доходи від реалізації товарів».

81. У звітньому періоді торгове підприємство одержало доход від реалізації товарів у розмірі – 840000 грн. (у т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованих товарів дорівнювала – 400000 грн. Адміністративні витрати – 120000 грн., витрати на збут – 80000 грн., інші витрати – 30000 грн. Визначте фінансовий результат від діяльності торгового підприємства за підсумками року.

1. Прибуток – 250000 грн.
2. Збиток – 100000 грн.
3. Збиток – 250000 грн.
4. Прибуток – 70000 грн.

82. Як на рахунках бухгалтерського обліку відображається нарахування заробітної плати керівнику торгового підприємства?

1. Дт 92 «Адміністративні витрати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
2. Дт 93 «Витрати на збут» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».
3. Дт 66 «Розрахунки з оплати праці» Кт 30 «Каса».
4. Дт 94 «Інші витрати» Кт 66 «Розрахунки з оплати праці».

83. На який рахунок списуються адміністративні витрати за підсумком звітнього періоду?

1. 79 «Фінансові результати».
2. 902 «Собівартість реалізованих товарів».
3. 94 «Інші витрати операційної діяльності».
4. 95 «Фінансові витрати».

84. На якому рахунку визначається нерозподлений прибуток від господарської діяльності підприємства за звітний період?

1. 791 «Результат основної діяльності».
2. 902 «Собівартість реалізованих товарів».
3. 441 «Прибуток нерозподілений».
4. 95 «Фінансові витрати».

85. На якому бухгалтерському рахунку відображаються витрати з проведення експертизи щодо якості товару?

1. 92 «Адміністративні витрати».
2. 93 «Витрати на збут».
3. 95 «Фінансові витрати».
4. 902 «Собівартість реалізованих товарів».

86. Яка з перелічених бухгалтерських проводок відображає факт придбання товарів за плату?

1. Дт 28 «Товари» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками».
2. Дт 28 «Товари» Кт 719 «Інші доходи від операційної діяльності».
3. Дт 28 «Товари» Кт 372 «Розрахунки з підзвітними особами».
4. Дт 28 «Товари» Кт 79 «Фінансові результати».

87. На якому бухгалтерському рахунку відображається списання вартості зразків товарів по рекламній акції в межах двоохпроцентної норми?

1. Дт 92 «Адміністративні витрати».
2. Дт 79 «Фінансові результати».
3. Дт 93 «Витрати на збут».
4. Дт 94 «Інші операційні витрати».

88. Яка бухгалтерська проводка складається в разі безкоштовного отримання основних засобів підприємством роздрібною торгівлі?

1. Дт 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» Кт 424 «Безкоштовно отримані необоротні активи».

2. Дт 719 «Інші доходи операційної діяльності» Кт 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів».

3. Дт 10 «Основні засоби» Кт 424 «Безкоштовно отримані необоротні активи».

4. Дт 424 «Безкоштовно отриманні необоротні активи» Кт 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів».

89. Якою бухгалтерською проводкою відображається оприбуткування повернутих покупцем товарів?

1. Дт 28 «Товари» Кт 30 «Каса».

2. Дт 702 «Доход від реалізації товарів» Кт 79 «Фінансові результати».

3. Дт 704 «Вирахування з доходу» Кт 79 «Фінансові результати».

4. Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 28 «Товари» (сторно).

90. На який бухгалтерський рахунок відносять комісійні винагороди банку при розрахунках БПК?

1. Дт 92 «Адміністративні витрати».

2. Дт 94 «Інші операційні витрати».

3. Дт 93 «Витрати на збут».

4. Дт 79 «Фінансові результати».

Тести до розділу 4

1. Сфера ресторанного господарства це:

1. Придбання та відповідне перетворювання товарів для наступної їх реалізації підприємствам роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності.

2. Продаж товарів безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їхнього особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків.

3. Торгово-виробнича діяльність яка має в розпорядженні окреме приміщення й торгово-технологічне устаткування для готування їжі, обладнаними столиками й стільцями для її споживання.

4. Правильна відповідь відсутня.

2. Підприємства зобов'язані забезпечити наявність блюд:

1. У лімітно-забірній картці.

2. Картки складського обліку.

3. У меню.

4. Товарно-транспортної накладної.

3. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про рух товарів визначені в:

1. П(С)БО 7.
2. П(С)БО 10.
3. П(С)БО 14.
4. П(С)БО 9.

4. Якщо облік товарів у коморі ведуть по первісній вартості (підприємство платник ПДВ), то сума оприбуткованого товару за рахунком постачальника дорівнює:

1. Сумі товару мінус ПДВ.
2. Сумі товару плюс ПДВ.
3. Сумі товару, плюс ПДВ, плюс транспортні витрати.
4. Сумі товару без ПДВ, плюс транспортні витрати.

5. Якщо облік товарів у коморі ведуть по первісній вартості (підприємство не є платником ПДВ), то сума оприбуткованого товару за рахунком постачальника дорівнює:

1. Сумі товару мінус ПДВ.
2. Сумі товару плюс ПДВ.
3. Сумі товару, плюс ПДВ, плюс транспортні витрати.
4. Сумі товару без ПДВ, плюс транспортні витрати.

6. Якщо облік товарів у коморі ведуть за ціною продажу (підприємство платник ПДВ), то сума оприбуткованих товарів за рахунком постачальника дорівнює:

1. Сумі товару плюс ПДВ.
2. Сумі товару плюс ПДВ, плюс торговельна націнка.
3. Сумі товару мінус ПДВ.
4. Сумі товару без ПДВ, плюс транспортні витрати.

7. Якою проводкою відображають зарахування передоплати постачальнику:

1. Дебет 311 Кредит 681.
2. Дебет 631 Кредит 371.
3. Дебет 371 Кредит 311.
4. Дебет 281 Кредит 631.

8. Проводкою Дебет 281 Кредит 745 відображено:

1. Оприбуткування продуктів, отриманих від підзвітної особи по закупівельному акту.
2. Оприбутковані товари й продукти як внесок засновника в статутний капітал.
3. Оприбутковані товари отримані безкоштовно.
4. Сума товару плюс ПДВ, плюс торговельна націнка.

9. Якщо причиною нестачі є природний убуток, пов'язаний із транспортуванням, така сума розрахована за нормами:

1. Зменшує первинну вартість.
2. Додається до первинної вартості продукції.
3. Списується на витрати підприємства.
4. Правильна відповідь відсутня.

10. Якщо причиною нестачі є убуток понад природного, пов'язаний із безгосподарністю відповідальної особи, така сума:

1. Зменшує первинну вартість.
2. Додається до первинної вартості продукції.
3. Списується на витрати підприємства.
4. Зменшує первинну вартість за рахунок матеріально-відповідальної особи.

11. Відображення в обліку операцій про списання товарів з комори та передачі до буфету підприємства:

1. Дебет 281 Кредит 631.
2. Дебет 901 Кредит 281.
3. Дебет 372 Кредит 301.
4. Дебет 282 Кредит 281.

12. Калькуляція блюд – це:

1. Розрахунок собівартості одиниці виробу.
2. Розрахунок продажної вартості блюда.
3. Розрахунок собівартості блюд.
4. Розрахунок собівартості одиниці виробу та продажної вартості блюда.

13. Вартість використаної сировини визначається виходячи із:

1. Даних інвентаризації.
2. Норм, наведених у рецептурі й кількості реалізованих продуктів.
3. Виробничого звіту.
4. Правильна відповідь відсутня.

14. Якщо облікова вартість товару на виробництві вище ніж у коморі, якою проводкою мають відбити цю різницю:

1. Дебет 281 Кредит 23.
2. Дебет 901 Кредит 281.
3. Дебет 23 Кредит 285.
4. Дебет 285 Кредит 281.

15. Якщо облікова вартість товару на виробництві нижче ніж у коморі, якою проводкою мають відбити цю різницю:

1. Дебет 285 Кредит 23.

2. Дебет 901 Кредит 281.
3. Дебет 23 Кредит 285.
4. Дебет 285 Кредит 281

16. Якою проводкою списують сировину й товари використані на виготовлення блюд:

1. Дебет 902 Кредит 28.
2. Дебет 901 Кредит 201.
3. Дебет 902 Кредит 23.
4. Дебет 791 Кредит 902.

17. Облік спожитих продуктів кондитерським цехом треба вести:

1. За найменуванням, сортам.
2. Кількості й цінам продажу.
3. Матеріально-відповідальним особам.
4. 1+2+3.

18. Розрахунок необхідної кількості сировини, виходячи із затвердженої рецептури (по нормі) проводиться у:

1. Виробничому звіті.
2. Наряді – замовленні.
3. Накладній.
4. Правильна відповідь відсутня.

19. Для реалізації за готівку підприємства ресторанного господарства повинні купувати:

1. Ліцензію.
2. Торговельний патент.
3. Торговельний патент і ліцензію.
4. Правильна відповідь відсутня.

20. Основними причинами природних втрат є:

1. Неточності і помилки в обліку, що виникають внаслідок неправильних арифметичних підрахунків та описок в первинних документах.
2. Зловживання матеріально відповідальних осіб при прийомі та відпуску продукції.
3. Наслідки впливу зовнішнього середовища - вологості повітря, змін в температурі повітря та ін., ушкодження мікробами, гризунами, комахами.
4. Правильна відповідь відсутня.

21. Для усунення вищенаведених розбіжностей між даними обліку та фактичною наявністю об'єктів господарювання застосовують один з основних елементів методу бухгалтерського обліку:

1. Калькуляцію.
2. Інвентаризацію.

3. Звітність.
4. Баланс.

22. За часом проведення інвентаризації бувають:

1. Планові.
2. Повні.
3. Часткові.
4. Разові.

23. До початку проведення інвентаризації матеріально-відповідальні особи дають:

1. Підписку.
2. Розписку.
3. Звіт.
4. Інвентаризаційний опис.

24. Про те, що всі цінності перевірені у її присутності матеріально-відповідальна особа дає:

1. Підписку.
2. Розписку.
3. Звіт.
4. Інвентаризаційний опис.

25. На вартість виявлених надлишків товарів і сировини у коморі роблять проводку:

1. Д-т 23 К-т 719.
2. Д-т 282 К-т 719.
3. Д-т 281 К-т 719.
4. Д-т 281 К-т 702.

26. На вартість виявлених надлишків товарів і сировини у виробництві роблять проводку:

1. Д-т 23 К-т 719.
2. Д-т 282 К-т 719.
3. Д-т 281 К-т 719.
4. Д-т 91 К-т 702.

27. На вартість виявлених надлишків товарів у буфеті роблять проводку:

1. Д-т 23 К-т 719.
2. Д-т 282 К-т 719.
3. Д-т 281 К-т 719.
4. Д-т 92 К-т 702.

28. На вартість відсутніх товарів і сировини у коморі роблять проводку:

1. Д-т 947 К-т 281.
2. Д-т 947 К-т 23.
3. Д-т 947 К-т 282.
4. Д-т 91 К-т 702.

29. На вартість відсутніх товарів у коморі роблять проводку:

1. Д-т 947 К-т 281.
2. Д-т 947 К-т 23.
3. Д-т 947 К-т 282.
4. Д-т 79 К-т 28.

30. На вартість відсутніх товарів і сировини у виробництві роблять проводку:

1. Д-т 947 К-т 281.
2. Д-т 947 К-т 23.
3. Д-т 947 К-т 282.
4. Д-т 91 К-т 28.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ЧАСТИНИ II

Тести до розділів 1-6

1. Яка зі сторін договору називається генеральним підрядчиком?

1. Підрядник, який у порядку, визначеному договором підряду, та на підставі договору субпідряду, укладеному з генеральним підрядником, залучається до виконання робіт.

2. Сторона договору підряду, яка виконує та передає замовнику закінчені роботи (об'єкт будівництва), передбачені договором підряду.

3. Підрядник, який залучає до виконання робіт третіх осіб (субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за результати їх роботи.

4. Сторона договору підряду, яка за власним рішенням або дорученням інвестора розміщує замовлення на виконання робіт (будівництво об'єкта), приймає закінчені роботи (об'єкт будівництва) та оплачує їх.

2. Яка зі сторін договору називається підрядчиком?

1. Підрядник, який у порядку, визначеному договором підряду, та на підставі договору субпідряду, укладеному з генеральним підрядником, залучається до виконання робіт.

2. Сторона договору підряду, яка виконує та передає замовнику закінчені роботи (об'єкт будівництва), передбачені договором підряду.

3. Підрядник, який залучає до виконання робіт третіх осіб (субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за результати їх роботи.

4. Сторона договору підяду, яка за власним рішенням або дорученням інвестора розміщує замовлення на виконання робіт (будівництво об'єкта), приймає закінчені роботи (об'єкт будівництва) та оплачує їх.

3. Яка зі сторін договору називається замовником?

1. Підрядник, який у порядку, визначеному договором підяду, та на підставі договору субпідяду, укладеному з генеральним підрядником, залучається до виконання робіт.

2. Сторона договору підяду, яка виконує та передає замовнику закінчені роботи (об'єкт будівництва), передбачені договором підяду.

3. Підрядник, який залучає до виконання робіт третіх осіб (субпідрядників), залишаючись відповідальним перед замовником за результати їх роботи.

4. Сторона договору підяду, яка за власним рішенням або дорученням інвестора розміщує замовлення на виконання робіт (будівництво об'єкта), приймає закінчені роботи (об'єкт будівництва) та оплачує їх.

4. До яких активів підприємства відноситься ліцензія на здійснення ремонтно-будівельної діяльності?

1. Оборотних.
2. Необоротних.
3. Нематеріальних.
4. Капітальних інвестицій.

5. Що таке договір оренди земельних ділянок?

1. Виділення земельної ділянки в користування.

2. Придбання земельної ділянки.

3. Право користування чужою земельною ділянкою для проходу, проїзду, прокладки й експлуатації ліній електропередачі, зв'язку й трубопроводів.

4. Право користування чужою земельною ділянкою для будівництва промислових, побутових, соціально-культурних, житлових і інших споруджень і будинків.

6. Що таке договір куплі-продажу земельних ділянок?

1. Виділення земельної ділянки в користування.

2. Придбання земельної ділянки.

3. Право користування чужою земельною ділянкою для проходу, проїзду, прокладки й експлуатації ліній електропередачі, зв'язку й трубопроводів.

4. Право користування чужою земельною ділянкою для будівництва промислових, побутових, соціально-культурних, житлових і інших споруджень і будинків.

7. Що таке договір суперфіція земельних ділянок?

1. Виділення земельної ділянки в користування.

2. Придбання земельної ділянки.

3. Право користування чужою земельною ділянкою для проходу, проїзду, прокладки й експлуатації ліній електропередачі, зв'язку й трубопроводів.

4. Право користування чужою земельною ділянкою для будівництва промислових, побутових, соціально-культурних, житлових і інших споруджень і будинків.

8. Що таке договір сервітут земельних ділянок?

1. Виділення земельної ділянки в користування.

2. Придбання земельної ділянки.

3. Право користування чужою земельною ділянкою для проходу, проїзду, прокладки й експлуатації ліній електропередачі, зв'язку й трубопроводів.

4. Право користування чужою земельною ділянкою для будівництва промислових, побутових, соціально-культурних, житлових і інших споруджень і будинків.

9. Хто має право бути управителем фонду фінансування будівництва?

1. Довіритель.

2. Замовник.

3. Фінансова установа.

4. Інвестор.

10. В якому разі в бухгалтерському обліку пайовика частина будинку визнається об'єктом основних засобів?

1. Побудований об'єкт відповідає критеріям основних засобів, зазначеним у П(С)БО 7.

2. Нерухомість споруджувалася для продажу.

3. Об'єкт ураховується як запаси.

4. Об'єкт ураховується як капітальні інвестиції.

11. Який із варіантів ведення обліку операцій спільної діяльності доцільніше?

1. Ведення обліку всіма учасниками.

2. Одним учасником.

3. Кожним учасником.

4. Уповноваженим учасником.

12. Якою бухгалтерською проводкою відображаються отримані кошти від розміщення цільових облігацій під житлове будівництво, строк погашення яких перевищує один рік?

1. Дебет 311 Кредит 611 «Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях у національній валюті».
2. Дебет 311 Кредит 523 «Дисконт по випущених облігаціях».
3. Дебет 311 Кредит 521 «Зобов'язання по облігаціях».
4. Дебет 311 Кредит 522 «Премія по випущених облігаціях».

13. Якою бухгалтерською проводкою відображаються отримані кошти від розміщення цільових облігацій під житлове будівництво, випущені на строк не більше 12 місяців?

1. Дебет 311 Кредит 611 «Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях у національній валюті».
2. Дебет 311 Кредит 523 «Дисконт по випущених облігаціях».
3. Дебет 311 Кредит 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».
4. Дебет 311 Кредит 522 «Премія по випущених облігаціях».

14. Яким чином відображають придбання підрядником устаткування за проханням замовника?

1. Дебет 151 «Капітальне будівництво» Кредит 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками».
2. Дебет 104 «Машини та обладнання» Кредит 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками».
3. Дебет 281 «Товари на складі» Кредит 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками».
4. Дебет 19 «Інші основні засоби» Кредит 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками».

15. Який із перелічених об'єктів треба віднести до тимчасових титульних споруд?

1. При об'єктні контори і комори виконробів і майстрів.
2. Складські приміщення і навіси при об'єкті будівництва.
3. Душові, приміщення для обігріву робітників.
4. Устрій тимчасових підвісних доріг і кабельних кранів для переміщення матеріалів і деталей та їхнього розбирання.

16. Який із перелічених об'єктів не відноситься до тимчасових не титульних споруд?

1. При об'єктні контори і комори виконробів і майстрів.
2. Складські приміщення і навіси при об'єкті будівництва.
3. Душові, приміщення для обігріву робітників.
4. Устрій тимчасових підвісних доріг і кабельних кранів для переміщення матеріалів і деталей та їхнього розбирання.

17. Який елемент витрат операційної діяльності відсутній?

1. Матеріальні затрати.
2. Витрати на оплату праці.
3. Витрати на соціальне страхування.
4. Амортизація.

18. Який із витрат діяльності за встановленою класифікацією відсутній?

1. Витрати операційної діяльності.
2. Витрати від звичайної діяльності.
3. Витрати фінансової діяльності.
4. Витрати інвестиційної діяльності.

19. Які витрати не включаються до собівартості будівельно-монтажних робіт?

1. Прямі матеріальні витрати;
2. Витрати на виправлення браку;
3. Загальновиробничі витрати;
4. Витрати на збут.

20. Договори підряду залежно від способу визначення ціни поділяються на які договори?

1. З фіксованою ціною.
2. Договори за ціною "витрати плюс".
3. Твердою.
4. П.1 і п.2.

21. Що передбачає договір за ціною "витрати плюс"?

1. Фіксовану тверду договірну ціну всього обсягу робіт за договором підряду або фіксовану ставку за одиницю кінцевої продукції будівництва (м.кв., кількість місць тощо).
2. Суму фактичних витрат підрядника на виконання договору підряду та погодженого в договорі прибутку (у вигляді процента від витрат або фіксованої величини).
3. Собівартість будівельно-монтажних робіт.
4. Вартість робіт виконаних субпідрядником.

22. Які кошториси називають локальними?

1. Кошториси, які складаються за окремими видами робіт і витратами за будівлями, спорудами або за загально майданчиковими роботами на підставі обсягів.
2. Кошториси, які об'єднують дані з локальних кошторисних розрахунків по всьому об'єкту та підлягають уточненню.
3. Кошториси, які складаються за окремими видами робіт.

4. Кошториси, які складаються за окремими видами робіт і витратами та об'єднують кошторисні розрахунки за об'єктом.

23. Які кошториси називають об'єктними?

1. Кошториси, які складаються за окремими видами робіт і витратами за будівлями, спорудами або за загально майданчиковими роботами на підставі обсягів.

2. Кошториси, які об'єднують дані з локальних кошторисних розрахунків по всьому об'єкту та підлягають уточненню.

3. кошториси, які об'єднують дані з локальних кошторисних розрахунків по всьому об'єкту та підлягають уточненню.

4. кошториси, які складаються за окремими видами робіт і витратами та об'єднують кошторисні розрахунки за об'єктом.

24. Що визначає зведений кошторисний розрахунок?

1. Кошторисний документ, що визначає повну кошторисну вартість будівництва всіх об'єктів, передбачених проектом.

2. Кошти, що враховують економічно обґрунтовану величину прибутку підрядної організації від виконання будівельних і монтажних робіт.

3. витрати, яких зазнав підрядник при укладені будівельного контракту.

4. витрати на утримання незадіяних будівельних машин.

25. За яким методом підрядчик визнає доход у сумі виконаних робіт за даними журналу (ф. № КБ-6)?

1. Співвідношення обсягу завершеної частини робіт та їх загального обсягу за договором підряду у натуральному вимірюванні (м кв., м куб., т. тощо).

2. Вимірювання та оцінка виконаної роботи.

3. Співвідношення фактичних витрат від початку виконання договору підряду до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за договором.

4. п.1+ п.2.

26. Яку запис на рахунках треба відобразити з коректування проміжних рахунків, якщо суми проміжних рахунків виставлених замовникові – 20000.0, а визнаний доход – 18000.0?

1. Дебет 36 Кредит 239 – 2000.0.

2. Дебет 36 Кредит 239 – (- 2000.0).

3. Дебет 36 Кредит 238 – 2000.0.

4. Дебет 36 Кредит 70 – 20000.0.

27. Який запис з коректування проміжних рахунків повинен бути зроблений, якщо суми проміжних рахунків, виставлених замовникові, – 18000.0, а визнаний доход – 20000.0?

1. Дебет 36 Кредит 239 – 2000.0.
2. Дебет 36 Кредит 239 – (- 2000.0).
3. Дебет 36 Кредит 238 – 2000.0.
4. Дебет 36 Кредит 70 – 18000.0.

28. Який буде розмір доходу в першому періоді, якщо ступень завершеності робіт за договором підряду визначається за методом співвідношення обсягу завершеної частини робіт до їх загального обсягу за такими умовами: штукатурка 2500 кв. м стелі за три періоди, у т.ч. 700, 200 і 600 кв. м за 24000.0. (з ПДВ) у т. ч. 6000.0; 12400.0 та 5600.0?

1. 5760.
2. 1680.
3. 6720.
4. 8570.

29. Який буде розмір доходу в третьому періоді, якщо ступень завершеності робіт за договором підряду визначається за методом співвідношення обсягу завершеної частини робіт до їх загального обсягу за такими умовами: штукатурка 2500 кв. м стелі за три періоди, у т.ч. 700, 1200 і 600 кв. м за 24000.0 (з ПДВ) у т. ч. 6000.0; 12400.0 та 5600.0?

1. 5760.
2. 11520.
3. 5952.
4. 8570.

30. Який буде розмір доходу в другому періоді, якщо ступень завершеності робіт за договором підряду визначається за методом співвідношення обсягу завершеної частини робіт до їх загального обсягу за такими умовами: штукатурка 2500 кв. м стелі за три періоди, у т.ч. 700, 1200 і 600 кв. м за 24000.0 (з ПДВ) у т.ч. 6000.0; 12400.0 та 5600.0?

1. 5760.
2. 11520.
3. 6720.
4. 1344.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ЧАСТИНИ III

Тести до розділів 1-4

1. До транспортних підприємств належать підприємства, основний вид діяльності яких є:

1. Виробництво автомобілів.
2. Перевезення вантажів, пасажирів і багажу, пошти.
3. Надання інших транспортних послуг та п. 2. даного тестового завдання.
4. Все, викладене в п. 1, 2, 3 даного тестового завдання.

2. Основним регулюючим нормативно-правовим чинником щодо діяльності автотранспортних підприємств в Україні є:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».
2. Закон України «Про автомобільний транспорт».
3. Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності».
4. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність».

3. Суб'єкти автотранспортного підприємництва мають право:

1. Відміняти рейси своїх транспортних засобів за обставин, які вони не могли передбачити і яким не могли запобігти, повернувши пасажирам кошти, сплачені за перевезення.
2. Проводити щозмінне передрейсовий та післярейсовий медичний огляди водіїв транспортних засобів.
3. Утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані.
4. Забезпечувати своєчасне подання транспортних засобів для посадки пасажирів та відправлення.

4. Облік роботи автомобілів на транспортно-експедиційному обслуговуванні ведеться:

1. У картках обліку роботи автомобілів.
2. У книзі приймання замовлень.
3. Відповідно до п. 1, 2 даного тестового завдання.
4. У журналі 3.

5. Найпоширенішою формою обліку в автотранспортних підприємствах є:

1. Спрощена форма обліку.
2. Проста форма обліку.
3. Журнальна форма обліку.
4. Журнально-ордерна форма обліку.

6. До основного первинного документу обліку роботи автотранспорту і нарахування заробітної плати водіям відноситься:

1. Договір на пасажирське перевезення.
2. Квитанція про оплату вартості транспортно-експедиційних послуг.
3. Подорожний лист.
4. Поліс (сертифікат).

7. Облік у картках виконання договорів та контрактів на перевезення вантажів ведеться:

1. Щомісячно, які відкриваються на кожного клієнта, з яким укладений договір та підтверджують фактично виконаний обсяг перевезень вантажів.
2. Щоденно, які відкриваються на кожного клієнта, з яким укладений договір та підтверджують фактично виконаний обсяг перевезень вантажів.
3. Щоденно на основі замовлень на перевезення вантажів, подорожних листів, товарних накладних та інших документів.
4. Відповідно до п. 2, 3 даного тестового завдання.

8. До основного об'єкта обліку на автотранспортному підприємстві відноситься:

1. Система господарських операцій, регламентуючих діяльність автотранспортних підприємств.
2. Автомобіль або інший транспортний засіб.
3. Договори купівлі-продажу, безоплатну передачу автомобіля та інші.
4. Кількість перевезеного вантажу.

9. У податковому обліку сума витрат на страхування автотранспорту:

1. Не відноситься на Валові витрати.
2. Відноситься на Валові витрати у поточному звітному періоді у розмірі 50 %, а наступні 50 % відносяться на Валові витрати у наступному звітному періоді.
3. Відноситься у повному обсязі на Валові витрати у поточному звітному періоді.
4. Відноситься на Валові витрати у поточному звітному періоді, але не більше 10 % від сукупної балансової вартості всіх груп ОФ станом на початок звітного періоду.

10. Первісна вартість придбаних за кошти основних засобів складається з таких складових:

1. Суми, сплаченої покупцем продавцю за автомобіль (без непрямих податків).
2. Витрат, пов'язаних зі сплатою процентів за користування кредитом при придбанні автомобіля.

3. Витрат зі страхування ризиків, суми ввізного мита та викладене в п. 1 даного тестового завдання.

4. Все, викладене в п. 1, 2, 3 даного тестового завдання.

11. При внесенні автотранспортного засобу до статутного капіталу його первісною вартістю є:

1. Справедлива вартість, погоджена з засновниками.

2. Витрати зі сплати обов'язкових зборів і платежів при реєстрації, доставці і страхуванню ризиків при доставці.

3. Доведення автомобіля до стану, придатного до використання за призначенням.

4. Все, викладене в п. 1, 2, 3 даного тестового завдання.

12. Витрати на поліпшення автотранспортних засобів:

1. Не відноситься на Валові витрати.

2. Відноситься на Валові витрати у поточному звітному періоді у розмірі 50 % , а наступні 50 % відносяться на Валові витрати у наступному звітному періоді.

3. Відноситься у повному обсязі на Валові витрати у поточному звітному періоді.

4. Відноситься на Валові витрати у поточному звітному періоді, але не більше 10 % від сукупної балансової вартості всіх груп ОФ станом на початок звітного періоду.

13. У податковому обліку орендаря за умов фінансової оренди при отриманні транспортного засобу:

1. Вартість отриманого транспортного засобу підлягає амортизації.

2. Балансову вартість другої групи основних фондів збільшують на вартість переданого транспортного засобу та викладене в п. 1 даного тестового завдання.

3. Виникають ВД.

4. Балансову вартість другої групи основних фондів зменшують на вартість переданого транспортного засобу та викладене в п. 3 даного тестового завдання.

14. Продаж автотранспортного засобу у бухгалтерському обліку супроводжується:

1. Визначенням доходу від даної операції.

2. Списанням на витрати залишкової вартості.

3. Списанням на витрати нарахованого зносу та викладене в п. 1, 2 даного тестового завдання.

4. Оформленням договору купівлі-продажу або договору комісії та викладене в п. 1, 2, 3 даного тестового завдання.

15. Особливістю податкового обліку з оприбуткування паливно-мастильних матеріалів є:

1. Придбані паливно-мастильні матеріали для легкового автомобіля відносяться до Валових витрат у повному обсязі.
2. Придбані паливно-мастильні матеріали для легкового автомобіля відносяться до Валових витрат тільки у половинному обсязі.
3. Придбані паливно-мастильні матеріали для легкового автомобіля відносяться до Валових доходів у повному обсязі.
4. Придбані паливно-мастильні матеріали для легкового автомобіля відносяться до Валових доходів тільки у половинному обсязі.

16. При використанні водієм для заправки автомобіля меншої суми, ніж йому було видано, він повинен відзвітуватися:

1. Не пізніше наступного робочого дня після дня видачі грошей.
2. У той же день.
3. До закінчення третього дня після дня, у якому було придбано паливо.
4. До закінчення місяця, у якому було придбано паливо.

17. При перевищенні норм витрат паливно-мастильних матеріалів доцільно здійснити:

1. Експертизу.
2. Контрольне випробування.
3. Зафіксувати контрольні витрати та викладене в п. 2 даного тестового завдання.
4. Все, викладене в п. 1, 2, 3 даного тестового завдання.

18. Найбільш вагомими складовими, що впливають на організацію та ведення обліку запасних частин на автотранспортних підприємствах є:

1. Шини.
2. Акумулятори.
3. Автомобілі, що їх підприємство купує для використання у складі запчастин.
4. Все, викладене в п. 1, 2, 3 даного тестового завдання.

19. Собівартість перевезень – це:

1. Виражені у грошовій формі поточні витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою й здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення.
2. Виражені у грошовій та натуральній формі поточні витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою й здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення.
3. Виражені у грошовій формі поточні витрати та витрати попередніх періодів транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою й

здійсненню процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення.

4. Виражені у грошовій та натуральній формі поточні витрати та витрати попередніх періодів транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою й здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення.

20. До прямих матеріальних витрат, що включаються в виробничу собівартість перевезення відносяться:

1. Витрати з утримання апарату управління виробничим процесом.
2. Вартість паливно-мастильних та інших матеріалів.
3. Вартість ремонтних послуг сторонніх організацій.
4. Все, викладене в п. 1, 2, 3 даного тестового завдання.

21. Затрати на страхування своїх водіїв автотранспортні підприємства мають право:

1. Не включати до складу валових витрат
2. Включати до складу валових витрат з обмеженнями за рішенням керівника підприємства
3. Включати до складу валових витрат у повній сумі без обмежень
4. Включати або не включати до складу валових витрат за вибором підприємства

22. Для водіїв транспортних підприємств особисте страхування від нещасних випадків на транспорті є:

1. Обов'язковим і не обкладається податком на дохід фізичних осіб
2. Не обов'язковим і не обкладається податком на дохід фізичних осіб
3. Обов'язковим і обкладається податком на дохід фізичних осіб
4. Не обов'язковим і обкладається податком на дохід фізичних осіб

23. На суми страхових внесків, перерахованих транспортним підприємством на страхування своїх водіїв від нещасних випадків на транспорті:

1. Не нараховуються і не утримуються внески до пенсійного фонду та фондів соціального страхування
2. Нараховуються і утримуються внески до пенсійного фонду та фондів соціального страхування
3. Нараховуються і утримуються внески лише до пенсійного фонду
4. Нараховуються і утримуються внески лише до фондів соціального страхування

24. Амортизаційні відрахування за транспортними засобами, які експлуатувалися при здійсненні декількох видів перевезень (робіт, послуг), розподіляються:

1. Між об'єктами калькулювання пропорційно обсягам перевезень (робіт, послуг)

2. Між об'єктами калькулювання пропорційно заробітній платі водіїв, зайнятих на перевезеннях (роботах, послугах)

3. Між об'єктами калькулювання пропорційно кількості транспортних засобів, які експлуатувалися при здійсненні декількох видів перевезень (робіт, послуг)

4. За будь-яким із наведених у п.п. 1-3 методів

25. Витрати на технічне обслуговування і поточний ремонт рухомого складу, безпосередньо зайнятого на певному виді перевезень (робіт, послуг):

1. Не включаються до собівартості

2. Включаються до собівартості за прямою ознакою

3. Включаються до собівартості у розмірі 5% витрат

4. Включаються до собівартості у розмірі 10% витрат

26. У виробничу собівартість перевезень включають:

1. Прямі матеріальні витрати та витрати на оплату праці

2. Витрати, вказані у п.1, а також інші прямі витрати і загально виробничі витрати

3. Витрати, перелік яких наведено за п.п. 1-2

4. Витрати, перелік яких наведено за п.п. 1-2 та суму амортизації транспортних засобів

27. Прямі матеріальні витрати складаються із вартості:

1. Паливно-мастильних матеріалів

2. Паливно-мастильних та інших матеріалів (включаючи транспортно-заготівельні витрати)

3. Паливно-мастильних та інших матеріалів (включаючи транспортно-заготівельні витрати), фактично використаних безпосередньо на здійснення перевезень

4. Паливно-мастильних та інших матеріалів (включаючи транспортно-заготівельні витрати), фактично використаних безпосередньо на здійснення перевезень, а також витрат на страхування

28. Якщо деякі мастильні та інші експлуатаційні матеріали неможливо віднести до певних видів перевезень, їх вартість включається до собівартості окремих об'єктів калькулювання шляхом:

1. Розподілу пропорційно вартості витраченого пального

2. Розподілу пропорційно сумі основної заробітної плати

3. Розподілу пропорційно вартості автотранспортних засобів

4. Не розподіляється взагалі, а відноситься на загально виробничі витрати

29. Прямі витрати на оплату праці формують із витрат на виплату:

1. Основної заробітної плати працівників
2. Основної та додаткової заробітної плати працівників
3. Основної, додаткової заробітної плати та нарахувань у фонди
4. Основної та додаткової заробітної плати працівників, безпосередньо пов'язаних зі здійсненням перевезень

30. Якщо пряме віднесення витрат на оплату праці до собівартості окремих видів перевезень ускладнено, вони розподіляються:

1. Виходячи з питомої ваги даного виду перевезень у структурі доходів підприємства
2. Виходячи з питомої ваги даного виду перевезень у структурі собівартості
3. Виходячи з питомої ваги даного виду перевезень у структурі запланованих доходів підприємства
4. Не розподіляється взагалі, а відноситься на загально виробничі витрати

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ЧАСТИНИ III

Література до розділів 1-4

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254/96 ВР.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436- IV.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435- IV.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х.
5. Про автомобільний транспорт. Закон України від 5 квітня 2001 р., № 2344-III (зі змінами і доповненнями) в редакції Закону України від 23.02.06 р. № 3492-IУ // Все про бухгалтерський облік. – 2006. – № 45. – С. 27-44.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-14 (зі змінами і доповненнями) // www.rada.kiev.ua // Баланс, 2009. - № 2-3.
7. Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів. Закон України від 06.07.05 р. № 2739- IV // www.rada.kiev.ua
8. Про дорожній рух. Закон України від 30.06.93 р. № 3353-ХП // www.rada.kiev.ua
9. Про ліцензування певних видів господарської діяльності. Закон України від 01.06.2000 р. № І775-III зі змінами та доповненнями // www.rada.kiev.ua
10. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Закон України від 01.07.04 р. № 1961- IV // www.rada.kiev.ua
11. Про підприємництво. Закон України від від 07.02.91 р. № 698-

XV // www.rada.kiev.ua

12. Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів. Закон України від 21.12.2000 р. № 1963-ХІІ зі змінами та доповненнями // Все про бухгалтерський облік. – 2007. – № 5. – С. 17-20, 45.

13. Про податок з доходів фізичних осіб. Закон України від 22.05.03 р. № 889-IV зі змінами та доповненнями // www.rada.kiev.ua

14. Про транзит вантажів. Закон України від 20.10.99 р. № 1172-ХІV // www.rada.kiev.ua

15. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 22 травня 1997 р. № 283/97 (зі змінами і доповненнями) // www.rada.kiev.ua // Баланс, 2008. – № 64-65.

16. Про патентування деяких видів підприємницької діяльності: Закон України, прийнятий Верховною Радою України від 23 березня 1996 р. № 98/96-ВР (з наступними змінами та доповненнями) // www.rada.kiev.ua

17. Про податок на додану вартість: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 3 квітня 1997 р., № 167/97-ВР (зі змінами та доповненнями) // www.rada.kiev.ua

18. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 1 липня 2004 р., № 1955-IV // www.rada.kiev.ua

19. Про участь України в Митній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП 1975 року): Закон України, прийнятий Верховною Радою України 15 липня 1994 р., № 117/94 // www.rada.kiev.ua

20. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та по слуг: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 6 липня 1995 р., № 265/95 (зі змінами і доповненнями) // www.rada.kiev.ua

21. Про внесення змін до Закону України "Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 1 червня 2000 р., № 1776/Ш // www.rada.kiev.ua

22. Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств": Закон України, прийнятий Верховною Радою України 1 липня 2004 р. № 1957-IV // www.rada.kiev.ua

23. Про господарські товариства: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 19 вересня 1991 р. № 1576-ХІІ (зі змінами і доповненнями) // www.rada.kiev.ua

24. Експлуатаційні норми середнього ресурсу пневматичних шин колісних транспортних засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 20.05.06 р. №

488 // Все про бухгалтерський облік. – 2006. – № 72. – С. 5-96.

25. Експлуатаційні норми середнього ресурсу акумуляторних свинцевих батарей колісних транспортних засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 20.05.06 р. № 489 // Бухгалтерия. – 2006. – № 33. – С. 16-31.

26. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р., № 69 з наступними змінами і доповненнями. – К., 1994.

27. Інструкція про порядок застосування подорожнього листа службового легкового автомобіля та обліку транспортної роботи, затверджена наказом Державного комітету статистики України від 17.02. 98 р. № 74 // www.rada.kiev.ua

28. Інструкція про порядок обліку разових квитків на проїзд у міському електротранспорті та абонементних квитків на проїзд у міському громадському транспорті України і форм облікових документів № 1 (разові квитки), № 2 (абонементні квитки), № 3 (шляховий лист). Затв. наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 11 травня 1999 р. № 116. – К., 1999.

29. Інструкція про порядок постачання, зберігання, видачі та обліку всіх видів квитків на проїзд в автобусах і таксомоторах, контролю й обліку виручки від перевезення пасажирів і балансу. Затв. наказом Міністерства автомобільного транспорту України від 2 січня 1984 р. – К., 1984.

30. Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти та нафтопродуктів на підприємствах і в організаціях країни. Затв. спільним наказом Держнафтогазпрому, Мінекономіки, Мінтрансу, Держстандарту, Держкомстату України від 2 квітня 1998 р. № 81/38/101/235/122. – К., 1998.

31. Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу, підписана 9 жовтня 1997 р. і ратифікована 8 квітня 1999 р. Законом України від 8 квітня 1999 р. № 581-XIV. – К., 1999.

32. Методика розрахунку й порядку використання плати за оренду державного майна, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.95 р. № 786 // www.rada.kiev.ua

33. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: Затв. Наказом Міністерства транспорту України від 5 лютого 2001 р. № 65. – К., 2001// Все про бухгалтерський облік. – 2006. – № 121. – С. 14-23.

34. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. № 356. – К., 2000.

35. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародних дорожніх перевезень від 14 листопада 1975 р. – К., 1975.

36. Норми витрат палива й мастильних матеріалів для автомобільного транспорту, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 10.02.98 р. № 43 // Все про бухгалтерський облік. – 2004. – № 43. – С. 54-95.

37. План рахунків бухгалтерського обліку та порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ. Затв. наказом Головного управління державного казначейства України Міністерства фінансів України від 10 грудня 1999 р. № 114 і зареєстровано Міністерством юстиції України 20 грудня 1999 р. № 890/4183. – К., 1999.

38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 р. № 186 і зареєстровано Міністерством юстиції України 5 травня 2001 р., № 389/5580. – К., 2001.

39. План рахунків та інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 грудня 1999 р., № 892/4185. – К., 1999.

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 червня 1999 р., № 391/3684. – К., 1999.

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 червня 1999 р., № 391/3689. – К., 1999.

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 червня 1999 р., № 391/3690 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 "Звіт про рух грошових коштів". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 червня 1999 р., № 391/3691 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 "Звіт про власний капітал". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 червня 1999 р., № 391/3692 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 р. № 137 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 червня 1999 р., № 391/3685. – К., 1999.

46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні

засоби". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 і зареєстровано Міністерством юстиції України 18 травня 2000 р., № 288/4509 (із змінами та доповненнями). – К., 2000.

47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242 і зареєстровано Міністерством юстиції України 2 листопада 1999 р., № 750/4043 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 і зареєстровано Міністерством юстиції України 2 листопада 1999 р., № 751/4044 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

49. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 р. № 237 і зареєстровано Міністерством юстиції України 25 жовтня 1999 р., № 725/4018 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

50. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. № 20 і зареєстровано Міністерством юстиції України 11 лютого 2000 р., № 85/4306 (із змінами та доповненнями). – К., 2000.

51. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 р. № 91 і зареєстровано Міністерством юстиції України 17 травня 2000 р., № 284/4505 (із змінами та доповненнями). – К., 2000.

52. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 р. № 559 і зареєстровано Міністерством юстиції України 19 грудня 2001 р., № 1050/6241 (із змінами та доповненнями). – К., 2001.

53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 "Оренда". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 р. № 181 і зареєстровано Міністерством юстиції України 10 серпня 2000 р., № 487/4708 (із змінами та доповненнями). – К., 2000.

54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 і зареєстровано Міністерством юстиції України 14 грудня 1999 р., № 860/4153 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 і зареєстровано Міністерством юстиції України 19 січня 2000 р. № 27/4248 (із змінами та доповненнями). – К., 2000.

56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 р. № 353 і зареєстровано Міністерством юстиції України 20 січня 2001 р., № 47/5238 (із змінами та доповненнями). – К., 2001.

57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня

2001 р. № 205 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 травня 2001 р., № 433/5624. – К., 2001.

58. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 7 липня 1999 р. № 163 і зареєстровано Міністерством юстиції України 23 липня 1999 р., № 499/3792 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

59. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність». Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 липня 1999 р. № 176 і зареєстровано Міністерством юстиції України 23 липня 1999 р., № 553/3846 (із змінами та доповненнями). – К., 1999.

60. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив зміни валютних курсів". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 р. № 193 і зареєстровано Міністерством юстиції України 17 серпня 2000 р., № 515/4736 (із змінами та доповненнями). – К., 2000.

61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 "Вплив зміни цін та інфляції". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 лютого 2002 р. № 147 і зареєстровано Міністерством юстиції України 19 березня 2002 р. № 269/6957. – К., 2002.

62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 18 червня 2001 р. № 303 і зареєстровано Міністерством юстиції України 23 червня 2001 р., № 539/5730. – К., 2001.

63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 "Прибуток на акцію". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 16 липня 2001 р., № 344 і зареєстровано Міністерством юстиції України 30 липня 2001 р., № 647/5838. – К., 2001.

64. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 і зареєстровано Міністерством юстиції України 15 березня 2000 р., № 161 /4382 (із змінами та доповненнями). – К., 2000.

65. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003 р., № 601 і зареєстровано Міністерством юстиції України 10 листопада 2003 р., № 1025 /8346. – К., 2003.

66. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Діяльність, що припиняється". Затв. наказом Міністерства фінансів України 7 листопада 2003р., № 617 і зареєстровано Міністерством юстиції України 17 листопада 2003 р., № 1054 /8375. – К., 2003.

67. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. № 817 і зареєстровано Міністерством юстиції України 13 січня

2005 р., №35/10315. – К., 2005.

68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 "Фінансова звітність за сегментами". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 19 травня 2005 р. № 412 зареєстровано Міністерством юстиції України 3 червня 2005 р. № 621 /10901. – К., 2005.

69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005 р. № 790 і зареєстровано Міністерством юстиції України 5 грудня 2005 р., № 1456/11736. – К., 2005.

70. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 31 "Фінансові витрати". Затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2006 р., № 415 і зареєстровано Міністерством юстиції України 26 травня 2006 р., № 610/12484. – К., 2006.

71. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Затв. постановою Правління Національного банку України від 19 лютого 2001 р. № 72. – К., 2001.

72. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88 (з наступними змінами і доповненнями). – К., 1995.

73. Положення про порядок допуску авто перевізників України до виконання міжнародних перевезень вантажів із використанням книжки МДП: Затв. наказом Державної митної служби України від 21 липня 1999 р. № 455. – К., 1999.

74. Положення про технічне обслуговування й ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту. Затв. наказом Міністерства транспорту України від 30 березня 1998 р. № 102. – К., 1998.

75. Порядок і умови організації перевезень пасажирів і багажу автомобільним транспортом. Затв. наказом Міністерства транспорту України від 21 січня 1998 р. № 21. – К., 1998.

76. Порядок подання фінансової звітності. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419. – К., 2000.

77. Порядок реєстрації та ведення товарно-касової книги при розрахунках готівкою у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Затв. спільним наказом Міністерства фінансів і Міністерства статистики України від 25 лютого 1997 р. № 48/53. – К., 1997.

78. Порядок страхування водіїв від нещасних випадків на транспорті. Постанова КМУ від 14.08.96 р. № 959 // Баланс, 2009. – № 21. – С. 26.

79. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту. Затв. наказом Міністерства транспорту України від 18 лютого 1997 р. № 176 зі змінами та доповненнями // Все про бухгалтерський облік. – 2006. – № 121. – С. 32-43.

80. Правила перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні. Затв. наказом Міністерства транспорту України від 14 липня 1997 р. № 363 (зі змінами і доповненнями). – К., 1997.

81. Правила державної реєстрації й обліку автомобілів, автобусів, а

також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів і мотоколясок», затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.98 р. № 1388 // www.rada.kiev.ua

82. Про затвердження нормативно-правових актів до Закону України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг". Затв. наказом Державної податкової адміністрації України від 1 грудня 2000 р. № 614. – К., 2000.

83. Про затвердження переліку послуг, що належать до побутових і підлягають патентуванню. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. № 576. – К., 1998.

84. Про надання роз'яснень щодо застосування квитково-облікових листів на пасажирському транспорті: Лист Державної податкової адміністрації України від 5 липня 1999 р. № 8083/7/ 23-303. – К., 1999.

85. Про підтвердження валових витрат та податкового кредиту з ПДВ. Лист Держкомпідприємництва від 08.08.06 р., № 6197 // Баланс, 2007. – № 72. – С. 11.

86. Про форму декларації. Лист Держкомпідприємництва від 14.09.07 р. № 6951 // Баланс, 2007. – № 78-79. – С. 5.

87. Про формування валових витрат. Лист державної податкової адміністрації України від 08.12.05 р. № 1206/6/15-0316.

88. Угода між Державною митною службою України і Асоціацією міжнародних автомобільних перевізників України від 30 липня 1999р. <http://www.rada.kiev.ua>

89. Форми квитково-облікових листів. Затв. наказом Міністерства транспорту України від 24 квітня 1996 р., № 133. – К., 1996.

90. Щодо ліцензування діяльності, що пов'язана з перевезенням пасажирів автотранспортом: Лист Ліцензійної палати України від 10 лютого 1998 р. № 1-112/169. – К., 1998.

91. Авто на підприємстві // Баланс, 2006. – № 31 (спецвыпуск). – С. 3-62.

92. Башинський О. Закон про автотранспорт: гра за новими правилами // Все про бухгалтерський облік. – 2006. – № 45. – С. 22 – 26.

93. Беспалова Л. Страхування у сфері автоперевезень // Баланс. – 2009. – № 21. – С. 26-27.

94. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 243 с.

95. Зіненко О. Податкові перевірки РРО // Баланс. – 2009. – № 20. – С. 19-20.

96. Золотухін О. Підтвердження витрат у перевізника // Баланс. – 2009. – № 16. – С. 22.

97. Малярєвський Ю. Д., Горяєва М. С., Пасенко Н. С., Касич А. О. Облік у галузях виробництва і послуг: Навчальний посібник. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 616 с.

98. Покупка и регистрация автомобиля // Все о бухгалтерском учете.- 2006. – № 67. – С. 38-46.
99. Сіраш С. Норми пробігу для автошин // Баланс. – 2009. – № 20. – С. 22.

Навчально-практичний посібник з курсу «Особливості обліку в інших галузях»: Розділ «Облік діяльності автотранспортних підприємств» для студентів 4 курсу всіх форм навчання спеціальності «Облік і аудит», фаховий рівень – Бакалавр

Укладач: Валентина Федорівна Максимова